

مسائل جدید

از دیدگاه

علما و مراجع تقلید

«جلد سوم»

محمودی، محسن، ۱۳۴۳ - گردآورنده.
مسائل جدید از دیدگاه علما و مراجع تقلید
گردآورنده محسن محمودی؛ اجرا و پیگیری سعید امینی. -
ورامین: انتشارات علمی فرهنگی صاحب‌الزمان (عج)،
۱۳۸۰.

ج ۳

ISBN 964 - 7527 - 01 - 2 (دوره) - ISBN

۷۰۰۰ ریال: (ج ۲) 4 - 00 - 964 - 7527

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا.

فهرست‌نویسی براساس جلد دوم، ۱۳۸۰.

کتابنامه.

ج ۳ (چاپ اول: ۱۳۸۱).

ISBN 964 - 7527 - 06 - 3: ۸۵۰۰ ریال

۱. مسائل مستحدثه. ۲. فتاوی‌های شیعه - قرن ۱۴.

۳. فقه جعفری - رساله عملیه. الف. عنوان.

۲۹۷/۳۷۹

BP ۱۹۸۵ / م ۳

۸۰۹۴ - ۸۰ م

کتابخانه ملی ایران

نام کتاب/مسائل جدید از دیدگاه علماء و مراجع تقلید. جلد ۳

گردآورنده/سید محسن محمودی

نوبت چاپ/سوم پائیز ۱۳۸۳

صفحه آرا/محمدابراهیم کریم پور

شمارگان/۱۰۰۰ نسخه رقی

لینتوگرافی/واقفی - چاپ مهدیه - صحافی یگانه

شابک / ۳ - ۶ - ۷۵۲۷ - ۹۶۴

شابک دوره / ۴ - ۰۰ - ۷۵۲۷ - ۹۶۴

قیمت/۱۰۰۰۰ ریال

آدرس/ورامین خ ۱۵ خرداد-روبروی کتابخانه رازی

ص پ-۳۳۷۱۵/۶۳۷

تلفن: ۰۲۹۱-۲۲۶۵۰۳۴

بسم الرحمن الرحيم

مسائلی که انسان غالباً به آنها احتیاج دارد واجب
است یاد بگیرد.
(رساله مراجع عظام تقلید)

اظهار نظر در مسائل دینی و احکام شرعی برای
کسانی که صاحب نظر نیستند جایز نیست. و بر مؤمنین
واجب است در تمام احکام دینی به مراجع بزرگوار تقلید
و اسلام شناسان مورد وثوق و اعتماد مراجعه نمایند.
(مقام معظم رهبری مدظله)

موعظه در آستانه سفر

شخصی عازم سفر بود و خدمت حضرت علی (ع) رسید و عرض کرد در آستانه سفر هستیم مرا موعظه ای فرمائید. حضرت فرمود: اگر همراه و هم سفر می خواهی، خداوند تو را بس است.

اگر رفیق می خواهی، کرام الکاتبین تو را بس است.

اگر مونس و هم زبان می خواهی، قرآن تو را بس است.

اگر پند و عبرت می خواهی، دنیا تو را بس است.

اگر عمل می خواهی، عبادت تو را بس است.

اگر موعظه و نصیحت می خواهی، مردن تو را بس است.

و اگر این همه پند و اندرز، تو را بس نباشد، پس آتش

قیامت تو را بس است.

جامع الاخبار ۵۱۱ - جامع المسائل ۵۸۰/۲

فهرست

مقدمه	۱۱
لزوم بزرگداشت عید غدیر خم	۱۵
پوشیدن لباس سیاه در سوگ ائمه هدی (ع)	۱۹
لزوم اهتمام هر چه بیشتر به عزاداری محرم و صفر	۲۳
اقامه نماز جماعت ظهر عاشورا	۲۷
خواندن روضه‌های دروغ	۳۱
لزوم جلوگیری از وهن مذهب	۳۳
چگونگی عزاداری اهل بیت (ع)	۳۵
مسئله‌ای درباره عزاداری	۳۷
استفاده از آلات موسیقی در عزاداری	۳۹
احترام به نام مبارک امام زمان (عج)	۴۱
بهترین عمل برای انتظار فرج	۴۵
سیادت از جانب مادر	۴۷
خمس پاداش بعد از بازنشستگی	۴۹

۵۱	قرار دادن سال خمسی جداگانه زنان
۵۳	بخشیدن خمس
۵۵	استفاده از مالی که خمس آن را نداده‌اند
۵۷	مصرف سهم مبارک امام (ع) سهم سادات عظام
۵۹	خمس خانه یا ماشین
۶۳	نصب پمپ آب
۶۵	بلند گذاشتن ناخن دست
۶۷	همکاری با فرقه‌های منحرف مانند اسماعیلیه
۶۹	معامله با بهائی‌ها
۷۱	دعوت از گروه‌های ارکستر در مجالس عروسی
۷۳	کرایه دادن بلندگو به گروه‌های مطرب
۷۵	اجرای سرود در مسجد
۷۷	استماع و تکثیر نوار خوانندگان زن
۷۹	استماع نوارهای موسیقی
۸۳	اجرت تکثیر نوارهای حرام
۸۷	ترویج موسیقی
۹۱	جمع‌آوری اعانات با استفاده از گروه‌های موسیقی
۹۳	بکارگیری آلات لهو و لعب در مجالس جشن
۹۵	موسیقی سنتی
۹۷	مسئله‌ای درباره نماز جمعه

نماز خواندن موقع خطبه‌های نماز جمعه.....	۹۹
حضور در خانقاه و مجالس صوفیه.....	۱۰۱
خطاب به غیر خدا در حال نماز.....	۱۰۳
تغییر و تبدیل نذر.....	۱۰۵
روزه گرفتن بچه‌ها.....	۱۰۷
تشکیل کلاس‌های مختلط در مراکز آموزشی و دانشگاه‌ها.....	۱۰۹
نظر به نامحرم.....	۱۱۱
حکم رابطه با مرتد از نظر شرعی.....	۱۱۵
ساختن خانه‌های چند طبقه.....	۱۱۹
کالبد شکافی بدن میت مسلمان.....	۱۲۱
برای دفع بلاها چه باید کرد؟.....	۱۲۳
استفاده از مانکن در مغازه‌ها.....	۱۲۷
استفاده از تخم مرغ خونی.....	۱۲۹
تکثیر نوارها.....	۱۳۱
استفاده از مساجد قدیمی.....	۱۳۳
حکم ورود غیر مسلمانان به مساجد.....	۱۳۷
استفاده از کفش جا مانده.....	۱۳۹
دیه عقیم کردن.....	۱۴۳
قطع اعضا و جوارح میت.....	۱۴۵
خرید و فروش و استفاده از گوشت خرگوش و خرچنگ.....	۱۴۷

- ۱۴۹..... جدا کردن سر حیوان قبل از جدا شدن روح
- ۱۵۱..... پرداخت صدقات و کفارات به فاسق
- ۱۵۳..... زیبا سازی صورت و بدن
- ۱۵۵..... استفاده از مواد غذایی وارده از کشورهای خارجی
- ۱۵۷..... استفاده از ماهی بسته بندی شده
- ۱۵۹..... احضار ارواح از نظر شرعی
- ۱۶۱..... نشستن کنار نامحرم
- ۱۶۳..... تهیه و پخش برنامه های خلاف حیا و عفت
- ۱۶۵..... استفاده از زنان در مراسم های استقبال
- ۱۶۷..... یکی بودن چاه آشپزخانه و توالت
- ۱۶۹..... پوشش لباس شهرت
- ۱۷۳..... رشوه گرفتن
- ۱۷۵..... خرید و فروش ترقه و مواد انفجاری
- ۱۷۷..... حکم خرید و فروش کوین
- ۱۷۹..... ذبح گروهی حیوانات
- ۱۸۱..... جایزه های بانکی
- ۱۸۳..... طهارت یا نجاست اهل کتاب
- ۱۸۵..... رعایت شئون اسلامی در مهندسی منازل
- ۱۸۷..... اجرای علنی حدود و تعزیرات
- ۱۸۹..... استفاده از ماهواره

عرفان چیست؟ عارف کیست؟	۱۹۳
راههای محرمیت فرزند خوانده	۱۹۷
اعتکاف	۲۰۱
برپایی تشییع نمادین و عزاداری حضرت زهرا(س)	۲۰۳
کنترل جمعیت	۲۰۷
تکثیر برگه‌های نقل خواب	۲۰۹
تقلب در امتحان	۲۱۱
بازیهای قمارگونه	۲۱۳
استعمال دخانیات در اماکن عمومی	۲۱۵
معاشرت و معامله با فرقه علی‌اللهی	۲۱۷
رفت و آمد و معاشرت با خانواده‌های لابیالی	۲۱۹
مراجعه به فردی که از راه حرام کسب می‌کند	۲۲۱
وام قرض الحسنه	۲۲۳
ادعای ارتباط با امام زمان(عج)	۲۲۵
پوشش مردان	۲۲۷
حکم استفاده از بچه ماهی و بچه گوسفند و گاو	۲۲۹
یکی از عبرت‌های تاریخ	۲۳۳

امیر المؤمنین علیه السلام:

«صَاحِبُ هَذَا الْأَمْرِ مِنْ وَلَدِي... هُوَ مِنْ نِزْوَةِ طُودِ
الْعَرَبِ، وَبَحْرِ مَغِيضِهَا إِذَا وَرَدَتْ، وَمَجْفُوقِ أَهْلِهَا إِذَا أَتَتْ،
وَمَعْدِنِ صَفْوَتِهَا إِذَا اكْتَدَرَتْ... ذَكَرَ سَيْفٍ مِنْ سُيُوفِ
اللَّهِ، رَأْسُ قُنْمٍ، نَشَقُّ رَأْسُهُ فِي بَاذِخِ السُّودِّ، وَغَارِ زُ
مَجْدُهُ فِي أَكْرَمِ الْمُحْتَدِ».

(علی(ع) در بیان کرامت و اصالت حضرت مهدی (عج)
می‌فرمایند: «صاحب این امر از نسل من است... او قله شرف
عرب، اقیانوس بیکران کرامت بشر، عزیز اهل خود و برگزیده
تبار خویش است... شمشیر برنده‌ای است از شمشیرهای
خداوند، دست بخشنده‌ی خدایی است. بلندترین قله جهان در
برابر بزرگواریش پست نماید و کوه‌های بلند و بالا در برابر
اصالت و کرامتش سست نماید.)

غیبت نعمایی، ص ۱۱۴ / بشاره الاسلام، ص ۵۴

بحار الانوار ج ۵۱، ص ۱۱۵، منتخب الاثر، ص ۲۰۹

مقدمه

عن المهدي (عج): واما الحوادث الواقعة فارجعوا فيها الى رواة حديثنا فانهم حجتي عليكم وانا حجة الله عليهم.^۱
امام زمان (عج) فرمودند:

در حوادثی که اتفاق می افتد به کسانی مراجعه کنید که حدیث و سخن ما را روایت می کنند آنها حجت من بر شما بوده و من حجت خدا بر آنها هستم.

خدا را سپاس می گوئیم که ما را به نعمت اسلام مفتخر ساخت، و از کوثر محمدی (ص) سیراب کرد و از موهبت ولایت اهل بیت (ع) بهره مند گرداند، و در این ظلمتکده دنیا در پرتو مکتب قرآن و عترت ما را راهنمایی فرمود و گوهر ارزشمند فقه و فقاہت را ارزانیان نمود.

آری در طول تاریخ اسلام و تشیع فقهای راستین و فداکار، مرزبانان اعتقادات، سنگربانان دین و پاسداران اسلام ناب محمدی (ص) بوده اند و

پیروان اسلام و اهل بیت (ع) را یاری و کمک کرده‌اند.

نام بزرگان فقه و فقاہت در صفحات تاریخ اسلام می‌درخشد، آنانی که با مرکب قلم‌هایشان و خون رگ‌هایشان فداکارانه در راه دین با بدعت‌ها و انحرافات و طاغوت‌ها ستیز کردند و چگونه زیستن و چگونه مردن را به ما آموختند، و ما امروز بر سر سفرهٔ پربرکت ایشان، فداکاری، ورع، جهاد، فقه و فقاہت آنان نشسته‌ایم.

بر روح پاک گذشتگان از فقهای اسلام درود می‌فرستیم و طول عمر باعزت را برای فقها و مراجع عالیقدر عصر حاضر - کثر الله امثالهم - از خداوند متعال خواستاریم.

با لطف خداوند متعال جلد سوم کتاب مسایل جدید در حالی منتشر گردید که استقبال پر شور و توجه امت اسلامی و شیعی مشوق ما در انجام این رسالت است. هم‌اکنون چاپ هشتم جلد اول و چاپ سوم جلد دوم در اختیار علاقمندان قرار گرفته و به زبان اردو در پاکستان نیز منتشر گردیده است.

ضمن تقدیر و تشکر از کلیهٔ دوستداران اسلام ناب محمدی (ص) که به هر نحو ما را مورد عنایت قرار دادند، امیدواریم همچون گذشته تذکرات و راهنمایی‌های خود را از ما دریغ نفرمایند و مطالب خود را کتباً توسط صندوق پستی ۳۳۷۱۵/۱۳۱ و رامین برایمان ارسال کنند.

خداوند! رحمت بیکرانت را به ارواح مطهر انبیای گرامی خصوصاً رسول معظم اسلام (ص) و اولیای معصومینش نازل و در فرج مولا و

آقایمان حضرت ولی عصر (عج) تعجیل فرما و ما را از منتظران واقعی
ظهورش قرار ده.

والسلام

سید محسن محمودی

طلبه حوزه علمیه قم

زمستان ۸۱

شعر حسان بن ثابت در روز غدیر

فَقَالَ لَهُ قُمْ يَا عَلِيُّ فَاَنْتَنِي
رَضِيْتُكَ مِنْ بَعْدِي اِمَاماً وَ هَادِياً
فَمَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا وَلِيَّه
فَكُونُوا لَهُ اَتْبَاعَ صَدَقِ مَوَالِيَاً

«حسان بن ثابت در روز غدیر خم اشعاری سرود و در
محضر پیامبر(ص) خواند که دو بیت آن چنین است:
به علی فرمود: برخیز که من تو را برای جانشینی و
راهنمایی مردم پس از خویش انتخاب کردم.

هر کس که من مولا و سرپرست او هستم، علی مولای
اوست، و شما در حالی که او را از صمیم دل دوست می‌دارید از
پیروان او باشید.»

(مناقب خوارزمی ۱۳۵، المناقب کوثر ۱/۳۶۲، حدیث غدیر ۳۳)

لزوم بزرگداشت عید غدیر خم

«روز غدیر خم از بالاترین اعیاد امت من می باشد».^۱ پیامبر اکرم (ص)

«عید غدیر، عید بزرگ خداوند است، و هیچ پیامبری به رسالت مبعوث نشد مگر آنکه

این روز را عید قرار داد».^۲ امام صادق (ع)

«هر روزی که در آن خداوند نافرمانی نشود، روز عید است».^۳ امام علی (ع)

سؤال طبق روایات وارده عید غدیر خم افضل اعیاد امت است. حضرتعالی جهت محور قرار دادن عید غدیر بعنوان عید رسمی، ملی و مذهبی در جمهوری اسلامی به مسئولان و مردم چه سفارشی دارید؟

حضرت امام خمینی (ره):

زننده نگه داشتن این عید [غدیر]، نه برای این است که چراغانی بشود و قصیده خوانی بشود و مداحی بشود؛ اینها خوب است اما مسئله این نیست. مسئله این است که به ما یاد بدهند که چطور باید تبعیت کنیم، به ما

۱. بحارالانوار ۱۰۹/۳۷

۲. بحارالانوار ۳۰۳/۹۸

۳. نهج البلاغه، حکمت ۳۲۰

یاد بدهند که غدیر منحصر به آن زمان نیست، غدیر در همه اعصار باید باشد و روشی که حضرت امیر در حکومت پیش گرفته است باید روش ملتها و دست اندرکاران باشد. قضیه غدیر، قضیه جعل حکومت است، این است که قابل نصب است والا مقامات معنوی قابل نصب نیست ... ولایتی که در حدیث غدیر است به معنای حکومت است نه به معنای مقام معنوی. (صحیفه امام - جلد ۲۰ - صفحه ۱۱۲ و ۱۱۳)

حضرت آیت الله بهجت:

خیلی مناسب است عید غدیر عید رسمی باشد.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

عید سعید غدیر بزرگترین و مهم ترین عید شیعیان است و شیعیان هم از قدیم الایام آن را تجلیل نموده و می نمایند و هر چه باشکوهتر عید بگیرند بهتر است.

حضرت آیت الله تبریزی:

از آن نظر که ولایت افضل واجب اعمال است عید غدیر افضل از اعیاد مذهبی دیگر است و باید در بزرگداشت آن اهمیت بیشتر داده شود و اختصاص به ملت خاص ندارد، عید امت اسلام است اعمال عید غدیر که در مفاتیح الجنان ذکر شده است انجام دهند و جریان غدیر و قضایایی که در آن اتفاق افتاده به مردم برسانند، مجالس فضایل و مناقب آن حضرت را اقامه کنند، از کف زدن و سوت زدن و چیزهایی که مناسب با مجالس اهل بیت (ع) نیست و وهن به آنان حساب می شود اجتناب شود.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

اخیراً اقداماتی برای بزرگداشت عید غدیر شروع شده که امیدواریم همه آنها به ثمر برسد.

حضرت آیت الله سیستانی:

شکی نیست که عید غدیر از اعظم اعیاد است.

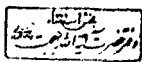
سید علی از آن نظر که ولایت فضل و جلال است بحال است عید غدیر افضل از عیاد مذهبی دیگر است و باید در بزرگداشت آن همیت بیشتر داده شود و شخصاً به بیت خاص ندارد عید است اسلام است بحال عید غدیر در دنیا هیچ جایگزین نشده است تمام دینداران و مجریان غدیر و قضایای که در آن اتفاق افتاده به مردم برسند بحال قضایای و مناقب آنحضرت (ص) را می کنند از کف زدن و سوس زدن و چیزهای نامناسب بحال احل بیت علیهم السلام نیست و دهن آبیانی با آب میشود اجتناب شود

تقریب
فصلنامه عید غدیر

شکی نیست که عید غدیر از اعظم اعیاد است.

لطیفه

عید غدیر بزرگترین و مهم‌ترین عید شیعیان است و شیعیان هم از قدیم هم از آنجا که این عید را می‌شناسند و می‌دانند و هر چه بیشتر عید بزرگتر است و مهم‌تر است

امام رضا علیه السلام:

يَابْنَ شَبِيبِ اِنْ كُنْتُ بَاكِياً فَابْكِ لِاحْسَنِ (ع) فَانَّهُ
ذُبِحَ كَمَا يُذْبَحُ الْكَبْشُ وَ قُتِلَ مَعَهُ مِنْ اَهْلِ بَيْتِهِ ثَمَانِيَةٌ
عَشَرَ رَجُلًا...

«ای پسر شبیب! اگر می خواهی برای چیزی گریه کنی، پس
بر مصائب حسین (ع) گریه کن، که او را ذبح کردند. همانطور که
گوسفند را سر می برند، و از اهلیت او ۱۸ نفر را با او به شهادت
رساندند که در روی زمین مثل و مانند نداشتند، و هفت آسمان و
زمین در شهادت او گریستند.»

(بحار الانوار ۲۸۶/۴۴، شرح شمع ۲۷)

پوشیدن لباس سیاه در سوگ ائمه هدی (ع)

سؤال X پوشیدن لباس سیاه در سوگ ائمه هدی (ع) خصوصاً در محرم چه صورت دارد؟ آیا لباس سیاه کراهت دارد؟

آیت الله العظمی سید محمد کاظم یزدی (صاحب عروة):

سیاه پوشی در عزای سالار شهیدان راجح و موجب خشنودی پیغمبر خدا و ائمه هدی است، صلوات الله علیهم اجمعین، بنابراین پوشیدن لباس سیاه به غرض مذکور مستثنی است از اخبار داله بر کراهت لباس سیاه (سیاه پوشی در سوگ ائمه، ص ۲۱۵).

آیت الله العظمی گلپایگانی (ره):

سیاه پوشی در عزای سالار شهیدان (ع) سیره مستمرّه شیعه در طول تاریخ بوده و امری مجاز و مستحسن است.

آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره):

سفارش می‌کنم لباس سیاهی را که در ماه محرم و صفر می‌پوشیدم

جهت حزن و اندوه در مصیبت های آل رسول اکرم، بامن دفن شود.
(سیاه پوشی در سوگ ائمه، ص ۲۲۰).

حضرت آیت الله خامنه ای:

پوشیدن لباس سیاه در عزای اهل بیت خصوصاً سیدالشهدا (ع) برای تعظیم شعائر و به عنوان اظهار تأثر مستحسن است و در فرض سؤال کراهت ندارد.

حضرت آیت الله تبریزی:

پوشیدن لباس سیاه در عزای ائمه (ع) از تعظیم شعائر مذهب اهل بیت (ع) است، و مستحب است و ثواب بر آن مترتب است.
پوشیدن لباس سیاه در سوگ ائمه هدی (ع) مکروه نیست بلکه به عنوان اظهار حزن و اندوه برای آن بزرگواران راجح است و کراهت آن در سایر مواقع هم ثابت نیست.

حضرت آیت الله بهجت:

در مفروض سوال خیر.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

چون از مصادیق تعظیم شعائر است واجد رجحان شرعی می باشد و عملاً بزرگانی چون مرحوم آیت الله العظمی بروجردی (ره) در روز عاشورا از قبای سیاه استفاده می کردند. (جامع المسائل ۶۲۱/۱)

حضرت آیت الله سیستانی:

کراهت آن ثابت نیست.

حضرت آیت اللہ صافی گلپایگانی:

پوشیدن آن در عزای حضرت سیدالشهداء (ع) مطلوب است و چون
عنوانش احترام آن بزرگوار مخصوصاً می‌توان گفت در حال حاضر از
شعائر مذهبی است.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

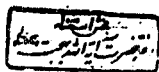
با توجه به اینکه لباس مشکی در عزای اهل بیت (ع) تعظیم شعائر الهی محسوب می‌شود اشکالی ندارد و مکروه نیست.

کے

درست و سوا فخر

لطیفہ ہر صبح

پیشینه آن زن در خواهر حضرت سیده اشهد او مسلم و علیها مطلوب است و جواز عفتها
آخر آن از نذر لوار مخصوصا بقدر آن گفت در حدیث حضرت از معاذ بن جبل است

باجوهر اینک بردن لباس تنگی دوزای اهل بیت تعلیم شاعر الهی محبوب می نژاد اشکالی ندارد و مجرب نیست

پوشیدن لباس سیاه در عیای اهل البیت خصوصاً سید الشهدا علیهم السلام برای تعظیم شاعر و عنوان اظهار تأخر متین است.

در فرض سوال کراہمت ندارد.

کراہت کن نہایت نیست .

پوشیدن لباس سیاه در سوگ انجمنی علیهم السلام مکروه نیست بلکه به عنوان الحما حزین و اندوه برای آن بزرگواران راجح است و کراهت آن در از موافق تم نماند نیست

جواب مختصر:

چو مشيدون لبك سياه در ارمای الهی علم السلام از تعظیم شعائر مذهب عالی الهیت دعاست
و سحر است و ثواب بر آن مقرر است

امام کاظم علیہ السلام

طُوبَى لِشِيعَتِنَا. الْمُتَمَسِّكِينَ بِحُبِّنَا فِي غَيْبَةِ قَائِمِنَا،
الثَّابِتِينَ عَلَى مُوَالَاتِنَا وَ الْبِرَاءَةِ مِنْ أَعْدَائِنَا، أُولَئِكَ مِنَّا
وَنَحْنُ مِنْهُمْ، وَقَدْ رَضُوا بِنَا أَيْمَةً وَرَضِينَا بِهِمْ شِيعَةً،
طُوبَى لَهُمْ... ثُمَّ طُوبَى لَهُمْ... هُمْ وَاللَّهِ مَعَنَا فِي دَرَجَاتِنَا
يَوْمَ الْقِيَامَةِ

خوشا به حال شیعیان ما، که در دوران غیبت قائم ما به
دوستی ما چنگ می‌زنند، و در ولایت ما ثابت و استوار می‌مانند
و از دشمنان ما براءت و بیزاری ابراز می‌کنند. آنان از ما هستند و
ما نیز از آنها هستیم. آنها ما را به امامت پذیرفته‌اند و ما آنها را
به عنوان «شیعه» پسندیده‌ایم. خوشا به حال آنها! خوشا به حال
آنها! به خدا سوگند که آنها در روز قیامت با ما و در ردیف ما
هستند.

(بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۵۱، اعلام الوری ص ۴۰۷)

(الزام الناصب، ص ۶۸، الامام المهدي، ص ۹۱ و ۹۵)

لزوم اهتمام هر چه بیشتر به عزاداری محرم و صفر

«کسی که مصائب ما را بیان کند و بر آن بگرید، روز قیامت با ما می‌باشد و کسی که مصیبت‌های ما برایش بیان شود و بگرید یا بگریاند، روز قیامت که همه چشم‌ها گریان است چشم او گریان نخواهد بود. و کسی که در مجالس ما بنشیند، روز قیامت که دل‌ها مرده خواهند بود دل او زنده است».^۱ امام رضا(ع)

سؤال ❏ مرسوم است دهه اول محرم عزاداری‌ها صورت می‌گیرد اما از ظهر عاشورا خیلی از مراسم‌ها تعطیل می‌گردد، و حال آنکه عزای واقعی از روز عاشورا آغاز می‌گردد، حضرت تعالی در این رابطه چه توصیه‌ای به هیئات محترم عزاداری دارید؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

روشن است که اصل عزا در روز عاشورا می‌باشد و باید مراسم عزاداری برپا باشد.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

بهتر است در صورت امکان بعد از عاشورا نیز هیئات به عزاداری ادامه

دهند، همانطور که در بسیاری از شهرها مجالس عزاداری پس از عاشورا نیز منعقد است.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

بحمدالله مراسم عزاداری در طول دو ماه محرم و صفر بلکه در طول سال تعطیل نمی شود و همینطور که مرسوم است باید از اول محرم شروع شود و مردم آماده برای مراسم معهود در تاسوعا و عاشورا شوند، و اگر به غیر این صورت باشد آن آمادگی و توجه برای عموم مردم حاصل نمی شود.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

استمرار و تکرار عزاداری هر چه بیشتر باشد بهتر است.

حضرت آیت الله بهجت:

مناسب است عزاداری تا آخر ماه صفر ادامه پیدا کند.

حضرت آیت الله سیستانی:

تقارن واقعی عزاداری با زمان واقعه جانگداز کربلا شرط نیست، زیرا هدف رساندن پیام و اظهار ارادت به مقام شامخ امامت و عصمت است و با همین عزاداری مرسوم انجام می شود.

حضرت آیت الله تبریزی:

مجالس عزاداری و مجالس ائمه (ع) برای احیای امر دین و مذهب اهلیت (ع) است و برای فضایل و مظلومیت آنان اقامه می شود و

سخنرانان و هیئات از روز اول محرم شروع می‌کنند تا مردم را از مظلومیت آنان آگاه کنند. مجالس طلب رحمت و مغفرت نیست که بعد از وفات اشخاص بر آنان اقامه می‌شود و مردم جمع می‌شوند و برای او طلب رحمت و مغفرت می‌کنند.

روشن است که اصل عزادار در روز عاشورا می باشد و باید مراسم عزاداری برپا باشد.

مظفر

[illegible]

بمستقامت در صورت امکان بعد از عافیت از این حیات به فراموشی او را در غنیمت حساب کن که در سعادتی از شهرت و مجلس فراموشی او را از غم و اندوه مقدمات

مجلس استقامت
و مقصود از این مجلس

مناب: عزاداری تا اکبریا صفرا در ماه مدائنه

فایس عزا داران و محاسن القیوم علیهم السلام در ایام اربعین و مدح حب اهل بیت (ع) است و در این مضامین مطبوعه آنان
آقامه میشود سینه آنان و حیثیات از روز اولی هم شریک میکنند تا مردم را از مطبوعه آنان آگاه کنند محاسن طب رحمت
و مغفرت نیست که دیدار و ملاقاتی بر آنان آقامه میشود و مردم هم میگویند بر او طب رحمت و مغفرت میکنند

تقدیر و اتفاقی جزو ادبی از زبان و لفظ جاگله زگره و غزل نیست زیرا هدف و مآخذ آن پیام و ادعا دارد و در مقام مستخرج از امامت و وصیعت است و با همین عیار دارد و رسوم انجمن می خواند.

التمار و گندم و عذای هر چه بیشتر باشد بهتر است

ثواب نماز جماعت

در خبر است اگر یک نفر به امام جماعت اقتدا کند، هر رکعت از نماز آنان ثواب صد و پنجاه نماز دارد و اگر دو نفر اقتدا کنند هر رکعت ثواب ششصد نماز دارد و هر چه بیشتر شوند، ثواب نمازشان بیشتر می‌شود، تا به ده نفر برسند، و عده آنان که از ده گذشت، اگر تمام آسمانها کاغذ و دریاها مرگب و درختها قلم و جن و انس و ملائکه نویسنده شوند، نمی‌توانند ثواب یک رکعت آن را بنویسند.

(رساله مراجع عظام تقلید، احکام نماز جماعت)

اقامه نماز جماعت ظهر عاشورا

روز عاشورا وقتی ظهر شد، ابو ثمامه صیداوی یکی از یاران امام حسین (ع) هنگام ظهر به آن حضرت عرض کرد: دوست دارم قبل از آنکه در رکاب تو فداگردم این نماز را که وقتش رسیده با تو بخوانم.

امام حسین (ع) فرمود: خداوند تو را از نمازگزاران قرار دهد که مرا به یاد نماز انداختی، از دشمن بخواهید مهلت دهد تا ما نماز را بخوانیم سپس امام حسین (ع) با جمعی از اصحاب نماز ظهر را خواندند و زهیر و سعید بن عبدالله بعنوان سپر در جلوی آن حضرت ایستادند به گونه‌ای که ۱۳ تیر به بدن سعید اصابت کرد و به شهادت رسید.^۱

«نماز را بپادار، بدرستی که نماز انسان را از فحشا و منکرات باز می‌دارد».^۲

«در روایت آمده: اگر تعداد کسانی که به امام جماعت اقتدا می‌کنند از ده

۱. سوگنامه آل محمد (ص)، ص ۳۶۳.

۲. سورة عنکبوت، آیه ۴۵.

نفر گذشت، اگر تمام آسمان ها کاغذ و دریاها مرکب و درختها قلم و جن و انس و ملائکه نویسنده شوند نمی توانند ثواب یک رکعت آن را بنویسند»^۱.

«مبغوض ترین مردم نزد خدا کسی است که خود را پیرو امامی بداند ولی از کردارش پیروی نکند»^۲.

سؤال ✕ چند سالی است بسیاری از هیئت های مذهبی ظهر عاشورا به اقامه نماز ظهر می پردازند و به سیره حضرت سید الشهداء (ع) اقتدا می کنند. از آنجایی که برخی هیئت ها هنوز به این مهم بی توجه هستند، توصیه حضرتعالی در این رابطه چیست؟

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

اقامه نماز جماعت در ظهر عاشورا کار بسیار مهمی است و به یقین امام حسین (ع) از چنین عزادارانی خشنود خواهد بود.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

نماز بر عزاداری مقدم است و سعی شود هنگام نماز عزاداری و سایر امور تعطیل شده و نماز اقامه شود.

حضرت آیت الله تبریزی:

عزاداری حضرت سید الشهداء (ع) مقدمه برپایی نماز و سایر وظایف دینی است و قیام آن حضرت برای تحکیم قرآن و احکام شرع واقع گردید

۱. رساله مراجع تقلید، احکام نماز جماعت.

۲. امام سجاد (ع)، تحف العقول، ص ۲۸۷.

و عزاداران بیش از هر چیز به وظایف دینی که اهم آن نماز است باید اهتمام کنند.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

مقتضی است که همه هیئات محترم به این امر مهم توجه کنند.

حضرت آیت الله بهجت:

معلوم است که نماز در اول وقت و آن هم به جماعت مورد رضایت سید الشهداء (ع) است.

حضرت آیت الله سیستانی:

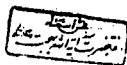
بسیار مناسب است که نماز را به وقت بخوانند و با این کار هدف اصلی از اقامه این مجالس را نشان دهند.

بسیار عزاداری حضرت سید الشهدا (ع) بر ما واجب است و وظیفه دینی است و اقامه این مجالس برای تحکیم قرآن و حکام شرع واجب گردید و عزاداران بیش از هر چیز به وظایف دینی که اهم آن نماز است اهتمام

بسیار مناسب است که نماز به وقت بخوانند و با این کار هدف اصلی از اقامه این مجالس را نشان دهند

مجلس علمیه قم

حضرت آیت الله العظمی بروجردی

معلوم است که نماز در اول وقت واجب است و اقامه این مجالس برای تحکیم قرآن و حکام شرع واجب گردید و عزاداران بیش از هر چیز به وظایف دینی که اهم آن نماز است اهتمام

نماز در اول وقت واجب است و اقامه این مجالس برای تحکیم قرآن و حکام شرع واجب گردید و عزاداران بیش از هر چیز به وظایف دینی که اهم آن نماز است اهتمام

ایم در جماعت نماز عشاء را که بسیار مهم است و به یقین با همین روز از چنین عزاداری فرستاده خواهد بود

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله

«كُلُّ عَيْنٍ بَاكِئَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا ثَلَاثَةً أَعْيُنُ،

عَيْنُ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ، وَ عَيْنُ غَضَّتْ عَنْ مُحَارِمِ

اللَّهِ، وَ عَيْنُ بَاتَتْ سَاهِرَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ»

هر چشمی در روز قیامت گریان است جز سه
چشم، چشمی که در دنیا از خوف خدا گریسته، چشمی
که از نگاه به حرام خدا خودداری کرده، و چشمی که
در راه خدا خوابیده و شب‌زنده‌داری یا جهاد در راه
خدا نموده است.

خواندن روزه‌های دروغ

سؤال ❧ خواندن روزه‌های دروغ و غیر معتبر که بعضاً موجب تمسخر و هتک می‌گردد چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

اگر دروغ موجب هتک و تمسخر باشد جایز نیست.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

جایز نیست.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

جایز نیست.

حضرت آیت الله بهجت:

جایز نیست.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

جایز نیست.

حضرت آیت الله تبریزی:

چیزهایی که دروغ بودن آنها پیش علمای خبره معلوم است نقل آنها جایز نیست.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر موجب هتک باشد یا دروغ باشد جایز نیست.

چیزهایی که دروغ بودن آنها پیش علمای خبره معلوم است نقل آنها جایز نیست

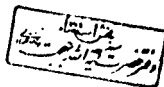

اگر دروغ و موجب هتک و تمسخر باشد جایز نیست.

جایز نیست

جایز نیست

جایز نیست

جایز نیست

اگر موجب هتک باشد یا دروغ باشد جایز نیست ولی اگر هتک نباشد و دروغ بودن آن معلوم نباشد در عنوان نقل و روایت گفته نمی‌شود.

لزوم جلوگیری از وهن مذهب

«برای ما زینت باشید، موجب عیب و زشتی ما نگردید».^۱ امام صادق (ع)
«شیعیان ما تسلیم امر ما بوده، سخن ما را گرفته و مخالف دشمنان ما هستند، هر کس
اینگونه نباشد از ما نیست».^۲ امام رضا (ع)

سؤال ❧ در برخی مجالس عزاداری بعضی مداحان با الفاظ نامناسب به ائمه (ع)
خطاب می‌کنند، یا به عنوان عزاداری به صورت خود چنگ انداخته و یا زنجیر خاردار
می‌زنند و بر بدن و لباس آنان خون جاری شده و لباس و بدن و منزل دیگران را نجس
می‌کنند، از آنجایی که اینگونه روشها در حال ترویج بوده و مجالس را از وزانت و معنویت
تهی ساخته چه بسا موجب وهن مقدسات می‌شود، تکلیف ما را در این باره روشن فرماید.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

هر عملی که موجب وهن مذهب شود جایز نیست.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

در موردی که موجب وهن مذهب شود از آن خودداری گردد.

۱. الحکم الزاهره، ۲۳۹/۱.

۲. الحکم الزاهره، ۲۳۸/۱.

حضرت آیت الله بهجت:

اگر موجب وهن مقدسات شود جایز نیست.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

عزاداری حضرت اباعبدالله (ع) از افضل قرباتست ولی کارهایی که نوشته‌اید مناسب این مراسم نیست و موجب وهن مذهب می‌شود.

حضرت آیت الله سیستانی:

باید از کارهایی که عزاداری را خدشه دار می‌کند اجتناب شود.

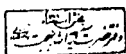
حضرت آیت الله تبریزی:

مجالس عزاداری برای تعظیم شعائر اسلامی است و باید به صورتی واقع شود که تعظیم معصومین (ع) بالاخص ابی عبدالله الحسین (ع) و اظهار حزن و شیون بر مصائب وارده باشد.

عزاداری حضرت اباعبدالله از افضل قرباتست ولی کارهایی که نوشته‌اید مناسب این مراسم نیست و موجب وهن مذهب می‌شود =

هر چه موجب وهن مذهب می‌شود باید از کارهایی که عزاداری را خدشه دار می‌کند اجتناب شود

در مورد هر چه موجب وهن مذهب می‌شود باید از کارهایی که عزاداری را خدشه دار می‌کند اجتناب شود

مجلس علم الهدی

مجالس عزاداری برای تعظیم شعائر اسلامی است و باید به صورتی واقع شود که تعظیم معصومین (ع) بالاخص ابی عبدالله الحسین (ع) و اظهار حزن و شیون بر مصائب وارده باشد

چگونگی عزاداری اهل بیت (ع)

سؤال ❧ برخی در جلسات سینه زنی و عزاداری معصومین (ع) در حال عزاداری صورت خود را خراش انداخته و به صورتشان خون جاری می شود. یا زنجیر خاردار می زنند که بدن خود را خون آلود نموده و منزل و زندگی افراد را نیز نجس می کنند. آیا عزاداری به این شکل که موجب آزرده خاطر شدن برخی مؤمنین یا وهن مذهب می گردد چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله خامنه ای:

اگر استفاده از زنجیرهای مزبور موجب وهن مذهب در برابر مردم باشد و یا باعث ضرر بدنی قابل توجهی گردد جایز نیست. هر کاری که برای انسان ضرر داشته و یا باعث وهن دین و مذهب گردد حرام است و مؤمنین باید از آن اجتناب کنند.^۱

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

عزاداری خامس آل عبا از افضل قربات است ولی عزاداران باید از کارهایی که موجب وهن مذهب در نظر دیگران می شود پرهیز کنند.

۱. اجوبة الاستفتائات (۱۲۸.۲ و ۱۳۲).

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

اگر موجب وهن مذهب یا اذیت و آزار دیگران یا ضرر معتدبه به بدن شود جایز نیست و عزاداری به نحو متعارف مطلوب است.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر فرض شود که وهن مذهب است یا موجب تصرفی در ملک دیگران است که راضی نیستند جایز نیست.

حضرت آیت الله تبریزی:

عزاداری برای ائمه علیهم السلام و سیدالشهداء (ع) اگر عنوان جنوع صدق کند مستحب است و اگر از عنوان جنوع خارج شود استحباب ندارد.

عزاداری خارج از افاضل قربات است و بی عزاداران مسنیز باید اگر باین که موجب وهن دیگران یا ضرر مذهب

اگر موجب وهن مذهب یا اذیت و آزار دیگران یا ضرر معتدبه به بدن شود جایز نیست و عزاداری به نحو متعارف مطلوب است

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی: اگر فرض شود که وهن مذهب است یا موجب تصرفی در ملک دیگران است که راضی نیستند جایز نیست.

اگر عنوان جنوع صدق کند مستحب است و اگر از عنوان جنوع خارج شود استحباب ندارد

مسئله‌ای درباره عزاداری

۱. لطمه زدن به خود به صورت‌های متفاوت چه حکمی دارد (روی کندن و سینه زدن به صورتی که زخم یا کبود شود و بالا و پایین پریدن و...).

۲. در ضمن بعضی مداحان اشعاری می‌خوانند مثل خدای من حسین و یا من سگ حسینم و صدای آن حیوان را درمی‌آوردند آیا حرکات این مداحان درست است و در شأن مجالس عزاداری می‌باشد و گوش دادن به نوار این مداحان چه حکمی دارد.

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

۱. عزاداری به صورت سنتی اشکال ندارد ولی از اعمال و رفتاری که موجب وهن مذهب می‌شود باید اجتناب شود.

۲. از این گونه حرکات و ترویج این افراد و اینگونه جلسات اجتناب

شود.

بیتقالی

۱- عزاداری به صورت سنتی اشکال ندارد ولی

از اعمال در قناری که موجب وهن مذهب می شود

باید اجتناب شود.

۲- از این گونه حرکات و ترویج این افراد و این گونه

جلبات اجتناب شود.

استفاده از آلات موسیقی در عزاداری

سؤال ❏ استفاده از آلات موسیقی مانند ارگ در مراسم عزاداری چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

استفاده از آلات موسیقی مناسب با عزاداری سالار شهیدان نیست و شایسته است مراسم عزاداری به همان صورت متعارفی که از قدیم متداول بوده برگزار شود.^۱

حضرت آیت الله تبریزی:

استفاده از آلات موسیقی در عزاداری حرام است.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

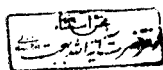
جایز نیست.

حضرت آیت الله بهجت:

آنچه موجب وهن عزاداری است باید اجتناب شود، استعمال آلات موسیقی در عزاداری خالی از اشکال نیست مطلقاً.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

احوط ترک آن است.

آنچه موجب وهن عزاداری است باید اجتناب شود
استعمال آلات موسیقی در عزاداری خالی از اشکال نیست مطلقاً

احوط ترک آن است.

جائز نیست و بلکه ایستاد
در عزاداری

در استفاده از آلات موسیقی در عزاداری

احترام به نام مبارک امام زمان (عج)

«من سید و آقای پیامبرانم، علی بن ابیطالب سید اوصیا است، بدرستی که اوصیا و جانشینان بعد از من ۱۲ نفرند، اول آنها علی و آخر آنها قائم است».^۱ پیامبر اکرم (ص)
«مهدی از فرزندان من غیبتی دارد، هنگامی که ظهور کند زمین را پر از عدل و قسط کند همان طور که پر از ظلم و ستم شده باشد».^۲ پیامبر اکرم (ص)
«روزی در مجلس امام صادق (ع) از امام زمان (ع) یاد شد. امام صادق (ع) به خاطر تعظیم و احترام اسم آن حضرت بپایستاد».^۳

سؤال ❏ آیا موقع شنیدن نام مبارک (قائم) ایستادن لازم است؟ در این هنگام دست بر سر گذاشتن چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

احترام خوب و مستحسن است.

۱. الحکم الزاهره، ۱۰۲/۱.

۲. الحکم الزاهره، ۱۰۷/۱.

۳. مکیال المکارم، ۲۴۵/۲.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

واجب نیست ولی بر حسب بعض روایات و سیره‌ای که برقرار شده تجلیل و تعظیم از آن حضرت است، و بر حسب بعض روایات دست بر سر گذاشتن تأسی به حضرت امام رضا(ع) است، مع ذلک نایستادن در بعضی مواقع که مشعر بر عدم احترام باشد جایز نیست.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

ایستادن مستحب است و در روایتی آمده که حضرت رضا(ع) هنگامی که نام مبارک آن حضرت را شنیدند برخاستند و دست بر سر گذاشتند.

حضرت آیت الله بهجت:

از آداب است.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

خوب است احترام شود.

حضرت آیت الله سیستانی:

مناسب است و در بعضی روایات وارد شده است.

حضرت آیت الله تبریزی:

لزومی ندارد ولیکن در بعضی روایات وارد شده که امام رضا(ع) در وقت نام بردن حضرت به احترام ایستاد و دست بر سر گذاشت.

احترام خرب و معین است

بسم از آداب است

ایستادن مستجاب است و در روایت آمده که حضرت رضاع هرگاه بگوید نام مبارک آنحضرت را شنیدند بخواهند دردت بر مگر گذارند

خوب است احترام نمود

مناسب است و در بعضی روایات وارد شده است

بسمه که نموده نماده و مکن و بعضی از روایات وارد شده که (یا ارحم الراحمین) در وقت نام بردن

حضرت با اهلکرم ایستاد و بسمه بگوید

و وجوب نیست ولی در بعضی روایات رسیده اگر چه بقرارش بحدید و تقطیع از آنحضرت است و در بعضی روایات

در بسمه که استن یا نسی ؟ حضرت امام رضا علیه السلام استن و نسی را یکسان

در بعضی مواضع که مشعر بر عدم احترام باشد یا نسی است

امام صادق علیه السلام

تَزِيدُ الْمِيَاهُ فِي دَوْلَتِهِ، وَتَمُدُّ الْاِنْهَارُ، وَ تَضَاعِفُ
الْاَرْضُ أَكْلَهَا لَا تَدَجِرُ شَيْئاً وَ تَذْهَبُ الشَّحْنَاءُ مِنْ قُلُوبِ
الْعِبَادِ، وَيَذْهَبُ الشَّرُّ وَيَبْقَى الْخَيْرُ

آبها در عهد او (در زمان ظهور امام عصر عج) فراوان
می شود، رودخانه ها پر از آب می گردد، زمین مواد خوراکی اش
را چند برابر می گرداند و چیزی از آن را باقی نمی گذارد، کینه ها از
دل مردم بیرون می رود و شر از جهان رخت برمی بندد، و تنها
خیر باقی می ماند.

(منتخب الاثر، ص ۴۷۲، المهدی ص ۲۲۱)

(الحاوی للفتاوی، ج ۲، ص ۱۶۰، مسند احمد، ج ۳، ص ۵۳۰)

بهترین عمل برای انتظار فرج

حضرت عبدالعظیم حسنی از امام جواد(ع) نقل می‌کند که آن حضرت فرمودند:

بهترین کارهای شیعیان ما انتظار فرج امام زمان (عج) است.^۱

در توقیعی که به خط مبارک امام زمان (عج) نوشته شده، آمده است برای تعجیل فرج بسیار دعا کنید.^۲

سؤال (X) به نظر حضرت‌عالی بهترین عمل جهت تعجیل در فرج امام زمان (عج)

چیست؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

عمل به دستورات اسلام و دعوت دیگران به آن و دعا برای تعجیل در فرج آن حضرت علیه السلام.

حضرت آیت الله تبریزی:

اتیان به واجبات و ترک محرمات و دعا برای فرج آن حضرت نمودن.

۱. بحار الانوار، ۵۱/۱۵۶.

۲. بحار الانوار، ۵۳/۱۸۲.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

یکی از دستورات دعا جهت تعجیل فرج آن بزرگوار است.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

اصلاح خود و خانواده و جامعه بهترین کار برای تعجیل در فرج است.

مصلح خود و خانواده و جامعه بهترین کار برای تعجیل در فرج است

عمل به دستورات اسلامی و دعوت دیگران به آن و

دعا برای تعجیل در فرج آن حضرت علیه السلام.

لطف الله

یا ای رسول الله و جهت تعجیل
فرج آن بزرگوار است و الله اعلم

انتیاس به واجبات و ترک محرمات و دعا
برای فرج آن حضرت نمودن و الله اعلم

سیادت از جانب مادر

«کسی که به فرزندان من احترام بگذارد و آنان را تکریم کند، در واقع مرا تکریم کرده است».^۱ پیامبر اکرم (ص)

سؤال ✕ آیا کسانی که مادر آنان سید است از سادات و فرزندان حضرت زهرا (س) محسوب می شوند و احکام سیادت را دارند؟

حضرت آیت الله خامنه ای:

گر چه منتسبین به پیامبر اکرم (ص) از طرف مادر هم از اولاد آن حضرت (ص) محسوب می شوند ولی ملاک ترتب آثار و احکام شرعی سیادت انتساب از طرف پدر است.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

خیر، احکام فقهی سید را ندارند اگر چه از ذریه محسوب می شوند.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

از فرزندان آن حضرت محسوب می شوند ولی احکام خاص منتسبین

از طریق پدر به جناب هشام را ندارند.

حضرت آیت الله سیستانی:

سزاوار احترام خاص سادات هستند ولی مستحق خمس نیستند.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

از جهاتی حکم سیّد دارند و از جهاتی ندارند خمس نمی توانند بگیرند و از لباس مخصوص سادات نمی توانند استفاده کنند اما از جهاتی شرافت سیادت دارند.

حضرت آیت الله بهجت:

احکام سیادت را ندارند.

حضرت آیت الله تبریزی:

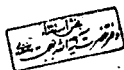
موضوع خمس کسی است که هاشمی یعنی منسوب به هاشم از جانب

پدر باشد.

کرمه منقسم به دو مکرّم و غیر مکرّم از طرف هاشم از اولاد آن حضرت محسوب می شود ولی ملاک ترتیب آنرا
 حکم شرعی سیادت است از طرف پدر است
 از فرزندان آن حضرت محسوب می شود ولی حکم منقسم از طرف جدی نیست پدر آنرا

از جایی که سید دارند و از جایی ندارند. حتی می توانند غیر پدر و اولادش محسوب سادات می دانند

احکام سیادت را ندارند

شرافت سیادت دارند

خیر. حکم حقّی سید را ندارند و همه نه ذریه محسوب می شوند

سزاوار احترام خاص سادات هستند ولی مستحق خمس نیستند

موضوع حقّی است که هاشمی یعنی منسوب به هاشم از جانب پدر باشد

خمس پاداش بعد از بازنشستگی

«کسی که از اموال (خمس) ما چیزی را بخورد همانا آتش را وارد شکم خود کرده و به زودی آتش جهنم او را فرا خواهد گرفت.»^۱

سؤال ❧ آیه به پاداشی که بعد از بازنشستگی به کارمندان می دهند خمس تعلق می گیرد؟

حضرت آیت الله خامنه ای:

پاداش، خمس ندارد ولی حقوقی که به بازنشستگان می دهند اگر هنگام سال خمسی مازاد بر مؤنه باشد خمس دارد.

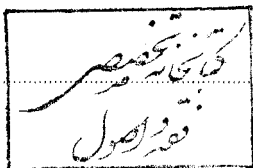
حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

اگر سال بر آن بگذرد و صرف مؤنه نشود خمس دارد.

حضرت آیت الله بهجت:

اگر نیاز ندارید پس از گذشت یکسال خمس دارد.

۱. خمس به نقل از جامع احادیث الشیعه، ۵۲۹/۸.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

چنانچه سال بر آن بگذرد خمس بر آن تعلق می گیرد.

حضرت آیت الله تبریزی:

اگر از هنگام گرفتن تا یکسال صرف در مؤنه نشود باید خمس آن را بدهند.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

در صورتیکه سال بر آن بگذرد و چیزی باقی بماند خمس دارد.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر مقصود هبه است هرگاه قبض نمود حکم سایر درآمدها را دارد.

اگر از هنگام گرفتن تا یک سال صرف در مؤنه نشود باید خمس آن را بدهند

مطهر صفا

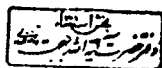

حق فی سال بر آن بگذرد خمس بر آن تعلق می آید

اگر کسی بر آن مال و صرف مؤنه نشود خمس دارد

اگر مقصود هبه است هرگاه قبض نمود حکم سایر درآمدها را دارد

در صورتیکه سال بر آن بگذرد و چیزی باقی بماند خمس دارد

پادشاه خمس ندارد ولی حکومتی که به باز نشستن می دهند اگر

هنگام سال خمس مازاد بر مؤنه باشد خمس دارد.

قرار دادن سال خمسی جداگانه زنان

«کسی که آنچه خداوند بر او واجب کرده ادا نماید، سخاوتمندترین مردم است.»^۱
پیامبر اکرم (ص)

سؤال ❏ آیا زن باید برای خود سال خمسی جداگانه داشته باشد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

هر یک از آنان (زن و شوهر) سال خمسی مستقلاً به حساب درآمد خودش دارد و واجب است هر کدام خمس باقیمانده حقوق درآمد سالانه خود را در پایان سال خمسی بپردازند.^۲

حضرت آیت الله سیستانی:

بلی و اگر کسب داشته باشد سال از روز شروع به کار است و اگر ندارد می‌تواند برای هر پولی که به دست می‌آورد یک سال جداگانه قرار دهد.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

هر کسی مالی اضافه بر مخارج خود دارد باید سال خمسی داشته باشد.

۱. الحکم الزاهره، ۲/۲۴۹.

۲. احجوبه الاستفتائات، ۱/۳۰۷.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

بلی اگر عوائدی دارد در حکم مثل مرد است.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

اگر درآمد دارد بلی.

حضرت آیت الله بهجت:

برای اموال شخصی خودش باید سال قرار بدهد.

حضرت آیت الله تبریزی:

چنانچه برای خود عایدی دارد که ممکن است از مؤنه سالش زاید باشد لازم است حساب سال نگه دارد.

اگر درآمد دارد بلی.

با اگر عوائد در در حکم مرد است

مجلس صفا

برای اموال شخصی خودش باید سال قرار بدهد

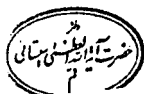
چنانچه برای خود عایدی دارد که ممکن است از مؤنه سالش زاید باشد لازم است حساب سال نگه دارد

هر کسی که اضافه بر محتاج خود دارد باید سال نمی داشته باشد

بلی و اگر کسب داشته باشد سال از روز شروع به کار است و اگر ندارد می تواند برای هر روزی که بدست می آورد

یک سال حد گانه قرار دهد

بخشیدن خمس

«بدترین اموال، مالی است که حق خداوند از آن خارج نشده باشد».

«زشت‌ترین نوع بخل آن است که کسی نسبت به پرداخت حقوق مالی که خداوند واجب کرده بخل بورزد».^۱ امام علی (ع)

سؤال ❧ برخی افراد مقداری از خمس را می‌بخشند، آیا خمس قابل بخشش است؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

خمس قابل بخشش نیست.

حضرت آیت الله سیستانی:

قابل بخشش نیست.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

خیر.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

جایز نیست.

حضرت آیت اللہ بہجت:

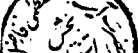
خمس را باید به مرجع تقلید یا وکیل او داد.

حضرت آیت الله تبریزی:

در سهم سادات بخشیدن جایز نیست اما در سهم امام (ع) مجتهد در بعض موارد می تواند تخفیف دهد و وکیل نمی تواند بدون اجازه مجتهد تخفیف دهد.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

در صورتی که طرف توانایی پرداخت همه آن را نداشته باشد. ارفاق از سوی حاکم شرع جایز است ولی این ارفاقها باید تحت حساب و برنامه‌ای باشد.

حضرت

 جازنیت
 طه محمد صدق

 حضرت بل بخشید

 بسمه تعالی در رسم سادات مخدین جازنیت ، ایا در رسم (یا) علیه السلام
 محمد در بعض مواردی تواند تخفیف دهد و دلیل نمی تواند بدون اجازه
 محمد تخفیف دهد. در الاموال

مكتبة
مجمع البحوث الإسلامية

قابل بخشش نیست

فہنس را با یہ بہ مرغِ نعلیہ یا ونیل اوداد

و محمدی که طرف توایا پرداخت هم از آن داشته باشد
ازفاق از موسی حکم شمع جایز است ولی این از آن قیامی است که در بنابرانی

نامک الشیخ

استفاده از مالی که خمس آن را نداده‌اند

«بدترین اموال آن مالی است که حق خداوند از آن خارج نشده باشد.»^۱ امام علی (ع)
«امام صادق در تفسیر آیه شریفه ویل للمطففین (وای بر کم‌فروشان) فرمودند: کم
فروشان یعنی کسانی که از خمس ما کم می‌کنند وقتی بر مردم کیل می‌کنند حق خود را از
غنایم به تمامی می‌گیرند و هرگاه نمی‌خواهند حقی بپردازند کم می‌کنند و وقتی که
خمس ما را از ایشان بخواهند از خمس می‌کاهند.»^۲

سؤال ❏ پدری اهل وجوهات و خمس نیست، استفاده خانواده و فرزندان او از عین
مالی که خمس به آن تعلق گرفته چه صورت دارد؟ با توجه به اینکه درآمد دیگری برای
گذراندن زندگی ندارند.

حضرت آیت الله تبریزی:

برای آنها مانعی ندارد.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

حق استفاده ندارند و اگر ناچار به استفاده هستند خمس آن را به ذمه

۱. الحکم الزاهره، ۲/۲۵۰.

۲. خمس به نقل از جامع احادیث الشیعه، ۵۹۸/۸.

بگیرند و بعداً که توان مالی پیدا کردند بپردازند.

حضرت آیت الله بهجت:

قبل از پرداخت خمس تصرف در آن مال خمس دار جایز نیست و در مشکوکات تصرف مانعی ندارد (مسئله ۱۴۰۸ رساله).

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

اگر به عین آن خمس تعلق گرفته و بدانند ادا نشده جایز نیست.

حضرت آیت الله سیستانی:

بر آنها گناه نیست.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

به آنها اجازه می دهیم که در آن اموال تصرف کنند و خمس مقداری که مصرف می کنند به ذمه بسپارند هر زمان توانایی پیدا کردند بپردازند.

بآنها جهت ذمی بگویم که در آن اموال تصرف کنند و خمس را بیک معرفت می کنند به ذمه بسپارند هر زمان توانایی پیدا کردند بپردازند.

تبریز بهجت خمس تصرف در آن مال خمس دار جایز نیست و در مشکوکات تصرف مانعی ندارد (مسئله ۱۴۰۸ رساله)

اگر به عین آن خمس تعلق گرفته و بدانند ادا نشده جایز نیست. بر آنها گناه نیست.

برای آنها مانعی ندارد

حق استعانة دارند و اگر بخواهند استفاده بکنند حق آنهاست و ذمه بکس نیست و بعد از آن مال پیدا کردند بپردازند.

مصرف سهم مبارک امام (ع) سهم سادات عظام

سؤال ❧ آیا برای مصرف سهم امام (ع) در امور خیر و تقدیم سهم سادات به سادات مستحق، اذن مجتهد لازم است؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

اذن در هر دو مورد لازم است.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

آری لازم است بنابر احتیاط واجب.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

بلی.

حضرت آیت الله سیستانی:

دادن سهم سادات به سادات فقیر نیاز به اذن ندارد ولی صرف سهم امام (ع) بدون اذن مرجع جایز نیست.

حضرت آیت الله تبریزی:

دادن سهم سادات به سید فقیر نیاز به اذن حاکم شرع ندارد ولی ادای سهم مبارک امام باید به مرجع تقلید و یا وکیل وی باشد و یا به اذن او صرف شود.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

در سهم مبارک امام (ع) اذن فقیه لازم است و در پرداخت سهم سادات به نیازمندان ایشان احتیاط کسب اذن است ولی حقیر بطور مطلق اذن داده‌ام.

حضرت آیت الله بهجت:

اذن مرجع لازم است در سهم امام و در سهم سادات مبنی بر احتیاط و جویبی است.

دادن سهم سادات به سادات فقیر نیاز به اذن ندارد ولی صرف سهم امام علیه السلام بدون اذن مرجع جایز نیست

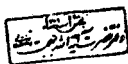

اذن در هر دو مورد لازم است.

در سهم مبارک امام علیه السلام اذن فقیر لازم است و در پرداخت سهم مبارک به نیازمندان این احتیاط کسب اذن است و در هر دو مورد مطلق اذن داده‌ام.

بی

از حق جمع لازم است که سهم امام و در سهم سادات، یعنی بر احتیاط و جویبی است.

دری لازم است بر احتیاط واجب

بسم تعالی اداء سهم سادات به سید فقیر نیاز به اذن حاکم شرع ندارد ولی اداء سهم مبارک امام باید به مرجع تقلید و یا وکیل وی باشد و یا به اذن او صرف شود

خمس خانه یا ماشین

«بخل نسبت به اخراج (پرداخت) مالی که خداوند واجب کرده قبیح ترین بخل ها

می باشد».

«بدترین اموال آن مالی است که حق خداوند از آن پرداخت نشده باشد».^۱ امام علی (ع)

سؤال X خانه یا ماشینی که انسان می فروشد تا دوباره با پول آن وسیله یا خانه بخرد آیا به محض فروختن خمس آن واجب است یا اگر سال بر آن گذشت و خرج نشد خمس آن باید پرداخت گردد.

حضرت آیت الله خامنه ای:

اگر خانه از درآمد بین سال برای زندگی و سکونت ساخته شده و پس از سکونت در آن در سال بعد به فروش رفته است پول فروش آن خمس ندارد. ولی اگر از درآمدی که سال بر آن گذشته ساخته شده است خمس پولی که در ساخت آن هزینه شده است باید پرداخت شود. اگر ماشین جزء مؤنه شما باشد و آن را از درآمد بین سال جهت استفاده شخصی زندگی

خریده باشید پول فروش آن خمس ندارد.^۱

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

چنانچه تا آخر سال صرف مؤنه نشود باید تخمیس شود.

حضرت آیت الله بهجت:

در صورت نیاز ضروری زندگی مثل تهیه منزل و غیره خمس ندارد بلکه در غیر آنها هم اگر مصرف شود قبل از سال مانعی ندارد.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

اگر خانه مسکونی و ماشین سواری مورد نیاز شخصی خود را به قیمت بیشتر از خرید بفروشد و زیادتی قیمت تا یکسال بماند و صرف مؤنه نشود به زیادتی خمس تعلق می گیرد.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

در صورتی که ماشین سواری و خانه مسکونی خودش باشد خمس ندارد و در غیر این صورت پس از گذشتن سال خمس می دارد.

حضرت آیت الله تبریزی:

اگر خانه یا ماشین مذکور را با پول خمس داده خریده بود یا متعلق خمس نبود به زیادتی فروخته است، چنانکه از زمان فروختن تا یکسال آن را در مؤنه خرج نکند آخر سال خمس زیادتی را باید بدهد و سرمایه قرار

دادن صرف در مؤنه نیست.

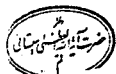
حضرت آیت الله سیستانی:

اگر با ارباح در عرض سال خریده و پس از گذشت سر سال خمسی فروخته به مقدار قیمت خرید خمس ندارد و مازاد آن اگر تا سر سال بعد در مؤنه مصرف نشد خمس دارد.

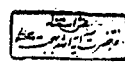
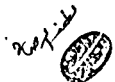
بسم الله الرحمن الرحیم
خمس نبود به زیادتی فروخته است چنانکه از زمان خریدن تا یک سال آنرا در مؤنه خرج نکند آخر سال خمس زیاد لایق در حد و مازاد آن صرف در مؤنه نیست (۱۳۸۲ م)

چنانچه تا آخر سال صرف مؤنه نشود، باید خمس شود.

اگر با ارباح در عرض سال خریده و در گذشت سال خریده فروخته به مقدار قیمت خرید خمس ندارد و مازاد آن اگر تا سر سال بعد در مؤنه مصرف نشد خمس دارد.

بسم الله الرحمن الرحیم
خمس نبود به زیادتی فروخته است چنانکه از زمان خریدن تا یک سال آنرا در مؤنه خرج نکند آخر سال خمس زیاد لایق در حد و مازاد آن صرف در مؤنه نیست (۱۳۸۲ م)

در صورت نیاز ضروری از هرگاه که ضرورتی از خریدن تا یک سال آنرا در مؤنه خرج نکند آخر سال خمس زیاد لایق در حد و مازاد آن صرف در مؤنه نیست (۱۳۸۲ م)

در صورتی که ماشین مداری دهانه مسکن فروش باشد خمس ندارد و در غیر این صورت پس از گذشتن سال خمس دارد.

امام صادق علیه السلام:

**حَصَّنُوا أَمْوَالَكُمْ بِالزَّكَاةِ وَ دَاوُوا
مَرْضَاكُمْ بِالصَّدَقَةِ وَ مَا تَلَفَ مَالٌ فِي بَرٍّ وَ
لَا بَحْرٍ إِلَّا بِمَنْعِ الزَّكَاةِ**

اموال خود را با پرداخت زکات محافظت نموده و
مريض هایتان را با صدقه دادن مداوا کنید.
هیچ مالی در خشکی یا دریا تلف نگردید مگر به
خاطر نپرداختن زکات.

(الحکم الزامیة / ۱۵۷، وسایل / ۱۳/۶)

نصب پمپ آب

«خوش رفتاری با همسایه رزق را زیاد می کند»^۱ امام صادق (ع)

«کس که همسایه اش را آزار می دهد مورد لعنت است»^۲ امام صادق (ع)

سؤال ❧ نصب پمپ آب به لوله های آب که موجب کمی یا قطع آب شرب همسایگان می شود چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله خامنه ای:

تخلف از مقررات و تضییع حق دیگران جایز نیست.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

در صورتی که مخالف مقررات سازمان آب باشد یا باعث ضرر به همسایگان شود جایز نیست.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

اگر خلاف مقررات باشد جایز نیست.

۱. الحکم الزاهرة، ۳۳۲/۲.

۲. الحکم الزاهرة، ۳۳۲/۲.

حضرت آیت الله بهجت:

در صورت مزاحمت به همسایگان خالی از اشکال نیست.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

اگر سازمان آب در موقع فروش امتیاز آب شرط کرده باشد که پمپ آب نگذارند جایز نیست خریدار بر خلاف شرط عمل کند.

حضرت آیت الله تبریزی:

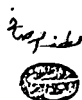
چنانچه منع قانونی در بین نباشد فی نفسه مانعی ندارد.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر مخالف قانون باشد حرام است.

تخلف از مقررات وضع حق دیگران جایز نیست

اگر در زمان این نوع فروش آب شرط کرده باشند که پمپ آب نگذارند جایز نیست خریدار برخلاف شرط عمل کند و پمپ آب نگذارد

معهده که مخالف مقررات ماینه آب باشد یا باعث ضرر به همسایگان شود

جایز نیست

اگر مخالف قانون باشد حرام است

اگر ضرر و ضرر باشد جایز نیست

در صورت مزاحمت به همسایگان خالی از اشکال نیست

چنانچه منع قانونی در بین نباشد فی نفسه مانعی ندارد

بلند گذاشتن ناخن دست

«کسی که خود را به غیر ما (غیر مسلمانان) شبیه سازد از ما نیست»^۱ پیامبر اکرم (ص)

سؤال ✕ بلند گذاشتن بیش از حد ناخن های دست که علاوه بر منافات داشتن با اصول بهداشتی نوعی تقلید از بیگانگان محسوب می گردد چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

بعنوان تقلید از بیگانگان و تشبه به آنها جایز نیست.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

بر مؤمنین شایسته نیست که از فرهنگ بیگانگان تقلید کرده یا اصول بهداشتی را نادیده بگیرند. اگر تشبه به کفار باشد اشکال دارد.

حضرت آیت الله بهجت:

خوب نیست.

حضرت آیت الله تبریزی:

بلند گذاشتن ناخن برای مردان مکروه است و اگر زیر ناخن مقداری
چرک جمع شود که مانع وصول آب شود برای وضو و غسل اشکال دارد.

آیت الله
موسوی

بعضی از تعلیمات و معانی که در کتب معتبره و در کتب معتبره

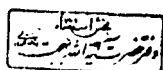
مطهره است

در کتب معتبره و در کتب معتبره

برخی از تعلیمات و معانی که در کتب معتبره و در کتب معتبره

در کتب معتبره و در کتب معتبره

بلند گذاشتن ناخن برای مردان مکروه است و اگر زیر ناخن مقداری چرک جمع شود که مانع وصول آب شود
برای وضو و غسل اشکال دارد

همکاری با فرقه‌های منحرف مانند اسماعیلیه

«کسی که با کتاب خدا و سنت پیامبر (ص) مخالفت کند، به تحقیق کفر ورزیده است».^۱
امام صادق (ع)

«کسی که در کفر دشمنان و ظالمین در حق ما شک کند، کافر است».^۲ امام صادق (ع)

سؤال ❧ نظر به فعالیت‌های فرقه‌های انحرافی مانند اسماعیلیه، آیا همکاری و مساعدت آنان در زمینه‌های مختلف چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله بهجت:

ترویج فرقه مذکور جایز نیست.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

فرقه مزبور فرقه منحرفی است با آنها همکاری نکنید.

۱. الحکم الزاهرة، ۴۸/۱.

۲. الحکم الزاهرة، ۷۳/۱.

حضرت آیت الله سیستانی:

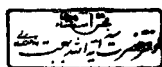
به هیچ وجه جایز نیست.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

احتیاج به سؤال ندارد، جایز نیست.

حضرت آیت الله تبریزی:

کمک به کسانی که در زمینه های فساد و تخریب مذهب حق کار می کنند جایز نیست.

احتیاج به سؤال ندارد و جایز نیست

مجلس

به هیچ وجه جایز نیست

لزوم فرقه معرفی است با آنجا همکاری نمید =

سبک کمک بکنی که

در زمینه های ف و تخریب مذهب حق کار نکنند جایز نیست

معامله با بهائی‌ها

«قسم به آن کسی که جانم به دست اوست، تمام فرقه‌ها گمراهند مگر آنانی که شیعه من بوده و از من پیروی کنند».^۱ امام علی (ع)

«امت من به ۷۳ ملت و فرقه متفرق می‌شوند، همه آنها به جز یک فرقه در آتش هستند».^۲ پیامبر اکرم (ص)

سؤال ❧ معامله با بهایی‌ها اگر موجب تقویت آنها از نظر اقتصادی شود چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله تبریزی:

کسانی که با عواید خود به دشمنان اسلام و مسلمین کمک می‌کنند، تقویت و اعانت و تأیید آنان جایز نیست.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

جایز نیست.

۱. میزان الحکمه، ۴۶۲/۷.

۲. میزان الحکمه، ۴۶۲/۷.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

در فرض سؤال جایز نیست.

حضرت آیت الله بهجت:

معامله با بهایی مطلقاً جایز نیست.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

معامله با آنها مطلقاً اشکال دارد.

حضرت آیت الله سیستانی:

در این فرض جایز نیست.

حضرت آیت الله العظمیٰ خراسانی

معامله با آنها مطلقاً اشکال دارد.

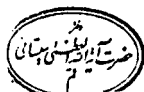
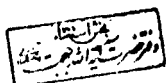

کتابی که با عرایض خود به دشمنان اسلام و مسلمین حمله میکنند تحریر و بنام و یا به نام آنان جایز نیست

در فرض سؤال جایز نیست.

معامله با بهایی مطلقاً جایز نیست

در این فرض جایز نیست

دعوت از گروه‌های ارکستر در مجالس عروسی

«هر کس از وسایل لهو و موسیقی لذت می‌برد از پیروان راه ابلیس می‌باشد». امام صادق (ع) وسایل الشیعه، ۲۳۳/۱۲.

در آیه ۷۲ سوره فرقان یکی از ویژگی‌های عباد الرحمن عبارت است از اینکه بندگان خاص خداوند در مجالس باطل حضور پیدا نمی‌کنند.

و در بعضی از روایات اهل بیت (ع) به مجالسی تفسیر شده که در آنها خوانندگی لهوی توأم با نواختن آلات موسیقی یا بدون آن انجام می‌گیرد.

تفسیر نمونه، ۱۶۴/۱۵.

سؤال ❏ دعوت از گروه‌های مطرب و ارکستر در مجالس عروسی که غالباً این مجالس را به مجالس لهو و لعب تبدیل می‌کنند و شرکت در این محافل چه صورت دارد؟ کسب افراد از این راه آیا حلال است یا حرام؟ لازم به ذکر است برخی از این گروه‌ها با مجوز وزارت ارشاد فعالیت دارند.

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

هر نوع خوانندگی و نوازندگی که انسان را از خداوند متعال و معنویات و فضایل اخلاقی دور نموده و به سمت گناه و بی‌بندوباری و بیهودگی سوق دهد لهوی بوده و حرام می‌باشد و همچنین شرکت در این مجالس و کسب درآمد از طریق آن.

حضرت آیت الله بهجت:

شرکت در این محافل جایز نیست و کسب آنها هم حرام است.

حضرت آیت الله تبریزی:

شرکت در این محافل جایز نیست و کسب آنان حرام است و مجوز وزارت ارشاد از نظر شرعی اعتباری ندارد.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

دعوت از آنها حرام و اجرت عمل آنها نیز حرام است و شرکت در جلسات آنها نیز جایز نیست و مجوز وزارت ارشاد نمی تواند حرام را حلال کند.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

حرام است.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

جایز نیست.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر لحن اهل لهو و لعب باشد یا موزیک مناسب مجالس لهو و لعب باشد حرام است و کاسبی از این راه نیز حرام است.

همه

دعوت از آنها حرام است و شرکت در آنها نیز حرام است و کسب از آنها نیز حرام است و اجرت عمل آنها نیز حرام است و مجوز وزارت ارشاد از نظر شرعی اعتباری ندارد.

عزیز

شرکت در آنها محافل جایز نیست و کسب از آنها حرام است.

عزیز

بسیار متالی شرکت در این محافل جایز نیست و کسب از آنها حرام است و مجوز وزارت ارشاد از نظر شرعی اعتباری ندارد.

عزیز

اگر لحن اهل لهو و لعب باشد یا موزیک مناسب مجالس لهو و لعب باشد حرام است و کسب از این راه نیز حرام است.

عزیز

دعوت از آنها حرام است و شرکت در آنها نیز حرام است و کسب از آنها نیز حرام است و اجرت عمل آنها نیز حرام است و مجوز وزارت ارشاد از نظر شرعی اعتباری ندارد.

عزیز

شرکت در آنها محافل جایز نیست و کسب از آنها حرام است.

عزیز

اگر لحن اهل لهو و لعب باشد یا موزیک مناسب مجالس لهو و لعب باشد حرام است و کسب از این راه نیز حرام است.

کرایه دادن بلندگو به گروه‌های مطرب

«بدرستی که خداوند هر چه را حرام کرده، کسب از آن راه نیز حرام فرموده است»^۱
پیامبر اکرم (ص)

سؤال ❧ کرایه دادن بلندگو به گروه‌های مطرب و موسیقی و کسب از این راه چگونه است؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

برای پخش موسیقی مطرب لهوری و برنامه‌های حرام جایز نیست.

حضرت آیت الله تبریزی:

جایز نیست.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

جایز نیست.

حضرت آیت الله بهجت:

جایز نیست.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

اگر می دانند در امور حرام استفاده می شود جایز نیست.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

اگر به منظور استفاده های حرام مانند مذکور در سؤال باشد، کرایه دادن و کرایه گرفتن حرام است.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر به عنوان بخش موسیقی حرام باشد جایز نیست و معامله باطل است.

برای بخش موسیقی طلب لای و در نام های جدید
اگر می بیند در امور حرام استفاده می کند جایز نیست

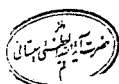
اگر منظور استفاده برای حرام مانند مذکور در سؤال باشد کرایه دادن و گرفتن حرام است

جایز نیست

جایز نیست

جایز نیست

اگر به عنوان بخش موسیقی حرام باشد جایز نیست

اجرای سرود در مسجد

«سخن زور و ظالمانه در مسجد، اعمال نیک انسان را می‌بلعد، آنگونه که چهار پا علف را می‌خورد».^۱ پیامبر اکرم (ص)
«مساجد را برای قرآن (خواندن) ساخته‌اند».^۲ پیامبر اکرم (ص)

سؤال ❏ اجرای سرود همراه با موسیقی با نوار یا به صورت زنده در مساجد و محافل دینی چگونه است؟

حضرت آیت الله تبریزی:

نواختن موسیقی لهوی و گوش دادن به آن حرام است چه با سرود همراه باشد یا بدون آن باشد چه گوش دادن به آن از روی نوار باشد یا به صورت مستقیم و انجام این کار در مسجد به جهت اینکه بی‌احترامی به مسجد است حرمت آن شدیدتر می‌شود.

حضرت آیت الله بهجت:

جایز نیست.

۱. سیمای مسجد ۴۰۲، بهار/انوار ۳۷۷/۸۳.

۲. وسایل الشیعه ۴۹۳/۳.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

چون معمولاً موجب هتک و وهن مسجد است جایز نیست.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

جایز نیست.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

حرام است.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر موسیقی لہوی یا صدای ترانه و مانند آن باشد در همه جا حرام است و اگر از این قبیل نباشد هم مناسب شأن مسجد نیست و باید اجتناب شود.

بسمه تعالی نواختن موسیقی لہوی و گوش دادن به آن حرام است چه با سرود همراه باشد یا بدون آن باشد چه گوش دادن به آواز لہوی یا نواز باشد یا بصورت مستقیم. و انجام این کار در مسجد محبت اینکه بی احترامی به مسجد است حرمت آفا شد به تری شود

محضر صرف

حرام است

چون نمونہ هیچ یک از این موارد در مسجد است جایز نیست

جایز نیست

اگر موسیقی لہوی یا صدای ترانه و مانند آن باشد در همه جا حرام است و اگر از این قبیل نباشد هم مناسب

شأن مسجد نیست و باید اجتناب معوقه

استماع و تکثیر نوار خوانندگان زن

در حدیثی از امام صادق (ع) نقل شده، از جمله کسانی را که ملعون و دور از رحمت خدا شمرده است زن خواننده و کسی است که اجرتی به او می دهد و کسی که آن پول را مصرف می نماید»^۱.

«در آخر الزمان زنان خواننده و آلات لهو و نوازندگی آشکار می شود و اشرار امت به دنبال آن می روند»^۲.

سؤال ❏ متأسفانه اخیراً نوارهای موسیقی همراه با خوانندگی خوانندگان زن با مجوز وزارت ارشاد منتشر شده است، آیا تکثیر و استماع اینگونه نوارها چگونه است؟

حضرت آیت الله بهجت:

جایز نیست.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

استماع آنها حرام و تکثیر یا به دیگران دادن آن نیز حرام است و مجوز

۱. تفسیر نمونه، ۲۱/۱۷.

۲. تفسیر نمونه، ۴۵۷/۲۱.

وزارت ارشاد وجه شرعی ندارد بلکه اشاعه فساد است.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

تکثیر و استماع اینگونه نوارها حرام است و مجوز وزارت ارشاد حکم الهی را تغییر نمی دهد.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

جایز نیست.

حضرت آیت الله تبریزی:

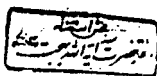
گوش دادن و تکثیر نوارهای مزبور حرام است، مؤسسه یا شخصی اجازه بدهد یا ندهد.

استماع آنها حرام و تکثیر یا به دیگران رساندن نیز حرام است
و مجوز وزارت ارشاد وجه شرعی ندارد بلکه اشاعه فساد است

لطیفه همد

جایز نیست

جایز نیست

تکثیر و استماع این گونه نوارها حرام است و مجوز وزارت ارشاد حکم الهی را تغییر نمی دهد

گوش دادن و تکثیر نوارهای مزبور حرام است مؤسسه یا

شخصی اجازه بدهد یا ندهد

استماع نوارهای موسیقی

«خانه‌ای که در آن موسیقی زده شود از بلاهای بزرگ در امان نیست و دعا در آن خانه مستجاب نمی‌شود و فرشته در آن خانه وارد نمی‌گردد».^۱ امام صادق(ع)
«شنیدن و استماع موسیقی قساوت قلب می‌آورد».^۲ پیامبر اکرم(ص)

سؤال ❧ گوش دادن به نوارهایی که توسط وزارت ارشاد یا حوزه هنری سازمان تبلیغات تهیه می‌شود و از نظر آنان مجاز است چه حکمی دارد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

اگر فیلم‌ها یا نوارها به به نظر مکلف عرفاً مشتمل بر غنا یا موسیقی مطرب و لهوی مناسب با مجالس لهو و گناه باشد، توزیع و عرضه آنها و همچنین دیدن و گوش دادن به آنها برای او جایز نیست و مجرد تأیید برخی از ادارات مربوطه زمانی که نظر مکلف در تشخیص موضوع با نظر تأیید کنندگان مخالف است دلیل شرعی برای جواز محسوب نمی‌شود.^۳

۱. الحکم الزاهره، ۴۵۱/۲.

۲. وصایا الرسول، ص ۱۸.

۳. اجوبه الاستفتائات ۴۲/۲.

حضرت آیت الله بهجت:

نواری که فسادانگیز است استماع آن حرام است و همینطور اگر مطرب باشد استماع آنها حرام است.

حضرت آیت الله تبریزی:

گوش دادن به موسیقی لهوی حرام است چه از نواری باشد یا غیر نواری، اجازه دادن یا ندادن یک مؤسسه یا سازمان اعتبار و اثری ندارد.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

موسیقی اگر مطرب و مهیج و مناسب مجالس خوشگذرانی باشد حرام است. در غیر این صورت اشکالی ندارد و عناوین مختلف یا مرکز پخش و مجوز ارشاد تأثیری در این حکم ندارد.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

اگر مشتمل بر غنا و موسیقی (ساز و آواز) باشد حرام است.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

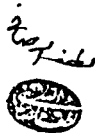
کلیه صداها و آهنگهایی که مناسب لهو و فساد است حرام و غیر آن حلال است و تشخیص آن با مراجعه به اهل عرف خواهد بود و مجوز وزارت ارشاد حرام را حلال نمی‌کند.

نوار گرفت و نگه داشته اند که آن حرام است و همینطور اگر مطرب باشد استماع آنها حرام است

درستی اگر مطرب هیچ و در غیر این صورت اگر باشد حرام است و در غیر این صورت اگر باشد حرام است و در غیر این صورت اگر باشد حرام است

گوش دادن به موسیقی که حرام است چه از نوازنده یا غیر نوازنده اجازه دانی یا ندانی بک فرستاده یا سازمان
اعتبار و اثری ندارد (۱۳۱۲)

اگر متغیر باشد و در غیر این صورت اگر باشد حرام است

باید دید که آیا این موسیقی که در مجلس بود حرام است و غیر آن حلال است و تشخیص آن با مراجع اهل عرف خواهد بود
و مجوز وزارت ارشاد حرام است

۲- گوش دادن به نواهایی که توسط وزارت ارشاد یا حوزه هنری سازمان تبلیغات تهیه میشود و از نظر آنان مجاز است چه حکمی دارد؟

امام علی علیه السلام:

ما جَفَتِ الدُّمُوعُ إِلَّا لِقَسْوَةِ الْقُلُوبِ وَ مَا
قَسَتِ الْقُلُوبُ إِلَّا لِكثَرَةِ الذَّنُوبِ

«اشک چشمان خشک نمی شود مگر به خاطر
قساوت قلبها و قلبها قساوت پیدا نمی کند مگر به
خاطر زیادی گناهان و معصیتها.»

(الحکم الزاهره ۴۳۱/۲)

اجرت تکثیر نوارهای حرام

«ترک لقمه‌ای از حرام نزد خداوند محبوب‌تر از هزار رکعت نماز مستحبی

است».^۱ امام صادق (ع)

«کسی که لقمه‌ای از حرام بخورد، تا ۴۰ شب نماز او قبول نمی‌شود و تا ۴۰ صبح دعای

او مستجاب نمی‌گردد و گوشتی که در اثر حرام بر بدنش روئیده سزاوار آتش است. وقتی

لقمه‌ای حرام در شکم بنده‌ای قرار گیرد ملائک آسمانها و زمین او را لعنت

می‌کنند».^۲ پیامبر اکرم (ص)

سؤال ❏ اجرت گرفتن جهت تکثیر فیلم و نوارهای مبتذل و حرام آیا حلال است یا

حرام؟ و در صورت کسب از این راه پول‌های بدست آمده را چه باید کرد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

در فرض سؤال اجرت حلال نیست و پول‌های بدست آمده باید به

صاحبان آن برگردانده شود و اگر از یافتن ایشان مأیوس است از طرف

ایشان به فقیر صدقه دهد.

۱. الحکم الزاهرة، ۳۱۶/۱.

۲. الحکم الزاهرة، ۳۱۷/۱.

حضرت آیت الله سیستانی:

حرام و مالک اجرت نمی شود.

حضرت آیت الله تبریزی:

اجرت گرفتن جهت امر مزبور اکل مال به باطل بوده و جایز نیست و پولی که از این طریق بدست آمده باید به صاحبان آن برگردانده شود و چنانچه شخص صاحبان پول را نمی شناسد باید آن را از طرف آنها به فقیر صدقه دهد.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

حرام است. در صورتیکه صاحبان آن را نمی شناسد آن را به فقرا صدقه بدهد.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

اجرت مذکوره حرام است و پول های بدست آمده را باید به صاحبان شان برگرداند و اگر دسترسی به صاحبان شان نداشته باشد باید از طرف آنها به عنوان صدقه به فقیر غیر سید داده شود و احتیاطاً برای این کار از مجتهد هم اجازه بگیرند.

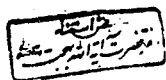
حضرت آیت الله بهجت:

حرام است و درآمد از حرام هم حرام است. و پول های بدست آمده را به صاحبان آن برگردانید و در صورت یأس در حکم مجهول المالک است.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

اجرت کار حرام نیز حرام است و باید به صاحبان آنها بازگردد و اگر دسترسی به آنها نیست از طرف آنها به فقیری صدقه دهید.

اجرت کار حرام نیز حرام است و باید به صاحبان آنها بازگردد و اگر دسترسی به آنها نیست از طرف آنها به فقیری صدقه دهید.

حرام است و در کار حرام هم حرام است
و پولی که به دست آمده را به صاحبان آن بپردازد و اگر دسترسی به آنها نیست از طرف آنها به فقیری صدقه دهد.

حرام و مالک اجرت نمی شود . حرام است . و باید به صاحبان آنها بازگردد و اگر دسترسی به آنها نیست از طرف آنها به فقیری صدقه دهید.

بسمه تعالی اجرت گرفتن جهت آموزش برای اکل مال به باطل بوده و جایز نیست و پولی که از این طریق بدست آمده باید به صاحبان آن برگردانده شود و چنانچه شخص صاحبان پول را نمی شناسد باید از طرف آنها به فقیری صدقه دهد.

مجلس خبرگان

چون تکلیف حرام است و پولی که از این طریق بدست آمده باید به صاحبان آنها بازگردد و اگر دسترسی به آنها نیست از طرف آنها به فقیری صدقه دهید.

در فرض سؤال اجرت حلال نیست و پولی که بدست آمده باید به صاحبان آن برگردانده شود و اگر از این متن ایشان باریس است از طرف ایشان به فقیری صدقه دهد.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله

إِيَّاكَ وَ الْخُلُوةَ بِالنِّسَاءِ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا
خَلَّارَجُلٌ بِامْرَأَةٍ إِلَّا دَخَلَ الشَّيْطَانُ بَيْنَهُمَا...

از خلوت کردن با زنان نامحرم بپرهیزید، قسم به آن خدایی
که جانم در دست اوست مردی با زنی خلوت نمی‌کند مگر این
که شیطان برای وسوسه و به گناه انداختن آن دو وارد می‌شود،
اگر بدن مردی با خوکی که آلوده به کثافت و لجن است بر خود
نماید، بهتر از آن است که شانه‌اش به زن نامحرمی برخورد کند.

(بهشت جوانان، ۴۶۹، مرآت النساء ۱۱۷)

ترویج موسیقی

«مجلس غنا و خوانندگی لهو و باطل، مجلسی است که خدا به اهل آن نمی‌نگرد».^۱ امام صادق (ع)

«غنا روح نفاق را پرورش می‌دهد».^۲ امام صادق (ع)

«توسعه غنا و موسیقی یکی از مهم‌ترین ابزارهای استعمار برای تخدیر افکار مردم بر آن اصرار دارند، لذا قسمت عمده وقت رادیوهای جهان را موسیقی تشکیل می‌دهد».^۳

سؤال ❏ زمزمه‌هایی به گوش می‌رسد مبنی بر اینکه در مدارس کلاس موسیقی بعنوان یک درس قرار داده شود، آیا متولیان فرهنگی از نظر شرعی مجاز به چنین اقدامی هستند؟

حضرت امام خمینی (ره):

موسیقی با تریاک فرقی ندارد...، از جمله چیزهایی که باز مغز جوانهای ما را تخدیر می‌کند موسیقی است، موسیقی سبب می‌شود که اگر مغز انسان

۱. تفسیر نمونه ۱۶/۱۷.

۲. تفسیر نمونه ۲۱/۱۷.

۳. تفسیر نمونه، ۲۷/۱۷.

چند وقتی به موسیقی گوش کند تبدیل به یک مغز غیر فعال و غیر جدی شود و انسان را از جدیت بیرون می‌کند.

موسیقی از اموری است که البته هر کس بر حسب طبع خوشش می‌آید لیکن انسان را از جدیت بیرون می‌برد و به یک موجود هزل و بیهوده می‌کشانند. جوانی که اکثر اوقاتش را پای موسیقی صرف کند از مسایل زندگی و از مسایل جدی به کلی غافل می‌شود.^۱

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

آموزش موسیقی و نوازندگی به نونهالان موجب انحراف آنان و ترتب مفاسد است و جایز نیست. مسئولین فرهنگی مجاز نیستند سلیقه‌های شخصی خود را به اسم نشر فرهنگ و معارف در آموزش و پرورش نوجوانان بکار بگیرند.^۲

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

واضح است که جایز نیست.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

این کار جایز نیست.

حضرت آیت الله بهجت:

حرام است.

۱. ۵۸/۴/۳۶.

۲. مسائل جدید، ۶۲/۱.

حضرت آیت الله تبریزی:

یاد دادن و یاد گرفتن و گوش دادن به موسیقی لهوی حرام است.

الحرام است.

این کارها زیر نیست

وضوح کے جائزیت و اہم

بازدادن و یاد گرفتن خودش دادن به موسیقی الهی عالم

اگر مطرب و بیع و زب و با سر و فکند، از خانه نمی و کام است و اندر آن نیز و کام است

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله:

در روز قیامت سه کس به خداوند متعال شکایت می‌کنند.
قرآن، مسجد و عترت پیامبر(ص).

قرآن شکایت می‌کند: خدایا! مرا تحریف و پاره‌پاره نمودند،
(به برخی از دستوراتم عمل کردند و برخی را رها نمودند).

مسجد نیز می‌گوید: پروردگارا! مرا تعطیل و ضایع کردند.
عترت پیامبر(ص) عرضه می‌دارند: خداوند! ما را کشتند، طرد
نمودند و کنار زدند. آنگاه این سه آمادهٔ مخاصمه با مرتکبین
اعمال فوق می‌شوند، سپس خداوند متعال می‌فرماید:

من خودم با این افراد مخاصمه می‌کنم. (و جزای آنان را
خواهم داد)

جمع آوری اعانات با استفاده از گروههای موسیقی

«خانه‌ای که در آن غنا و موسیقی باشد از بلاهای بزرگ در امان نیست و دعا در آن خانه مستجاب نمی‌شود و ملک و فرشته الهی در آن خانه داخل نمی‌گردد».^۱ امام صادق (ع)

سؤال ✕ کمیته امداد و برخی نهادها و ادارات در مراسم‌های عروسی یا جمع آوری کمکهای مردمی از گروههای ارکستر موسیقی و گروههای سرود پسر و دختر استفاده می‌کنند، آیا شرعاً جایز است؟

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

اگر مفسده داشته باشد جایز نیست و باید توجه داشت که نوعاً بر چنین مواردی مفسده مترتب است.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

حرام است.

حضرت آیت الله تبریزی:

عمل مذکور حرام است، استعمال آلات موسیقی به کیفیت لهوی حتی در مراسم عروسی جایز نیست.

حضرت آیت الله بهجت:

استفاده از آلات لهو در لهو حرام است و در غیر لهو مبنی بر احتیاط است و موسیقی مطرب ولو در عروسی جایز نیست.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

برای کارهای خیر تنها از درآمدهای مشروع باید استفاده کرد.

اگر مفسد داشته باشد جایز نیست و باید در دم دست که نفعاً بر چنین مواردی مفسد و مفسد است

مفسد و مفسد

برای کارهای خیر تنها از درآمدهای مشروع باید استفاده کرد

حرام است و مفسد

در عروسی و مراسم عروسی و مراسم عروسی و مراسم عروسی
استفاده از آلات لهو در عروسی حرام است
عروسی جایز نیست

جواز ندارد

عمل مذکور حرام است استعمال آلات موسیقی به کیفیت لهوی حتی در مراسم عروسی جایز نیست

بکارگیری آلات لهو و لعب در مجالس جشن

«کسی که به لهو گوش دهد در روز قیامت در گوشش سرب آب کرده ریخته می‌شود».^۱
پیامبر اکرم (ص)

سؤال ❧ ضرب دف و دایره زدن در مجالس ائمه معصومین (ع) چه صورت دارد؟
در برخی جلسات خصوصاً زنانه گروه‌هایی با گرفتن مبالغ سنگین بوسیله این آلات اجرای برنامه می‌کنند و در مقابل اعتراضات به سخن معصومین (ع) که فرمودند در شادی ما شاد و در عزای ما عزادار باشید استناد می‌کنند آیا اینگونه حرکات موجب رضایت اهلبیت (ع) و در راستای این حدیث و مشروع می‌باشد؟ و دعوت از این گروه‌ها و پول دادن به آنها که غالباً مجالس ائمه (ع) را از محتوا و معنویت خالی کرده و به سوی لهویات سوق می‌دهد چه صورت دارد؟ همچنین اجرای موسیقی و دعوت از کنسرت‌های موسیقی در مجالس اهل بیت چگونه است؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

هر گونه خوانندگی و نوازندگی مطرب لهوی که متناسب با مجالس عیش و نوش و خوشگذرانی باشد حرام است و شادی غیر مشروع نیز جایز نیست ولو در اینگونه مجالس باشد.

بمعنای
هرگونه خوانندگی و نوازندگی مطرب لهوی که متناسب
با مجالس عیش و نوش و خوشگذرانی باشد حرام است و
شادی غیر مشروع نیز جایز نیست ولو در اینگونه
مجالس باشد. ان شاء الله تعالی

موسیقی سنتی

«ای مردم! از خدا بترسید! هیچ کس بیهوده و عبث آفریده نشده که به لهو و بازی پردازد و سر خود رها نگردیده تا به کارهای لغو و بی ارزش مشغول شود».^۱ امام علی (ع)

سؤال ❏ آیا موسیقی سنتی که میراث ملی ایران می باشد حرام است یا خیر؟

حضرت آیت الله خامنه ای:

چیزی که از نظر عرف موسیقی لهوی مناسب با مجالس لهو و معصیت محسوب شود بطور مطلق حرام است و در این مورد فرقی بین موسیقی ایرانی و غیر ایرانی و موسیقی سنتی و غیر آن نیست.^۲

حضرت آیت الله سیستانی:

معیار حرام و حلال سنتی بودن نیست.

۱. نهج البلاغه، حکمت ۳۷۰.

۲. اجوبة الاستفتاءات، ۲/۲۵.

حضرت آیت الله بهجت:

موسیقی مطرب حرام است و موسیقی ملهی نیز مورد احتیاط است.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

حرام است.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

سنت حرام باید ترک شود.

حضرت آیت الله تبریزی:

موسیقی لهوی حرام است و فرقی بین سنتی و غیر سنتی نیست.

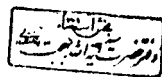
حرام است و بدیهی

سنت حرام، بر ترک شد.

موسیقی لهوی حرام است و فرقی بین سنتی و غیر سنتی نیست

موسیقی لهوی حرام است و فرقی بین سنتی و غیر سنتی نیست

معیار حرام و حلال، سنتی بودن نیست

مسئله‌ای درباره نماز جمعه

«کسی که سه جمعه پشت سر هم نماز جمعه را بدون علت ترک کند، خداوند، بر قلب او مهر می‌زند».^۱ امام باقر(ع)

سؤال ❏ اگر مأموم به رکعت دوم نماز جمعه رسید، آیا در رکعت دوم خود باید قنوت را قبل از رکوع بجا آورد یا می‌تواند بعد از رکوع انجام دهد؟

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:
باید بعد از رکوع انجام دهد.

حضرت آیت الله سیستانی:
بعد از رکوع انجام دهد.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:
بعد از رکوع انجام دهد.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

قبل از رکوع انجام دهد.

حضرت آیت الله تبریزی:

قنوت مستحب است قبل از رکوع انجام شود.

حضرت آیت الله بهجت:

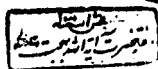
اگر متابعت ترک نمی شود قبل از رکوع بخواند.

بعد از رکوع انجام دهد

بعد از رکوع انجام دهد

قبل از رکوع انجام دهد

اگر متابعت ترک نمی شود قبل از رکوع بخواند

مستحب است

قنوت بعد از رکوع انجام دهد

قنوت مستحب است قبل از رکوع انجام شود

نماز خواندن موقع خطبه‌های نماز جمعه

«هنگامی که امام جمعه خطبه نماز جمعه می‌خواند برای هیچ کس شایسته نیست که سخن بگوید مگر آنکه امام از خطبه فارغ شود».^۱ امام صادق (ع)

«رسول خدا (ص) از سخن گفتن در روز جمعه هنگام خطبه خواندن امام جمعه نهی فرموده است، پس هر کس چنین کند کار بیهوده‌ای انجام داده و هر کس کار بیهوده انجام دهد جمعه‌ای برای او نخواهد بود».^۲ امام صادق (ع)

سؤال ❏ در موقع ایراد خطبه‌های نماز جمعه، خواندن نماز واجب یا مستحب در مصلا و محل برپایی نماز جمعه چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

کاری که موجب فوات خطبه است نباید انجام بگیرد.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

احتیاط واجب آن است که نمازگزاران هنگام ایراد خطبه‌ها سکوت را رعایت کنند و از خواندن نمازهای واجب و مستحبی خودداری کنند و به خطبه‌ها گوش فرا دهند.

۱. وسائل الشیعه ۲۹/۵.

۲. وسائل الشیعه ۳۰/۵.

حضرت آیت الله بهجت:

بر مأموم واجب است خطبه‌ها را گوش بدهد.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

در هنگام خطبه‌ها واجب است به آن گوش فراداد و کار دیگری انجام نداد.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

احوط در حال خطبه ترک ذکر و نماز مستحبی است بلکه اصغاء و استماع احوط است.

حضرت آیت الله تبریزی:

در اثناء خطبه واجب تکلم جایز نیست بلکه احتیاط واجب این است که کسی معنی آن را می‌فهمد به آن گوش بدهد.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر می‌خواهد در نماز جمعه شرکت کند بنابر احتیاط واجب باید به خطبه‌ها گوش دهد، پس اگر نماز خواندن با آن منافات داشته باشد بنابر احتیاط جایز نیست.

کلامی که در موجب فوات نماید خطبه است نه اذان و اقامت.

اقتضا واجب آنست که تا اگر اذان و اقامت را در خطبه شرکت دارد و اذان کند و اذان خواندن تا زاری و رجب و جمعی خواندن و خطبه را گوش ندهد.

خطبه در خطبه ترک کرد و اگر در خطبه شرکت کند و خطبه را گوش ندهد و خطبه را گوش ندهد.

بجایگاه خطبه را خطبه است و این گوش فراداد و گوش کردن اذان و اقامت.

اگر خطبه را در خطبه شرکت کند و خطبه را گوش ندهد و خطبه را گوش ندهد و خطبه را گوش ندهد.

در اثناء خطبه واجب است تکلم جایز نیست بلکه احتیاط واجب این است که کسی که معنی آن را می‌فهمد به آن گوش بدهد و خطبه را گوش ندهد.

حضور در خانقاه و مجالس صوفیه

«صوفیها دشمنان ما هستند، هر کس به آنها میل کند از آنان است و با آنان محشور خواهد شد، بدانکه هر کس به ایشان تمایل نشان دهد از ما نیست و ما از او بیزاریم».^۱ امام صادق (ع)

سؤال ❏ حضور در خانقاه و شرکت در مجالس صوفیه و پیروی از دستور قطب و امثال آن چگونه است؟

آیت الله العظمی گلپایگانی:

امور مذکوره ترویج باطل است و جایز نیست.^۲

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

موارد مختلف است و راه نجات و رستگاری پیروی از طریقه اهل بیت عصمت علیهم السلام که مراجع بزرگوار تقلید مبین آن هستند، می باشد.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

جایز نیست.

۱. تحفة الاخیار ۲۱.

۲. مجمع المسائل.

حضرت آیت اللہ بے ہمت:

جایز نیست.

حضرت آیت اللہ تبریزی:

ترویج باطل جایز نیست.

حضرت آیت اللہ صافی گلیا یگانی:

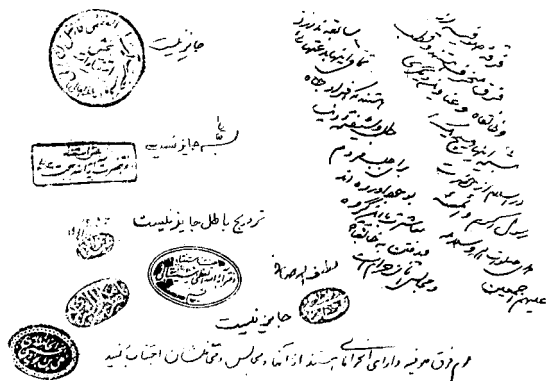
فرقه صوفیه از فرق منحرف هستند و قطب و خانقاه و عناوین دیگری شبیه اینها هیچ یک در اسلام از حضرت رسول اکرم و ائمه هدی (ص) سابقه ندارد. تمامی اینها بدعتهایی است که افراد جاه طلب و شیفته دنیا برای جلب مردم بوجود آورده‌اند. معاشرت با این گروه و رفتن به خانقاه و مجالس آنان حرام است.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

عموم فرق صوفیه دارای انحرافات هستند. از آنها و مجالس و محافلشان اجتناب کنید.

حضرت آیت الله سیستانی:

جایز نیست.

موارد مختلف است و راه نجات و رستگاری نیز در هر طریقه، اهل بیت عصمت معلوم که مراجع و کواثر تعلیه
بین آن مستند می باشد.

خطاب به غیر خدا در حال نماز

«کسانی که کافر شدند برای آنها عذاب شدید است».^۱

«کسی که با کتاب خدا و سنت پیامبر (ص) مخالفت کند کافر شده است».^۲ امام صادق (ع)

سؤال ✕ اگر کسی در خواندن سوره حمد در نماز خود در موقع گفتن ایاک نعبد و ایاک نستعین قصد کسی کند (اعم از ائمه یا مرشد و قطب) و صورت او را در نظر بگیرد و یا شکل او را در ذهن حاضر کند و بگوید خطاب باید به خدا شود چون خدا را نمی‌بینیم تا مخاطب خود قرار دهیم باید طلعت احمد و حیدر را در نظر بگیریم و چون نمی‌توانیم صورت آنها را نیز تصور کنیم باید صورت مرشد را که ولی می‌باشد تصور نمائیم. آیا این عقیده درست و نماز چنین شخصی صحیح است یا خیر؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

در هر صورت مخاطب قرار دادن غیر خدا در قرائت نماز و دعا مبطل نماز است و این عقیده فاسدی است.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

این کار قطعاً جایز نیست و شرک محض است.

۱. سوره ۳۵، آیه ۸.

۲. الحکم الزاهره، ۴۸/۱.

حضرت آیت الله سیستانی:

این عقیده شرک و موجب خروج از دین است.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

تصور مذکور فاسد است بلکه در حال نماز چنین تصویری مبطل نماز و موهم شرک و کفر است.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

این کار حرام و نوعی شرک است.

حضرت آیت الله تبریزی:

عقیده مزبور باطل است، خطاب احتیاج به بصیرت دارد نه به دیدن خارجی یا تصور صورت و چنانچه شخص در وقت گفتن ایاک نعبد و ایاک نستعین غیر خدا را قصد کند و به غیر خدا خطاب کند قرائت او باطل و نمازش باطل است، بلکه در بعضی از موارد داخل عنوان مشرک می باشد.

حضرت آیت الله بهجت:

این کار مشروعیت ندارد.

این کار مشروعیت ندارد

در صورتی که قصد فراموشی در قرائت نماز و دعا، بطل نماز است و این عقیده، عقیده نامردی است.

بسمه تعالی عقیده مزبور باطل است. خطاب احتیاج به بصیرت دارد نه به دیدن خارجی یا تصور صورت و چنانچه شخصی بصورت گفتن ایاک نعبد و ایاک نستعین، غیر خدا را قصد کند و به غیر خدا خطاب کند قرائت او باطل و نمازش هم باطل است. بلکه در بعضی از موارد داخل عنوان مشرک می باشد.

تصور مذکور فاسد است و موجب خروج از دین است. این کار حرام و نوعی شرک است.

این کار حرام و نوعی شرک است.

این عقیده شرک و موجب خروج از دین است.

تغییر و تبدیل نذر

سؤال ❏ کسانی که برای ایام محرم یا ایام دیگر نذرهایی دارند ولی صیغه نذر نخواندند و نیت انجام نذر را داشتند، آیا می‌توانند زمان انجام نذر را تغییر داده یا آن را تبدیل نمایند؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

در فرض سؤال تغییر و تبدیل مانعی ندارد.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

هرگاه صیغه نذر را به عربی یا فارسی و یا زبان دیگر نخوانده تغییر و تبدیل آن مانعی ندارد.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر صیغه نخوانده‌اند چیزی بر آنها واجب نیست و هر گونه تغییری اشکال ندارد.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

بلی.

حضرت آیت الله بهجت:

در فرض مذکور می توانند.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

در فرض سؤال اگر صیغه نذر را حتی به فارسی هم نخوانده اند تغییر اشکال ندارد.

حضرت آیت الله تبریزی:

بہتر این است کہ بہ همان مورد نذر و در زمان تعیین شدہ عمل شود.

درگاه صیغه نذر با عربی یا فارسی و یا زبان دیگر خوانده تغییر تبدیل آن فای ندارد

بطلان

در فرض نذر صیغه نذر در هر زبان دیگری هم خوانده اند تغییر تبدیل آن فای ندارد

در فرض مذکور هرگاه صیغه نذر خوانده اند تغییر تبدیل آن فای ندارد

در فرض سؤال تغییر تبدیل مانعی ندارد.

بہتر این است کہ بہ همان مورد مذکور در زمان تعیین شدہ عمل شود

روزه گرفتن بچه‌ها

«ای کسانی که ایمان آورده‌اید روزه بر شما نوشته شده است همان گونه که بر امت‌های پیشین نوشته شده بود، شاید که پرهیزگار شوید»^۱

سؤال (X) برای دختر بچه‌ها در سن ۹ سالگی روزه گرفتن مشقت دارد، آیا می‌توانند بخاطر ضعف و ناتوانی روزه نگیرند، آیا تکلیف آنان چیست؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

صرف ضعف و ناتوانی مجوز برای نگرفتن روزه نیست مگر آنکه در حرج و مشقت واقع شود که در این صورت می‌تواند افطار کند.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

اگر به هر علتی قادر به روزه گرفتن نباشد افطار کند و به ازاء هر روزه یک مد طعام به فقیر بدهد و قضای آن را هم بعداً بگیرد.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر ضرری نداشته باشد و حرج و مشقت غیر قابل تحمل نباشد باید روزه بگیرند.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

در فرض سؤال اگر مشقت به عسر و حرج یا خوف عرفی مرض باشد می توانند افطار نمایند و بعد از زوال عذر قضای آن را بجا آورند.

حضرت آیت الله تبریزی:

اگر به جهت ضعف طاقت روزه را نداشته باشند تا مادامی که این طور باشند روزه بر آن واجب نیست.

حضرت آیت الله بهجت:

از جهت عدم قدرت ساقط است ولی بعداً باید قضا نماید ولی اگر می تواند در همان رمضان بطور منفصل انجام دهد باید انجام دهد.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

در صورتی که خوف بیماری باشد یا مشقت زیاد داشته باشد روزه را ترک می کنند و بجای هر روز یک مد طعام در صورت توانایی به فقیر می دهند.

گفته می شود که در روزی که مشقت باشد افطار کند و در روز دیگر مد طعام بفقیر بدهد و قضا را بجا آورد.

اگر مرضی نوشته باشد و مشقت غیر قابل تحمل باشد باید روزه بگیرد.

صرف ضعف و قوه مجزای گوشتن روزه نیست بلکه اگر در حرج و مشقت واقع شود در این صورت می تواند افطار کند.

در جهت عدم قدرت ساقط است ولی بعداً باید قضا نماید و در روز دیگر مد طعام بفقیر بدهد و قضا را بجا آورد.

در فرض سؤالی که مشقت به عسر و حرج یا خوف عرفی مرض باشد می توانند افطار نمایند و بعد از زوال عذر قضای آن را بجا آورند.

اگر به جهت ضعف طاقت روزه را نداشته باشند تا مادامی که این طور باشند روزه بر آن واجب نیست.

در صورتی که خوف بیماری باشد یا مشقت زیاد داشته باشد روزه را ترک می کنند و بجای هر روز یک مد طعام در صورت توانایی به فقیر می دهند.

تشکیل کلاس‌های مختلط در مراکز آموزشی و دانشگاهها

«بین مردان و زنان فاصله و جدایی بیندازید، زیرا هنگامی که مردان و زنان با هم تماس داشته باشند، رودرروی یکدیگر قرار گیرند جامعه به دردی مبتلا می‌شود که درمان ندارد».^۱ پیامبر اکرم (ص)

سؤال ❏ تشکیل کلاس‌های مختلط در برخی دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:
اگر مفسده داشته باشد جایز نیست.

حضرت آیت الله بهجت:
اختلاط مرد و زن حرام است.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:
معرض فساد است و جایز نیست.

حضرت آیت الله تبریزی:

اختلاط مرد و زن به صورتی که در معرض فساد و محرمات باشد جایز نیست، چنانچه در معرض این باشد که برخی به جهت آن به حرام بیفتند جایز نیست.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر مستلزم مفسده باشد جایز نیست.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

اگر بتوانند جدا سازی کنند بهتر است.

معرض است و جائز نیست مفسده
اگر مفسده داشته باشد جائز نیست

اگر مستلزم مفسده باشد جائز نیست

اختلاط زن و مرد حرام است

اختلاط زن و مرد به صورتی که در معرض فساد و محرمات باشد جائز نیست
چنانچه در معرض این باشد که برخی به جهت آن به حرام بیفتند جائز نیست

اگر بتوانند جدا سازی کنند بهتر است

نظر به نامحرم

«نظر به نامحرم تیری مسموم از تیرهای شیطان است»^۱ پیامبر اکرم (ص)
«چه بسیار نظر به نامحرمی که حسرت و پشیمانی طولانی به دنبال
دارد»^۲ امام صادق (ع)
«کسی که نظر به نامحرم را از خوف خداوند ترک کند، خداوند به او ایمانی عطا می کند
که شیرینی آن را در قلبش می یابد»^۳ پیامبر اکرم (ص)

سؤال (X) بر زن پوشاندن گردی صورت و دستها تا میج واجب نیست آیا نظر کردن
نامحرم به صورت و دستها چه صورت دارد و پوشاندن پاها در برابر نامحرم لازم است؟

حضرت آیت الله خامنه ای:

در فرض سؤال اگر نظر همراه باریبه و لذت باشد و یا صورت و دستها
دارای آرایش و زینت باشد جایز نیست پوشاندن پا در برابر نامحرم لازم
است.

۱. الحکم الزاهره، ۳۰/۱.

۲. الحکم الزاهره، ۳۰/۱.

۳. الحکم الزاهره، ۳۰/۱.

حضرت آیت الله بهجت:

نظر کردن به وجه و کفین در معرضیت برای فتنه اشکال دارد و نظر با تلذذ و ریه حرام است و پوشاندن پاها هم واجب است.

حضرت آیت الله سیستانی:

نگاه کردن اگر با لذت شهوی نباشد و خوف از وقوع در گناه نباشد جایز است و پاها را باید از نامحرم بپوشاند.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

اگر با قصد ریه باشد قطعاً جایز نیست و الا مقتضی احتیاط عدم نظر کردن است، بلی

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

بنا بر احتیاط پوشاندن صورت و دستها تا میچ بر بانوان واجب است. نظر مردان اجنبی به آنها حتی بدون التذاذ بنا بر احتیاط جایز نیست و پوشاندن قدمین بر زن واجب و نظر نامحرم به آن حتی بدون ریه و لذت حرام است.

حضرت آیت الله تبریزی:

جواز کشف وجه و کفین بر زنان ملازمه با جواز نظر نامحرم به وجه و کفین زنان ندارد و با فرض حصول التذاذ جنسی نظر حرام است و بنا بر احتیاط واجب بر زنان پوشانیدن پاها از نامحرم لازم است.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

هر گاه بدون قصد لذت باشد و خوف وقوع در گناه نرود اشکالی ندارد، بهتر است خانم ها کف و روی پارانیز بپوشانند.

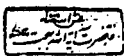
جواز کشف وجه و کین بر زنان
ملازمه باجواز نظر خایم بر وجه و کین ندارد و با فرض حصول اللذ از جنس نظر حرام است و بنا بر امتیاز واجب بر زنان پوشانیدن یاها از نا محرم لازم است و الله اعلم

در فرض سؤال اگر نظر همراه باریه و لذت باشد و یا صورت و دستها دارای آرایش و زینت باشد جائز نیست و پوشش دادن یا در برابر محرم لازم است.

بنا بر حسب طاعت در صورتی که در آنجا هیچ وجهی در نظر نگرفته
 و اعتباری از آنجا در نظر نگرفته و آنجا در نظر نگرفته
 و درین برین وجهی در نظر نگرفته و درین برین وجهی در نظر نگرفته
 و درین برین وجهی در نظر نگرفته و درین برین وجهی در نظر نگرفته

نکاح کردن اگر بالذلت فهو ربا باشد و خوف از وقوع در گناه نباشد جایز است و باها را باید از محرم پشیمانند.

ہر گاہ بدون قصد و نیت باشد و خوف وقوع گدگاہ نمودار اکتفا ہے نہ دارد، بہتر است عالم کتب پارسی با این روش بخشد

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله:

مَنْ مَلَأَ عَيْنَيْهِ مِنْ حَرَامٍ مَلَأَ اللَّهُ عَيْنَيْهِ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ النَّارِ إِلَّا أَنْ يَتُوبَ وَيَرْجِعَ

«کسی که چشمانش را از حرام پر کند، خداوند روز
قیامت چشمهای او را از آتش پُر می‌سازد مگر آنکه
توبه کرده و به سوی خداوند باز گردد.»

(الحکم الزاهره ۴۵۲/۲، الفقیه ۸/۴)

حکم رابطه با مرتد از نظر شرعی

«اگر کسی از شما مرتد شود و از اسلام برگردد و در حال ارتداد و کفر بمیرد، اعمال چنین کسانی در دنیا و آخرت تباه و باطل است و آنان گرفتار آتش و همیشه در آن اقامت خواهند داشت».^۱

سؤال ❧ قطع رابطه با کسی که مسیحی شده یا به دیگر ادیان باطله گرویده بعنوان نهی از منکر چه صورت دارد و اگر این شخص فامیل باشد چگونه است؟ و اساساً زن در برابر چنین شوهری و شوهر در برابر چنین زنی و فرزندان آنها چه تکلیفی دارند؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

اگر نهی از منکر متوقف بر قطع رابطه باشد لازم است و در صورت ارتداد زوج یا زوجه نسبت به ملی بودن یا فطری بودن فروغ و احکام مختلفی دارد.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

اگر در توبه او تأثیر داشته باشد واجب است. فرقی نمی‌کند اگر یکی از

۱. سورة بقره، آیه ۲۱۷.

زوجین ارتداد پیدا کند تحت شرایطی عقد آنها باطل می شود و باید طبق احکام ارتداد احد زوجین عمل شود.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

اگر واقعاً از اسلام برگشته و مسیحی شده مرتد است و احکام ارتداد بر او جاری است و چنانچه مرتدع نشود باید با او قطع رابطه کنند و مرد باید از چنین زنی جدا شود و زن هم باید از چنین شوهری جدا شود و محتاج به طلاق هم نیست.

حضرت آیت الله بهجت:

با مرتد مطلقاً باید قطع رابطه کرد، و در مورد زن یا شوهر به مسائل ۱۹۴۶ الی ۴۹ مراجعه شود.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

در صورتی که راه نهی از منکر قطع رابطه باشد این کار لازم است و هر گاه زن یا مرد گرایش به مسیحیت یا مانند آن پیدا کنند عقد آنها خود به خود باطل می شود ولی احتیاط آن است که صیغه طلاق را هم جاری کنند.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر نشود او را هدایت کرد قطع رابطه اشکال ندارد و اگر خوف تأثیر منفی باشد باید قطع شود و اگر زن شوهرش کافر شود باید از او جدا شود و همچنین به عکس و این مسئله تفصیلی دارد که در رساله ذکر شده است.

امام صادق علیه السلام:

با پنج کس همراه، هم صحبت و رفیق راه مشو، بپرهیز از
همنشینی با دروغگو، زیرا او به منزلهٔ سرابی است که دور را به
تو نزدیک و نزدیک را به تو دور سازد.

بپرهیز از رفاقت با فاسق زیرا او تو را به لقمه‌ای یا کمتر از
آن می‌فروشد.

بپرهیز از همنشینی با بخیل که در موقع احتیاجت به مالش،
رها و خوارت می‌سازد.

بپرهیز از رفاقت با احمق و نادان، زیرا می‌خواهد به تو
سودی برساند ولی (به واسطه حماقتش) به تو زیان می‌رساند.
بپرهیز از رفاقت با قاطع رحم، زیرا در ۳ جای قرآن (سورهٔ
محمد آیه ۲۳، سوره رعد آیه ۲۴، سوره بقره آیه ۲۷) به او لعنت
شده است.

ساختن خانه‌های چند طبقه

«کسی که ایمان به خدا و روز قیامت دارد همسایه‌اش را آزار نمی‌دهد».^۱ پیامبر اکرم (ص)
«خدا را، خدا را درباره همسایگانتان که آنان سفارش شده پیامبر شمایند. آن حضرت
پیوسته درباره همسایگان سفارش می‌کرد تا آنجا که ما گمان بردیم بزودی سهمیه‌ای از
ارث برایشان قرار خواهد داد».^۲ امام علی (ع)

سؤال ❏ ساختن برخی خانه‌های چند طبقه در کوچه‌های باریک که موجب اِشْراف به
خانه‌های دیگران و سلب آسایش مردم می‌گردد چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله بهجت:

اگر مالک متضرر نمی‌شود و دیگران متضرر می‌شوند ولو به تضرر
حالی، جایز نیست.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

اگر موجب شود که عرفاً زیست در خانه مجاور و استفاده متعارف از

۱. میزان الحکمه ۱۹۳/۲.

۲. نهج البلاغه نامه ۴۷.

هوا معتذر شود اشکال دارد.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

همسایه آزاری حرام است و در ساختمان سازی احکام شرعی و اخلاقی باید مراعات شود.

حضرت آیت الله تبریزی:

سزاوار نیست مؤمن کاری انجام دهد که همسایه ها در اذیت باشند. روز قیامت یکی از چیزهایی که از انسان سؤال می شود همسایه است.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

در حدودی که قانون جمهوری اسلامی اجازه می دهد اشنگالی ندارد ولی باید ترتیبی دهند که باعث سلب آسایش دیگران نشود.

در حدودی که قانون جمهوری اسلامی اجازه می دهد اشنگالی ندارد ولی باید ترتیبی دهند که باعث سلب آسایش دیگران نشود.

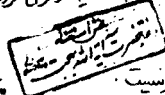

لطیفه همدان

بزرگوار است که عفو آیت الله فاضل لنکرانی در این باره فتویٰ صادر کرده است.

همسایه آزاری حرام است و در ساختمان سازی

رئیس آژانس متفرقی شود و دیگران متفرقی شوند و لو به تقصیری مالی، عارض نیست.

احکام شرعی و اخلاقی باید مراعات شود.

سزاوار نیست مؤمن کاری انجام دهد که همسایه ها در اذیت باشند. روز قیامت یکی از چیزهایی که از انسان سؤال می شود همسایه است.

کالبد شکافی بدن میت مسلمان

سؤال ❧ در پزشکی قانونی بدن برخی اموات را بدون اطلاع اولیای آنها و بدون آنکه شاکی و مسئله خاصی در میان باشد کالبد شکافی می‌کنند و برخی اعضای میت را برمی‌دارند. آیا شرعاً مجازند؟ همچنین کالبد شکافی زن توسط مرد نامحرم یا بالعکس چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

در هر دو صورت جایز نیست مگر در بعضی موارد ضروری.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

جایز نیست حتی با اطلاع و رضایت اولیای میت، چه این کار را محارم انجام دهند چه غیر محارم.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

خیر، جایز نیست.

حضرت آیت الله بهجت:

موارد مزبور کلاً حرام است.

حضرت آیت الله سیستانی:

به هیچ صورت جایز نیست.

حضرت آیت الله تبریزی:

کالبد شکافی میت مسلمان جایز نیست لکن جسد کافر کالبد شکافی شود، اشکال ندارد.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

هیچکدام از این امور جز در موارد ضرورت قطعی جایز نیست.

و الله اعلم

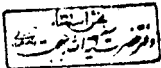

جائز نیست جز: طبع و در غیرت اول و دوم و این کار هم می‌تواند به غیر محرم

بسیار صورت جایز نیست.

آنچه در موارد ضروری که حرام است

در هر دو صورت جایز نیست مگر در بعضی موارد ضروری

خیر

جائز نیست

بسیار کلام از این امر جز در موارد ضرورت قطعی جایز نیست

کالبد شکافی میت مسلمان جایز نیست لکن جسد کافر کالبد شکافی بشود اشکال ندارد

برای دفع بلاها چه باید کرد؟

«هر مصیبتی که به شما رسد بخاطر اعمالی است که انجام داده‌اید»^۱
«از گناهان بپرهیزید، بد رستیکه گناه عبد موجب حبس رزق و روزی
می‌شود»^۲. امام علی (ع)

سؤال ✕ متأسفانه هر از چند گاهی جامعه دچار بلاهای نگران کننده مانند سیل،
زلزله، خشکسالی و بیماری‌ها و مرگهای ناگهانی می‌گردد. برای دفع بلاها چه باید کرد؟

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

برخی از این بلاها نتیجه گناهان مردم است که برای رفع آن باید از
گناهان اجتناب کرد و برخی نیز وسیله آزمایش الهی است که باید در مقابل
این آزمایشات از خداوند طلب توفیق نمود.

حضرت آیت الله بهجت:

باید مردم از فساد دست بردارند و برگزشته هم توبه کنند.

۱. سورة شوری، آیه ۳۰.

۲. میزان الحکمه ۳/۴۶۶.

حضرت آیت الله تبریزی:

پیش آمد بلاهای عمومی به خاطر این است که اشخاص به دین و احکام اسلام عمل نمی کنند و نسبت به حلال و حرام شریعت بی تفاوت می شوند و کسانی که باید امر به معروف و نهی از منکر کنند و جلو مفسد را بگیرند وظیفه خود را انجام نمی دهند بلاهای مذکور پیش می آید و افراد صالح و غیر صالح مبتلا می شوند و اما بلاهای شخصی که گاهاً مؤمن مبتلا می شوند ممکن است برای امتحان و ترفیع درجه مؤمن باشد و یا برای تنبیه به گناهی که انجام داده است تا برگردد و راه صلاح پیش بگیرد و این عنایت الهی است.

در صورت عمل کردن به واجبات شرعی مثل نماز و خمس و زکات و توسل به ائمه (ع) و زیارت آنان و دعا کردن با شرایط که مانع قضای الهی است ممکن است خداوند متعال مردم را مورد رحمت خود قرار بدهد و از آنان رفع بلا بکند.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

لازم است همه از گناهان خود استغفار کنند و به درگاه الهی روی آورند تا مستحق رحمت الهی شوند.

حضرت آیت الله سیستانی:

صدقه برای رفع بلا مفید است ولی جلوگیری از ضایعات راههای مخصوص دارد که باید مسئولین متعهد شوند.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله:

إِذَا مَاتَ الْمُؤْمِنُ انْقَطَعَ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ:
صَدَقَةٌ جَارِيَةٌ أَوْ عِلْمٌ يُنْتَفَعُ بِهِ، أَوْ وَلَدٌ
صَالِحٌ يَدْعُو لَهُ

«هنگامی که مؤمن بمیرد عمل و کارش قطع
می شود مگر از سه چیز: صدقه جاریه (کارخیر
مستمر)، یا علمی که از آن سودی برده شود، یا فرزند
صالحی که برای او دعا و استغفار کند.

(چهل حدیث ۴۱۹/۳، بحار الانوار ۲۲/۲)

استفاده از مانکن در مغازه‌ها

سؤال X برخی از مغازه‌ها برای عرضه کردن اجناس و لباسهایشان مجسمه‌هایی از انسان اعم از مرد و زن و کودک درست کرده‌اند (مانکن) که متأسفانه موجب ترویج فرهنگ بیگانه و تحریک دیگران می‌باشد، نظر حضرت‌عالی در این رابطه چیست؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

از هر کاری که موجب ترویج فرهنگ بیگانه بوده و موجب مفسده باشد اجتناب شود.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

اینگونه امور موجب فساد اخلاق و ترویج منکرات است و اشکال دارد.

حضرت آیت الله بهجت:

اگر ترویج فرهنگ غرب باشد اشکال دارد.

حضرت آیت الله تبریزی:

نگهداری مجسمه یمنی ندارد و ساختن آن نزد مشهور حرام است و اشاعه فساد در مجتمعات مسلمین جایز نیست.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

ساختن آنها حرام است.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

ساخت و ساز و خرید و فروش و استفاده از مجسمه انسان یا حیوان اشکال دارد.

مجلس استشارات

از به کار می که موجب ترویج فرهنگ بیگانه نبوده و موجب فساد نباشد اجتناب نمود.

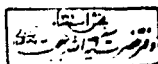
بسمه تعالی نگهداری مجسمه یمنی ندارد و ساختن آن نزد مشهور حرام است و اشاعه فساد در مجتمعات مسلمین جایز نیست.

مجلس استشارات

بنگونی بهر موجب و جهت و ترویج نمیکند و اشکال دارد

آثار ترویج فرهنگ غرب با شبه اشکال دارد

ساخت و ساز و خرید و فروش و استفاده از مجسمه انسان یا حیوان اشکال دارد

استفاده از تخم مرغ خونی

حضرت امام خمینی (ره):

خونی که در زرده تخم مرغ می باشد نجس نیست ولی خوردن آن حرام است و اگر خون را با زرده تخم مرغ به هم بزنند که از بین برود خوردن زرده هم مانعی ندارد.

حضرت آیت الله العظمی گلپایگانی:

بنابر احتیاط واجب از تخم مرغی که ذره ای خون در آن است باید اجتناب کرد ولی اگر خون در زرده باشد تا پوست نازک روی آن پاره نشده سفیده پاک می باشد.

حضرت آیت الله العظمی اراکی (ره):

بنابر احتیاط واجب از تخم مرغی که ذره ای خون در آن است باید اجتناب کرد ولی اگر خون در زرده باشد تا پوست نازک روی آن پاره نشده سفیده پاک است.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

خونی که در تخم مرغ می باشد نجس نیست و احتیاط مستحب آن

است که از آن اجتناب شود.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

خونی که در تخم مرغ است نجس است بنا بر احتیاط واجب و خوردن آن نیز حرام است.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

بنا بر احتیاط واجب از تخم مرغی که ذره‌ای خون در آن است باید اجتناب کرد ولی اگر خون در زرده باشد تا پوست نازک روی آن پاره نشده سفیده پاک می‌باشد.

حضرت آیت الله بهجت:

از خونی که در تخم مرغ می‌باشد بنا بر احتیاط باید اجتناب کرد ولی اگر خون در زرده باشد سفیده پاک است و اگر در سفیده باشد زرده پاک است.

حضرت آیت الله تبریزی:

بنا بر احتیاط واجب از تخم مرغی که ذره‌ای خون در آن است باید اجتناب کرد ولی اگر خون مثلاً در زرده باشد تا پوست نازک روی آن پاره نشده سفیده پاک می‌باشد.

حضرت آیت الله سیستانی:

احتیاط مستحب آن است که از تخم مرغی که ذره‌ای خون در آن می‌باشد اجتناب شود و اگر خون در زرده باشد تا پوست نازک روی آن پاره نشده سفیده بدون اشکال پاک است. (نقل از رساله مراجع عظام تقلید، احکام خون).

تکثیر نوارها

سؤال ﴿﴾ بر روی برخی نوارهای قرآن و تواشیح و سخنرانی عبارت «حقوق تکثیر محفوظ است» نوشته شده، آیا در این صورت تکثیر این نوارها به منظور ترویج فرهنگ دینی چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

احوط این است که از ناشر اصلی برای تکثیر نوارها و نسخه برداری از آنها اجازه گرفته شود.^۱

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

در فرض مزبور تکثیر آن بدون اجازه و رضایت صاحبان حقوق جایز نیست.

حضرت آیت الله بهجت:

رعایت حقوق لازم است.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

در فرض سؤال اگر فروشنده نوار در معامله شرط کند که تکثیر نشود، تکثیر آن توسط خریدار جایز نیست.

حضرت آیت الله تبریزی:

اگر فروشنده نوار با خود خریدار در ضمن عقد شرط کند که از نوار تکثیر نکند و قفل سی دی نشکند خریدار باید به شرط عمل کند. نوشتن روی نوار اعتباری ندارد.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر قانون دولت آن را منع می کند حضرت آیت الله این قانون را نافذ می دانند.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

این کار جز با کسب رضایت صاحبان اصلی آن جایز نیست.

در فرض مذکور کثیر کردن در صورتی که در وقت عقد شرط کند
اگر فروشنده نوار با خود خریدار در ضمن عقد شرط کند
از نوار فتوایی نکند و قفل سی دی نشکند خریدار باید به شرط
عمل کند نوشتن روی نوار اعتباری ندارد

عصمت حقوق لازم است

اگر قانون دولت آن را منع می کند حضرت آیت الله این قانون را نافذ می دانند.

این کار جز با کسب رضایت صاحبان اصلی آن جایز نیست

استفاده از مساجد قدیمی

«کیست ستمکار تر از آن کس که از بردن نام خدا در مساجد او جلوگیری کرد و سعی در ویرانی آنها نمود»^۱

«تا آنگاه که در مسجد نشسته‌ای خداوند در برابر هر نفسی، درجه‌ای از بهشت به تو پاداش می‌دهد»^۲ پیامبر اکرم (ص)

«خداوند پشتیبان اهل مسجد است»^۳ پیامبر اکرم (ص)

سؤال ❏ در برخی از مساجد قدیمی به بهانه آثار باستانی بودن از هر گونه تصرف برای استفاده عبادی مانند نصب درب و پنجره جلوگیری می‌شود. با توجه به اینکه سازندگان مسجد آن را جهت انجام عبادت بنا نهادند آیا می‌توانند به این بهانه از استفاده عبادی جلوگیری کنند؟

۱. سورة بقره، آیه ۱۱۴.

۲. بخارا الانوار ۳۷۰/۸۳.

۳. مستدرک ۳۵۵/۳.

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

جلوگیری از انجام عبادت در مسجد جایز نیست، لکن قوانین و مقررات نظام جمهوری اسلامی نیز باید مراعات شود.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

خیر.

حضرت آیت الله بهجت:

نمی‌توانند جلوگیری از عبادت کنند و تغییرات باید تحت نظر متولی شرعی باشد.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

به این عناوین نمی‌توان نمازگزاران و عبادت‌کنندگان را محدود نمود.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

جلوگیری از استفاده عبادی از آنجا وجه شرعی ندارد ولی باید ترتیبی داد که اثر باستانی و فرهنگی این گونه اماکن از بین نرود.

حضرت آیت الله سیستانی:

جایز نیست.

حضرت آیت الله تبریزی:

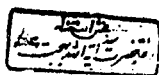
ممانعت از نماز و سایر امور عبادی بر خلاف وقف مساجد است، جایز نیست کسی ممانعت از عبادت در آنها بکند بلی لازم است محافظ بر

آن مساجد که عنوان شده تعیین کنند تا از تصرفات بعضی که خلل در آنها ممکن است ایجاد کند ممانعت نماید.

جلوگیری از انجام عبادت در مسجد جائز نیست لیکن قوانین و مقررات نظام جمهوری اسلامی نیز باید مراعات شود.

ش

لطف مرصه

به این غایت و نیز به منظور نگه داشتن آثار و عبادت‌سازان این مسجد در نزد

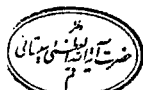
خبر

جلوگیری از استفاده عبادی از آنجا و هر چه می‌تواند در این زمینه اقدام نماید و در صورت لزوم با مراجع ذیصلاح در این زمینه همکاری نماید.

ممانعت از نماز و سایر امور عبادی برخلاف وقف مساجد است جائز نیست کسی ممانعت از عبادت در آنجا بکند بلی لازم است ممانعت برکن مساجد که عنوان شده تعیین کنند تا از تصرفات بعضی که خلل در آنجا ممکن است ایجاد کند

ممانعت نماید

جائز نیست

در فرض سوال اگر هتک و به جرمتی میسر شده شود

و رد آنها جایز نیست مطلقاً و اگر میسر شوند

از آنها و ردی میسر باشد

جایز نیست

بسمه تعالی چنانچه رجاء حدیثی درین نباشد فقط برای تمامش او قریب
دارد می شود و اگر رد آنها در مساجد جایز نیست

در کافران ای اگر رد و ردش به مسجد موجب هتک یا آلودگی و نجس شود

بنابر احتیاط واجب جایز نیست و رد کافران مگر مطلقاً حرام است

و رد غیر مسلم از مسجد جایز نیست و اگر بار بار از مسجد
آنها را بکنند یا بشویند و در ایام
الحج و عمره

جایز نیست و الا نه

در صورتی که امید تأخیر مثبت در آنها رود مانعی ندارد

حکم ورود غیر مسلمانان به مساجد

«از آن روی به تعظیم و احترام مساجد فرمان داده شده که مساجد خانه‌های خدا در روی زمین هستند. کسی که مسجد را احترام ننماید ملعون است»^۱ امام صادق (ع)

«خداوند فرمود: خانه‌های من در زمین مساجد است، برای اهل آسمان می‌درخشد همانطور که ستارگان برای اهل زمین می‌درخشد، خوشا بحال کسی که مسجد خانه‌اش باشد»^۲ پیامبر اکرم (ص)

سؤال ❏ ورود خارجی‌های غیر مسلمان به مساجد جهت بازدید از آثار باستانی از نظر شرعی چگونه است؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

در فرض سؤال اگر هتک و بی حرمتی مسجد شمرده شود ورود آنها جایز نیست بلکه مطلقاً وارد مسجد نشوند.

۱. سیمای مسجد ۲۸۸.

۲. الحکم الزاهره، ۱/۱۵۰.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

ورود غیر مسلمان به هیچ مسجدی جایز نیست ولو برای بازدید از آثار باستانی باشد.

حضرت آیت الله بهجت:

جایز نیست علی الاحوط.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

جایز نیست.

حضرت آیت الله سیستانی:

در کافر کتابی اگر ورودش به مسجد موجب هتک یا آلودگی و تنجیس شود بنابر احتیاط جایز نیست و در کافر مشرک مطلقاً حرام است.

حضرت آیت الله تبریزی:

چنانچه رجاء هدایت آنها یا ترویج دین در بین نباشد و فقط برای تماشا و تفریح وارد می شوند، وارد کردن آنها در مساجد جایز نیست.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

در صورتی که امید تأثیر مثبت در آنها رود مانعی ندارد.

استفاده از کفش جا مانده

سؤال ❏ در مساجد یا اماکن عمومی کفش ها جا بجا می شود. استفاده از کفش جا مانده چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

در فرض سؤال اگر علم به رضایت صاحب کفش و یا علم به اینکه کفش بجا مانده از کسی که کفش گم شده را برده است باشد، استفاده اشکال ندارد.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

جایز نیست، مگر اینکه بدانند کفش بجا مانده مال همان فردی است که کفش او را برده است و ارزش کفش بجا مانده کمتر یا مساوی ارزش کفش خودش باشد.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

در فرض سؤال اگر بداند که کفش او با کفشی که جا مانده عوض شده و

صاحب آن کفش او را برده و قیمت آن با کفش خودش مساوی یا کمتر باشد و دسترسی به طرف هم نباشد می تواند آن را تقاصاً بردارد و احوط آن است که با اذن حاکم شرع باشد.

حضرت آیت الله بهجت:

در صورتیکه اطمینان دارید صاحب آن راضی است اشکال ندارد و الا تقاص در صورت یأس و تساوی ارزش آن دو و علم به اینکه مالک آن، کفش شما را برداشته مانعی ندارد.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

در صورتیکه یقین به رضایت صاحبان آنها داشته باشید اشکال ندارد، در غیر این صورت اگر کفشی را که برده اند قیمتش مساوی یا بیشتر از کفشی باشد که به جا گذارده اند می توان به عنوان تقاص برداشت و اگر کفش به جا مانده قیمتش بیشتر باشد باید معادل مقدار اضافی را به شخص فقیری پرداخت کرد.

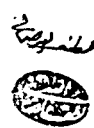
حضرت آیت الله تبریزی:

حکم مال مجهول المالک را دارد مگر اینکه بداند همان کس که اشتباه کرده و کفش گذاشته کفش او را می پوشد.

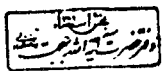
حضرت آیت الله سیستانی:

اگر بداند طرف راضی به تصرف است اشکال ندارد و گرنه باید از طرف صاحبش صدقه بدهد و بنا بر احتیاط واجب باید با اذن حاکم شرع باشد.

در فرضی که در آن که کفش او بکشی که چنانچه
 عوض شود و عجب آن کفش او در برده و قیمت آن
 با کفش خود را در آن کفش باشد و در هر کسی بطرف
 آن نباشد میسوزاند آن کفش را در هر دو طرف
 اینست که با اذن حکم شرع باشد و هر دو عالم

بسته در صورتیکه قیمت آن در هر دو عالم
 شکل ندارد و الا نقص در صورت یا کس و تساوی ارزش آن دارد
 و علم به اینکه مالک آن کفش شمارا برداشته و بپوشد

در صورتیکه یقین به رضایت صاحب آن داشته باشد اشغال ندارد در غیر این صورت اگر کفش را در آن کفش مادی باشد
 از کفش باشد که به جا نگذاشته اندی و آن به عنوان تعاقب برداشته و اگر کفش چنان مانده تمییز نمیشود باید معادل مقدار تمییزی را
 بشخص غیر ی پرداخت کرد

در فرضی که بگوید که کفش را بپوشد و مال همان فردی است که کفش را برده است و از کفش کفش یا مانده کفش یا مانده کفش خود را بپوشد

حکم مال مجهول یا اگر دارد اگر اینک بداند کس که است بپوشد کفش نگذاشته
 کفش او را می پوشد

اگر بداند طرف راضی به تصرف است اشغال ندارد
 و اگر نداند از طرف صاحبش صدوقه بدهد و بنابر احتیاط واجب باید
 با اذن حاکم شرع باشد

در فرضی که اگر علم به رضایت صاحب کفش

و یا علم به اینکه کفش بجا مانده از کس که کفش گم شده را برده است باشد استفاده اشغال ندارد

امام رضا علیه السلام

شِيعَتُنَا الْمُسْلِمُونَ لِأَمْرِنَا، الْآخِذُونَ
بِقَوْلِنَا، الْمَخَالِفُونَ لِأَعْدَائِنَا، فَمَنْ لَمْ يَكُنْ
كَذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَّا

«شیعه ما کسانی هستند که در برابر امر ما تسلیم
بوده، سخن ما را گرفته و با دشمنان ما مخالفت
می‌ورزند. پس هر کس این گونه نباشد، از ما نیست.

(الحکم الزاهره ۳۸۳/۲، وسایل ۸۳/۱۸)

دیه عقیم کردن

سؤال ❏ آیا به پزشکی که مرد یا زن را عقیم می کند دیه تعلق می گیرد؟

حضرت آیت الله خامنه ای:

موارد مختلف است.

حضرت آیت الله بهجت:

بلی و احوط در دیه مصالحه بر دیه نفس است.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

بلی ارش دارد و مقدار آن را حاکم شرع تعیین می کند.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

بدون ضرورت حرام است و با درخواست خود شخص تعلق دیه به

آن معلوم نیست.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر با تمایل خود آنها باشد دیه ندارد.

حضرت آیت الله تبریزی:

آن عمل فی نفسه جایز نیست و اگر مرد یا زن مورد عمل، جراح را ابراء کنند بر جراح ضمانی نیست.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

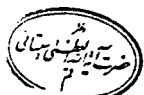
دیه ندارد ولی اگر قابل بازگشت نباشد شرعاً جایز نیست.

این عمل فی نفسه جایز نیست و اگر مرد یا زن جراح را ابراء کند بر جراح ضمانی نیست.

مجلس اصفه

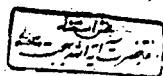

بدون ضرورت جراح است و اگر ضرورت نباشد شرعاً جایز نیست.

اگر با تمایل خود آنها باشد دیه ندارد.

جراح باید بر مرد و در معالجه بر زن نفس است.

دیه ندارد ولی اگر قابل بازگشت نباشد شرعاً جایز نیست.

باید از ضرر دارد و معذورانه حکم شرع تعیین می‌کند.

موارد مختلف است.

قطع اعضا و جوارح میت

«حرمت و احترام مرده مسلمان مانند حرمت او در حال حیات است»^۱ پیامبر اکرم (ص)

سؤال ✕ آیا به قطع اعضا و جوارح میت دیه تعلق می گیرد؟ و دیه آن چه مقدار است؟

حضرت آیت الله تبریزی:

بلی بر قطع اعضا و جوارح میت دیه متعلق می شود، و دیه آنها نسبت به دیه جنین حساب می شود.

حضرت آیت الله بهجت:

بلی دیه آن دیه اعضای جنین است قبل از ولوج روح.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

بلی دیه تعلق می گیرد و به نسبت دیه حی، عشر است.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

بلی، به کتاب الدیات از سری کتابهای تفصیل الشریعه مراجعه شود.

حضرت آیت الله سیستانی:

دیه دارد و هر عضوی دیه خاص خود را دارد و دیه آن در خیرات از طرف او باید صرف شود اگر دینی نداشته باشد و به ورثه نمی رسد.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

دیه تعلق می گیرد و دیه آن یک دهم دیه حی است.

دیه دارد و هر عضوی دیه خاص خود را دارد و دیه آن در خیرات از طرف او باید صرف شود و به ورثه نمی رسد. اگر دینی نداشته باشد.

بلی، کتاب الدیات از سری کتابهای تفصیل الشریعه مراجعه شود.

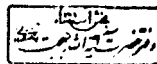
عظیم پور

بلی بر قطع بقاء و جوارح میت دیر نمی ماند و دیه آن نسبت به دیه جنین صاب می خورد

چادر کمری
تبریز

باید تعلق می گیرد و به نسبت به هر عضو یک دهم

دیه تعلق می گیرد و دیه آن یک دهم دیه حی است

بلی و دیه آن دیه امضا جنین است قبل از ولوج روح

خرید و فروش و استفاده از گوشت خرچنگ و خرچنگ

سؤال ❏ خرید و فروش و استفاده از گوشت خرچنگ و خرگوش چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

خوردن آن حرام است.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

حرام است.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

جایز نیست و فروختن آن به غیر مسلمین اشکال ندارد.

حضرت آیت الله سیستانی:

خوردن آنها حرام است ولی خرید و فروش چون منفعتی غیر از

خوردن دارد اشکال ندارد.

حضرت آیت الله بهجت:

خرچنگ و خرگوش حرام است.

حضرت آیت الله تبریزی:

حرام است. اگر به کفار به شکل صوری بفروشند و قصد استنقاذ نسبت به پول آن داشته باشند مانعی ندارد.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

گوشت خرگوش و خرچنگ حرام است و فروختن آن نیز برای خوردن جایز نیست بلی چنانچه منافع محله داشته باشد از قبیل خوراک طیور و غیره فروختن آن برای این جهت اشکال ندارد.^۱
فردن آنها حرام است ولی خرید و فروش چون منفعتی غیر از خوردن دارند اشکال ندارد

خوردن آن حرام است

حرام است

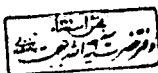
طعمه پرور

اگر منافع محله نداشته باشد حرام است

جایز است و فروختن آن غیر مسلمین اشکالی ندارد

خریدن و نگهداری حرام است

حرام است

اگر به کفار به شکل صوری بفروشند و قصد استنقاذ نسبت به پول آن داشته باشند مانعی ندارد

جدا کردن سر حیوان قبل از جدا شدن روح

سؤال ❏ اگر کسی عمداً سر حیوان را قبل از آنکه روح از بدنش جدا شود جدا کند جایز است؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

جایز نیست.

حضرت آیت الله تبریزی:

در پرندگان مانعی ندارد ولی در غیر آن بنا بر احتیاط واجب اگر این کار را انجام بدهند حیوان حرام می‌شود.

حضرت آیت الله سیستانی:

جایز نیست ولی گوشت آن حلال است.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

کراهت دارد.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

احتیاط ترک آنست ولی موجب حرمت نمی شود.

حضرت آیت الله بهجت:

مکروه است.

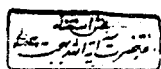
حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

جایز است اما کراهت دارد.

مکروه است

کراهت دارد

جایز است اما کراهت دارد

جایز نیست

جایز نیست ولی گرفت آن حلال است

احتیاط ترک آن - ولی موجب حرمت نیست و هم در عالم

مکروه است

در پرتوگان حائقی ندارد ولی در غیر آن بنا بر احتیاط واجب اگر این کار را انجام بدهد حیوان حرام می شود

پرداخت صدقات و کفارات به فاسق

«هرگاه امت من امر به معروف و نهی از منکر را بر دوش یکدیگر بار کنند، از طرف خداوند اعلام بلا می‌شود».^۱ پیامبر اکرم (ص)

«کسی که برادرش را بر کار بد مشاهده کند و در حالی که قدرت دارد او را از آن کار زشت باز ندارد به او خیانت کرده است».^۲ امام صادق (ع)

سؤال ❏ پرداخت صدقات، کفارات و فطریه به فقیری که اهل نماز نیست و فاسق است چگونه است؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

اگر متجاهر به فسق نباشد و در طریق فسق مصرف نکند اشکال ندارد.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

اگر ندادن صدقه به او نهی از منکر باشد به او ندهند.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

اشکال دارد.

۱. مشکاة الانوار ۱/۱۳۵.

۲. الحکم الزاهره، ۲/۳۹۷.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

بنا بر احتیاط واجب نمی شود به کسی که شارب الخمر است یا آشکارا معصیت کبیره انجام می دهد زکات داد.

حضرت آیت الله تبریزی:

صدقات و کفارات و فطریه را باید به فقیر متدین و نماز خوان داد.

حضرت آیت الله سیستانی:

کفاره و فطریه را بنا بر احتیاط واجب نباید به چنین کسی داد و صدقه هم سزاوار نیست با بودن متدینین به آنها بدهند.

حضرت آیت الله بهجت:

بقدر ضروریات او و خانواده اش می شود به او داد.

اگر محتاج به رزق نباشد و در طریق رزق مصرف نکند اشکال ندارد.

اشکال دارد

اگر محتاج به رزق نباشد و در طریق رزق مصرف نکند اشکال ندارد.

بقدر ضروریات او و خانواده اش می شود به او داد.

محتاج به رزق نباشد و در طریق رزق مصرف نکند اشکال ندارد.

کفاره و فطریه را بنا بر احتیاط نباید به چنین کسی داد و صدقه هم سزاوار نیست با بودن متدینین به آنها بدهند.

صدقات و کفارات و فطریه را باید به فقیر متدین و نماز خوان داد.

زیباسازی صورت و بدن

سؤال (X) آیا زیباسازی صورت و بدن مانند بینی و لب بوسیله جراحی که نوعی تصرف در خلقت الهی است چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

فی نفسه اشکال ندارد.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

مانعی ندارد اگر چه احتیاط در ترک است.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

اشکال ندارد و این گونه تصرفات شرعاً مجاز است.

حضرت آیت الله بهجت:

احتیاط واجب در ترک آن است.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

اگر غرض عقلایی در بین باشد اشکال ندارد.

حضرت آیت الله سیستانی:

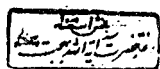
اشکال ندارد.

حضرت آیت الله تبریزی:

اگر این کار با استفاده از اجزاء بدن خود بوده باشد یا عمل جراحی در باطن انجام گیرد بطوری که پوست بدن خود آن را بپوشاند مانعی ندارد در غیر اینصورت جایز نیست.

اشکال ندارد این گونه تصرفات شرعاً مجاز است

بسیار کم - منزه اشکال ندارد.

بسمه احتیاط واجب درک آن است

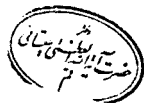
عالمی ندارد که هیچ خطا در ترک است

مجلس مطبوعاتی

اشکال ندارد

اگر این کار با استفاده از اجزاء بدن خود بوده باشد یا عمل جراحی در باطن انجام گیرد بطوریکه پوست بدن خود آنرا بپوشاند مانعی ندارد در غیر این صورت جایز نیست

استفاده از مواد غذایی وارده از کشورهای خارجی

«از ذبیحه غیر مسلمان نخور و از او خریداری مکن»^۱ امام صادق (ع)

سؤال ❏ استفاده از سوسیس، کنسروها و مواد غذایی که از کشورهای خارجی وارد می شود چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله خامنه ای:

در مورد مواد غذایی غیر گوشتی اگر یقین به حرمت و نجس بودن آن نباشد اشکال ندارد لکن مواد گوشتی اگر از کشور غیر اسلامی وارد شده باشد و با فرض اینکه تذکیه آن محرز نیست حلال نمی باشد.

حضرت آیت الله سیستانی:

در مورد گوشت باید ذبح شرعی آن احراز شود و در مورد ماهی باید فلس دار بودن آن احراز شود و معلوم شود که زنده صید شده یا با تور و مانند آن صید شده است.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

اگر مشتمل بر گوشت باشد جایز نیست.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

استفاده از غذاهایی که از گوشت حیوان تهیه شده یا روغن حیوانی در آن بکار رفته باشد جایز نیست.

حضرت آیت الله بهجت:

اگر مواد گوشتی هست محکوم به میته بودن آن هست و خرید و فروش آن حرام است.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

مواد گوشتی که از کشورهای خارجی غیر مسلمان آورده می شود حرام است.

حضرت آیت الله تبریزی:

اگر مشتمل بر اجزاء حیوان باشد و از کشورهای غیر اسلامی وارد شده خوردن آن جایز نیست. مواد گوشتی و چربی همراه آن مثل پیه و دنبه که فروشنده مسلمان احراز تذکیر آن را نکرده و خبر از تذکیر ندهد حلال و پاک نیست.

اگر گوشت بگوشت و نه به گوشت است. اگر مواد گوشتی هست محکوم به میته بودن آن است بر مبنای
آن حرام است

نقد و بررسی

استند بر اینست که اگر گوشت حیوانی در روغن حیوانی ریخته شود و در روغن پخته شود جایز نیست

و ادعای گوشتی که از گوشتی است پس از مرگ آن حرام است

در مورد گوشت: باید به شرط آن احراز شود و در روغن ریخته شود و در روغن پخته شود

و معلوم شود که روغن حیوانی با روغن پخته شده آن مسبوک است

اگر مشتمل بر اجزاء حیوان باشد و از کشورهای غیر اسلامی وارد شده خوردن آن جایز نیست

ماده گوشتی و چربی که در روغن حیوانی ریخته شود و در روغن پخته شود جایز نیست

در روغن حیوانی که در روغن پخته شود و در روغن پخته شود جایز نیست

فراوانی آن در روغن حیوانی که در روغن پخته شود و در روغن پخته شود جایز نیست

استفاده از ماهی بسته بندی شده

«از ماهی فلس دار استفاده کن، از ماهی که فلس ندارد نخور»^۱ امام صادق (ع)

سؤال ✕ استفاده از ماهی که از بازار مسلمین خریداری می شود و در حال حاضر در آن فلس یافت نمی شود، یا به صورت بسته بندی شده است و نمی دانیم چگونه بوده است چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

اگر در حالی که برای فروش عرضه می شود راهی برای تشخیص فلس داشتن و نداشتن آن نباشد با احتمال اینکه فروشنده با احراز تذکیر آن را می فروشد اشکال ندارد.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

اگر در اصل فلس دار بودن آن شک دارید باید تحقیق کنید.

حضرت آیت الله بهجت:

اگر احتمال فلس دار بودن دارد و فروشنده اخبار کند جایز است.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

ماهی‌هایی که به صورت بسته‌بندی است و معلوم نیست چگونه است اگر از بازار مسلمین خریداری شود اشکالی ندارد.

حضرت آیت الله سیستانی:

خوردن آن جایز است مگر اینکه بدانید گوشت ماهی فلس دار نیست.

حضرت آیت الله تبریزی:

چنانچه فلس ندارد نمی‌شود از آن در غذا استفاده شود و باید در ماهی که بطور بسته‌بندی شده است، احراز کند که ماهی فلس دار بوده و اگر فروشنده بگوید این ماهی فلس داشته تمیز کرده‌اند و فلسها زایل شده و احتمال صدق برود مانعی ندارد.

اگر در ماهی که بر اثر فروزش و ضربه شدن را بر اثر فروزش و ضربه شدن فلس برشته و درشت است
نباشد و اما اگر فروزش و ضربه شدن را بر اثر فروزش و ضربه شدن فلس برشته و درشت است و معلوم

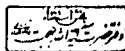

اگر در ماهی که بر اثر فروزش و ضربه شدن را بر اثر فروزش و ضربه شدن فلس برشته و درشت است

ماهی‌هایی که به صورت بسته‌بندی است و معلوم نیست چگونه است اگر از بازار مسلمین خریداری شود اشکالی ندارد.

چنانچه فلس ندارد نمی‌شود از آن در غذا استفاده شود و باید در ماهی که بطور بسته‌بندی شده است، احراز کند که ماهی فلس دار بوده و اگر فروشنده بگوید این ماهی فلس داشته تمیز کرده‌اند و فلسها زایل شده و احتمال صدق برود مانعی ندارد.

اگر احتمال فلس دار بودن را در فروشنده اعتبار کند جایز است

خوردن آن جایز است مگر اینکه بدانید گوشت ماهی فلس دار نیست

احضار ارواح از نظر شرعی

سؤال ❏ احضار ارواح از نظر شرعی چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

احضار روح اگر برای غرض عقلایی بوده و همراه با امر حرام یا مستلزم آن نباشد اشکال ندارد.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

جایز نیست.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

احضار ارواح جایز نیست.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

اگر منجر به سحر و جادو یا اذیت و آزار ارواح مؤمنین شود حرام

است.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر موجب ضرر به کسی باشد که ضرر رساندن به آن حرام است، جایز نیست.

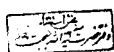
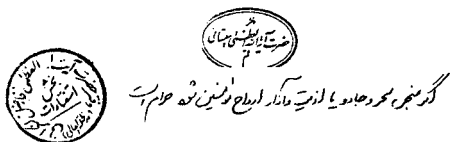
حضرت آیت الله بهجت:

اگر ایذاء روح مؤمن نباشد مثل اینکه به اختیار حاضر شود نه به اجبار و الزام و باعث ضرری هم نباشد مانعی ندارد.

حضرت آیت الله تبریزی:

احضار ارواح مؤمنین اشکال شرعی دارد، و در هر حال جوابی که از شخص احضار شده می گیرند حجیت و اعتبار ندارد مگر اینکه با قرینه قطعی همراه باشد.

اگر موجب ضرر به کسی که ضرر رساندن به آن حرام است جایز نیست

اگر ایذاء روح مؤمن نباشد مثل اینکه به اختیار حاضر شود نه به اجبار و الزام و باعث ضرری هم نباشد مانعی ندارد

احضار ارواح

جایز نیست و بی‌بهره

احضار ارواح جایز نیست

بسمه تعالی احضار ارواح مؤمنین اشکال شرعی دارد و در هر حال جوابی که از شخص احضار شده می گیرند حجیت و اعتبار ندارد مگر اینکه با قرینه قطعی همراه باشد و الله اعلم

احضار روح اگر برای عرض عقاید بوده و همراه با ابرو حرام است و اگر برای شادی و تفریح ندارد.

نشستن کنار نامحرم

« پدرم ابراهیم خلیل (ع) بسیار غیر تمند بود، و من از او غیر تمند تر هستم و خداوند بینی آن کسی را که بی غیرت است به خاک می‌مالد».^۱ پیامبر اکرم (ص)

سؤال ❧ آیا نشستن کنار نامحرم در تاکسی و دیگر وسایل نقلیه عمومی (در صورتی که تماس بین آن دو از روی لباس باشد) جایز است؟

حضرت آیت الله بهجت:

در موردی که معرضیت برای فتنه و فساد داشته باشد اشکال دارد.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

اگر مفسده باشد جایز نیست.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر موجب تحریک شهوت باشد جایز نیست.

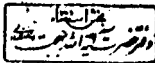
حضرت آیت الله تبریزی:

بر زن احتیاط است به جهت عفت در وسایل نقلیه عمومی در کنار زن بنشیند.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

اگر به نحوی باشد که معرض ریه و فساد نشود اشکال ندارد.

در مورد مکبر معرفت بر اثر فساد داشته باشد یا نه

اگر مفیده داشته باشد جایز نیست

بر زن احتیاط است به جهت عفت در وسایل نقلیه عمومی در کنار زن بنشیند

طاهر و نجس

اگر موجب تحریک شهوت باشد جایز نیست

اگر به نحوی باشد که معرض ریه و فساد نشود اشکال ندارد

تهیه و پخش برنامه‌های خلاف حیا و عفت

«کسی که حیا ندارد ایمان ندارد»^۱. پیامبر اکرم (ص)

«خداوند لعنت کند کسی را که غیرت ندارد»^۲. امام علی (ع)

«عبادت‌تی نزد خداوند برتر از عفت شکم و شهوت نیست»^۳. امام باقر (ع)

سؤال ❏ تهیه و پخش مسابقات تلویزیونی که موجب ریختن حجب و حیای زنان می‌شود مانند جیغ زدن زن در حضور نامحرم، شوخی بیش از حد مجریان با زنان نامحرم که در مسابقات شرکت کرده‌اند چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

در این گونه برنامه‌ها باید همه موازین شرعی مراعات شود.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

در فرض سؤال جایز نیست.

۱. الحکم الزاهره، ۴۲۱/۲.

۲. الحکم الزاهره، ۲۶۷/۱.

۳. الحکم الزاهره، ۲۶۸/۱.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

بر فرض فساد و ارتکاب حرام جایز نیست.

حضرت آیت الله بهجت:

هر چه که موجب ربه شود باید اجتناب شود.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

جایز نیست.

حضرت آیت الله سیستانی:

باید از رفتار شهوت انگیز آنها جلوگیری شود.

حضرت آیت الله تبریزی:

اموری که جامعه را به فساد می کشد و معرض ارتکاب گناه باشد هر نوع شرکت نمودن و پول خرج کردن و ترویج آن حرام است.

مدفوعه منحل حائز نیست

در این گونه برنامه ها باید همه موازین شرعی مراعات شود.

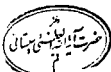
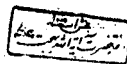

مجلس خبرگان

جایز نیست

با فرض فساد ارتکاب حرام حائز نیست

باید از رفتار شهوت انگیز آنها جلوگیری شود.

لشکر هجدهم به موجب رویه مذکور باید اجتناب کند

امور که جامعه را فساد می کشد و معرض ارتکاب گناه باشد هر نوع شرکت نمودن و پول خرج کردن و ترویج آن حرام است

استفاده از زنان در مراسم‌های استقبال

«بهترین چیز برای زنان آن است که مردان نامحرم آنان را ندیده و آنان نیز مردان نامحرم را نبینند».^۱ حضرت زهرا(س)

سؤال ✕ آیا برای زنان شرکت در مراسم استقبال و خوش آمدگویی و تقدیم دسته گل که توسط وزارتخانه‌ها و ادارات دولتی و غیر آنها ترتیب داده می‌شود جایز است؟ برخی معتقدند هدف ما نشان دادن حریت و احترام زن در جوامع اسلامی است.

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

دعوت از زنان برای مشارکت در مراسم استقبال و خوش آمدگویی به میهمانان خارجی و جهی ندارد و در صورتی که موجب فساد و ترویج فرهنگ غیر اسلامی شود جایز نیست.^۲

حضرت آیت الله بهجت:

آنچه حرمت و عفاف زن را لکه‌دار می‌نماید حرام است هر چند

۱. بحارالانوار ۵۴/۴۳.

۲. اجوبة الاستفتائات ۱۰۵/۲.

عناوین زمان پسند داشته باشد.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

نوعاً مستلزم ارتکاب خلاف شرع است و جایز نیست.

حضرت آیت الله تبریزی:

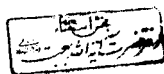
هیچکدام از این ها عمل مشروع نیست این کارها نشر فساد است.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

بهتر ترک آن است.

نوعاً مستلزم ارتکاب بخلاف شرع است
و بهتر ترک آن است

بسمه تعالی هیچکدام از این ها عمل مشروع نیست
این کارها نشر فساد است

این کارها نشر فساد است و ارتکاب آن حرام است
هر چند در این زمان دیده و شنیده باشد

یکی بودن چاه آشپزخانه و توالت

سؤال ❏ اگر چاه آشپزخانه و توالت یکی باشد چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

اشکال ندارد.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

مناسب نیست.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

اشکال ندارد و اگر جدا باشد بهتر است.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

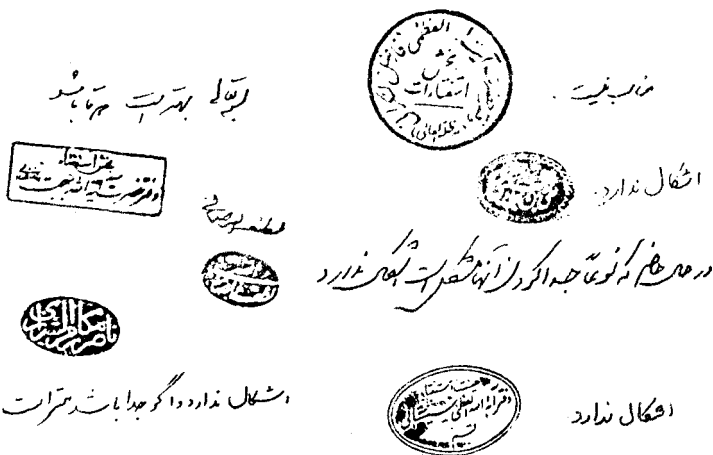
در حال حاضر که نوعاً جدا کردن آنها مشکل است اشکال ندارد.

حضرت آیت الله بهجت:

بهتر است دو تا باشد.

حضرت آیت الله تبریزی:

چنانچه ضرورتی دارد که یک چاه باشد مانعی ندارد ولی محرمات مثل نان و مانند آن در آن ریخته نشود.

چنانچه ضرورتی دارد که یک چاه باشد نمی‌تواند در آن محرمات مثل نان و مانند آن در آن ریخته نشود و ستر است

پوشش لباس شهرت

«کسی که در دنیا لباس شهرت بپوشد، خداوند روز قیامت بر او لباس ذلت خواهد پوشاند».^۱ پیامبر اکرم (ص)

سؤال: پوشش لباس شهرت چه صورت دارد و معیار لباس شهرت چیست؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

لباس شهرت لباسی است که پوشیدن آن برای شخص بخاطر رنگ یا کیفیت دوخت یا مندرس بودن آن و علل دیگر مناسب نیست به طوری که اگر آن را در برابر مردم بپوشد توجه آنان را به خود جلب نموده وانگشت نما می‌شود.^۲

حضرت آیت الله بهجت:

حرام است و عبارت از لباسی است که از جهت جنس یا رنگ یا نحوه

۱. میزان الحکمه ۲۰۶/۵.

۲. اجوبه الاستفتائات ۹۹/۲.

برش و دوخت و مانند آن خلاف شأن و زئی پوشنده لباس باشد.

حضرت آیت الله تبریزی:

لباسی که در زئی شخص نیست آن را بپوشد جایز نیست.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

حرام است و منظور از لباس شهرت لباسی است که از جهت جنس، رنگ، نوع دوخت و امثال آن به گونه‌ای باشد که پوشیدن آن عرفاً موجب انگشت‌نما شدن او شود.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

پوشیدن لباس شهرت جایز نیست و لباس شهرت آنست که پوشیدن آن در نظر عرف برای پوشنده قبیح و موجب وهن باشد.

حضرت آیت الله سیستانی:

لباس شهرت لباسی است که موجب تحقیر و استهزاء دیگران باشد و بنا بر احتیاط واجب نباید بپوشند.

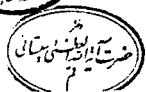
حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

بنا بر احتیاط واجب باید انسان از پوشیدن لباس شهرت خودداری کند.

منظور از لباس شهرت لباسی است که جنبه ریاکاری دارد و می‌خواهد بوسیله آن مثلاً به زهد و ترک دنیا مشهور شود، خواه از جهت پارچه یا رنگ آن باشد یا دوخت آن، اما اگر واقعاً قصدش ساده پوشیدن است و

جنبه ریاکاری ندارد نه تنها جایز است بلکه عملی است شایسته.

علم است. و مطهر از بدعتی است که از جهت عین رنگ، نوع دقت و احوال آن گونه باشد که برینون آن برینون باشد و برینون آن برینون باشد.

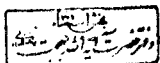

مکتب عالی علمیه

پوشش لباس شهرت به نیت و به نیت است که در این اثر از این طرف
باز پوشش و قبیح و درجب و درنج باشد و در علم

لباس شهرت لباسی است که موجب تحقیر و استهزا دیگران باشد و بنا بر احتیاط واجب نباید پوشند

علم است و عبارت از لباسی است که از جهت عین یا رنگ یا نحوه پوش و دوخت و مانند آن خلاف شأن و ریاست پوشیده لباسی که در دوزخ است و در دوزخ است و در دوزخ است

مزار ۷۷. ترمیم المثل زشتیام

از حقن رتبه به معارف گذر در شمار اگر کرده که موظف به انجام کارهای
ارباب رجوع است مطلق حرام است

چنانچه بریت یا سید پول بر ترضیع حق دین یا کف از خواطر و تعارض باشد جایز نیست

جایز نیست

بسم الله الرحمن الرحیم
برای برگزیده منع قانونی داشته حق گرفتن آن نه است اخذ پول حرام است
و اگر منع قانونی ندارد در این صورت نیز موجب فساد در ادوات میشود جایز نیست

برای آنها درخواست پول و مانند آن در مقابل کاری که وظیفه آنهاست جایز نیست

رشوه گرفتن

«از رشوه بپرهیزید، رشوه دهنده و رشوه گیرنده و واسطه بین آن دو مورد لعنت و نفرین هستند بد رستیکه رشوه کفر محض است و بوی بهشت به مشام رشوه گیرنده نخواهد رسید»^۱ پیامبر اکرم (ص)

سؤال ❧ گاهی مشاهده می شود که بعضی از اشخاص از مراجعه کنندگان به ادارات، در برابر انجام کارشان تقاضای رشوه می کنند، آیا جایز است و مصرف این پولها چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله خامنه ای:

هیچ یک از مراجعه کنندگان به ادارات حق ندارند برای انجام کار خود پول یا خدمتی را به طور غیر قانونی به کارمند اداری که مکلف به خدمت به مراجعین است ارائه دهد. همچنین کارمندان ادارات هم که از نظر قانونی موظف به انجام کار مردم هستند حق ندارند هیچگونه مبلغی را به طور غیر قانونی در برابر انجام کار مراجعه کنندگان درخواست یا دریافت

کنند و جایز نیست در این مال تصرف نمایند بلکه باید آن را به صاحبانش بازگردانند.^۱

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

گرفتن رشوه به معنای مذکور در سوال برای گیرنده که موظف به انجام کارهای ارباب رجوع است مطلقاً حرام است.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

جایز نیست.

حضرت آیت الله سیستانی:

برای آنها درخواست پول و مانند آن در مقابل کاری که وظیفه آنها است جایز نیست.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

چنانچه پرداخت یا دریافت پول برای تضييع حقوق دیگران یا تخلف از ضوابط و مقررات باشد جایز نیست.

حضرت آیت الله تبریزی:

چنانچه برای گیرنده منع قانونی داشته و حق گرفتن آن نداشت اخذ پول حرام است و اگر منع قانونی ندارد در این صورت نیز موجب فساد در ادارات می شود جایز نیست.

خرید و فروش ترقه و مواد انفجاری

«هرگز اسراف و تبذیر مکن، چراکه تبذیرکنندگان برادران شیاطین هستند».^۱

«اسراف موجب فقر می شود».^۲ امام علی (ع)

سؤال ❏ استفاده از ترقه و مواد قابل انفجار و ساخت و خرید و فروش آنها اعم از اینکه موجب آزار و اذیت شوند یا خیر، چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

در صورتی که موجب اذیت و آزار دیگران باشد یا تبذیر مال محسوب شود و یا خلاف قانون و مقررات نظام جمهوری اسلامی باشد جایز نیست.^۳

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

جایز نیست.

۱. سوره اسراء، آیه ۲۷.

۲. الحکم الزاهره، ۴۹۲/۲.

۳. اجوبه الاستفتائات ۱۳/۲.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

اگر استفاده از آنها موجب اذیت و آزار دیگران باشد جایز نیست و همچنین خرید و فروش آنها برای جهت مذکوره جایز نیست.

حضرت آیت الله تبریزی:

چنانچه بر خلاف مقررات باشد جایز نیست.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

موارد مذکور اگر موجب اذیت و آزار مسلمین شود جایز نیست و اگر در این زمینه مقرراتی وجود دارد باید مراعات شود.

حضرت آیت الله بهجت:

در صورت اذاء و آزار حرام است.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر دولت منع کند حضرت آیت الله اینگونه مقررات را که نفع جامعه در آن منظور شده تنفیذ می کنند.

ماده مذکور موجب اذیت و آزار مسلمین نخواهد بود و در این زمینه مقرراتی وجود دارد باید مراعات شود.

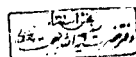

اگر دولت منع کند حضرت آیت الله اینگونه مقررات را که نفع جامعه در آن منظور شده تنفیذ می کنند.

باید اطمینان حاصل کرد که استفاده از آنها موجب اذیت و آزار دیگران نباشد و همچنین خرید و فروش آنها را مجاز نبوده و جایز نیست.

جایز نیست

چنانچه برخلاف مقررات باشد جایز نیست

با رعایت مقررات مذکور در این مورد جایز است

حکم خرید و فروش کوپن

سؤال ❏ خرید و فروش کوپن ارزاق عمومی چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

تابع قوانین و مقررات دولت است.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

چنانچه بر خلاف مقررات نظام باشد جایز نیست.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

صور آن مختلف است.

حضرت آیت الله بهجت:

احتیاط در ترک است.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

در صورتی که کسی نیاز نداشته باشد می‌تواند بفروشد اما انجام این کار

به صورت حرفه‌ای اشکال دارد.

حضرت آیت الله سیستانی:

فی حدّ ذاته اشکال ندارد.

حضرت آیت الله تبریزی:

اگر کوپن فروشی را شغل قرار داده در صورتی که این کار منع قانونی داشته باید آن را مراعات کند و چنانچه اتفاقاً کوپن‌های اضافی را بفروشد مانعی ندارد.

صدقه مختلف است

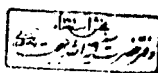
تابع قوانین و مقررات دولت است

فقط ذات‌الاشکال ندارد.

چنانچه بعد از پرداخت تمام باشد جایز است

بیشتر امتیاز در دست است

در صورتی که کسی نیاز نداشته باشد می‌تواند بفروشد اما انجام این کار به صورت حرفه‌ای اشکال دارد

بسم الله اگر کوپن فروشی را شغل قرار داده در صورتی که این کار منع قانونی داشته باید آنرا مراعات کند و چنانچه اتفاقاً کوپن‌های اضافی را بفروشد مانعی ندارد

ذبح گروهی حیوانات

سؤال ❧ در حال حاضر در کشتارگاهها حیواناتی چون گوسفند و گاو را با دستگاههای برقی ذبح می کنند و مرغها را گروهی ذبح می کنند آیا چه صورت دارد و استفاده از گوشت آنها چگونه است؟

حضرت آیت الله خامنه ای:

برای آن دسته از مرغها که بعد از گفتن بسم الله با هم ذبح می شوند گفتن یک بسم الله کفایت می کند و برای دسته بعدی که فرصت گفتن بسم الله می باشد باید بسم الله تکرار شود و سایر حیوانات اگر احکام ذبح اسلامی راجع به آنها رعایت شود حلال می باشد و فحص و جستجو لازم نیست.

حضرت آیت الله بهجت:

اگر شرایط ذبح شرعی مراعات می شود حلال و الا حرام است.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

اشکال ندارد، مشروط بر اینکه شرایط ذبح رعایت شود.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

اگر شرایط شرعی ذبح رعایت شود اشکال ندارد.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

هر گاه شرایط لازم برای ذبح در آنها رعایت شود مانعی ندارد.

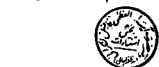
حضرت آیت الله تبریزی:

اگر با شرایط ذکر شده در رساله برای هر حیوان یک بسم الله با ذکر خداوند با تعظیم بگویند یا با یک ضربه کارد برقی با بسم الله گفتن یک دفعه چند حیوان ذبح شود حلال است.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر شرایط ذبح محقق باشد اشکال ندارد پس باید کلید دستگاه را مسلمان بزند و او خود نام خدا را بر آنها بطور مستمر ببرد هر چند با هر نام چند گوسفند یا مرغ ذبح شود و به احتیاط واجب باید تیغ آن از آهن باشد. * لازم به ذکر است مسلمان بودن ذایح، بسم الله گفتن و رو به قبله بودن جلوی بدن حیوان هنگام ذبح از جمله شرایط ذبح است.

اگر شرایط ذبح شرعی را در هر یک از موارد بالا
برگردد شرایط ذبح برای ذبح صحیح است و مانع ذبح شرعی ندارد.

در صورتی که شرایط ذبح شرعی را در هر یک از موارد بالا
برگردد شرایط ذبح صحیح است و مانع ذبح شرعی ندارد.

در صورتی که شرایط ذبح شرعی را در هر یک از موارد بالا
برگردد شرایط ذبح صحیح است و مانع ذبح شرعی ندارد.

اگر شرایط ذبح شرعی را در هر یک از موارد بالا
برگردد شرایط ذبح صحیح است و مانع ذبح شرعی ندارد.

در صورتی که شرایط ذبح شرعی را در هر یک از موارد بالا
برگردد شرایط ذبح صحیح است و مانع ذبح شرعی ندارد.

در صورتی که شرایط ذبح شرعی را در هر یک از موارد بالا
برگردد شرایط ذبح صحیح است و مانع ذبح شرعی ندارد.

جایزه‌های بانکی

سؤال ❏ جایزه‌هایی که بانک به صاحبان حسابهای قرض الحسنه می‌پردازند چگونه

است؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

اشکال ندارد.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

مانعی ندارد.

حضرت آیت الله بهجت:

اشکال ندارد.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

در فرض سؤال کسی که پول خود را به عنوان قرض الحسنه به بانک می‌دهد اگر مشروط به گرفتن جایزه نباشد و صرفاً برای محفوظ ماندن پول و مانند آن باشد اشکال ندارد.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

اشکال ندارد.

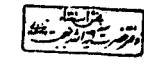
حضرت آیت الله سیستانی:

اگر بانک دولتی یا مشترک باشد و شرط سود نکنید می توانید جایزه را دریافت کنید به شرط آنکه نصف آن را به فقیر متدین بدهید.

حضرت آیت الله تبریزی:

چنانچه در گذاشتن پول در بانک شرط قرعه کشی و جایزه نکنند بطوری که اگر بانک قرعه کشی نکرد یا در صورت قرعه کشی و باسم شخص در آمدن جایزه را به او ندادند. صاحب حساب حق مطالبه آن را برای خود قائل نباشد در اینصورت عمل مزبور مانعی ندارد و جایزه ای که شخصی از بانک می گیرد باید ابتدا خمس آن را صدقه بدهد و بعد در بقیه تصرف کند و از $\frac{4}{5}$ جایزه هم اگر چیزی در آخر سال باقی ماند آن را تخمیس کند و چنانچه شخص فقیر است و مؤنه سالش را ندارد اگر آنچه در آخر سال باقی می ماند تخمیس کند کافی است.

بسمه تعالی چنانچه هرگاه داشتن پول در بانک شرط قرعه کشی و جایزه نکنند بطوری که اگر بانک قرعه کشی نکند یا در صورت قرعه کشی و باسم شخص در آمدن جایزه را به او ندادند در صاحب حساب حق مطالبه آن را برای خود قائل نباشد در اینصورت عمل مزبور مانعی ندارد و جایزه ای که شخصی از بانک می گیرد باید ابتدا خمس آن را صدقه بدهد و بعد در بقیه تصرف کند و از $\frac{4}{5}$ جایزه هم چیزی در آخر سال باقی ماند آن را تخمیس کند و چنانچه شخص فقیر است و مؤنه سالش را ندارد اگر آنچه در آخر سال باقی می ماند تخمیس کند کافی است و الله اعلم

اشکال ندارد

مانعی ندارد

اشکال ندارد

اشکال ندارد

مانعی ندارد

در صورتی که اگر بانک شرط قرعه کشی و جایزه نکنند بطوری که اگر بانک قرعه کشی نکند یا در صورت قرعه کشی و باسم شخص در آمدن جایزه را به او ندادند در صاحب حساب حق مطالبه آن را برای خود قائل نباشد در اینصورت عمل مزبور مانعی ندارد و جایزه ای که شخصی از بانک می گیرد باید ابتدا خمس آن را صدقه بدهد و بعد در بقیه تصرف کند و از $\frac{4}{5}$ جایزه هم چیزی در آخر سال باقی ماند آن را تخمیس کند و چنانچه شخص فقیر است و مؤنه سالش را ندارد اگر آنچه در آخر سال باقی می ماند تخمیس کند کافی است و الله اعلم

اگر بانک دولتی یا مشترک باشد و شرط سود نکنید می توانید جایزه را دریافت کنید به شرط آنکه نصف آن را به فقیر متدین بدهید

طهارت یا نجاست اهل کتاب

«کسی که کافری را دوست بدارد، خداوند را دشمن داشته و کسی که بغض کافری را داشته باشد خداوند را دوست داشته است. دوست دشمن خدا، دشمن خدا محسوب می شود».^۱ امام صادق (ع)

سؤال ❧ آیا اهل کتاب مانند مسیحیان، یهودیان و زرتشتیان پاک هستند؟

حضرت آیت الله خامنه ای:

اهل کتب آسمانی مانند مذکورین محکوم به طهارت هستند.

حضرت آیت الله بهجت:

نجس هستند.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

بنا بر احتیاط نجسند.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

اگر مشرک نباشند پاک هستند.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

در مناطقی که پرهیز از آنها مشقت دارد اجتناب لازم نیست.

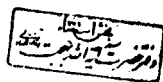
حضرت آیت الله سیستانی:

پاک هستند.

حضرت آیت الله تبریزی:

اهل کتاب محکوم به طهارت هستند چنانچه اعضای بدن آنها را که به نجاست خارجی رسیده است ملاقات کنند باید آن را آب بکشد.

بسم الله
اهل کتب آسمانی مانند مذکورین محکوم به طهارت هستند. اگر مشرک نباشند پاک هستند.

نجس هستند

در اهل حق که پرهیز از آنها مشقت دارد اجتناب لازم نیست

پاک هستند

بسم الله

نجس به غیر ط نجس

بسم تعالی اهل کتاب محکوم به طهارت هستند چنانچه بر اعضا بدن آنها نجاست خارجی رسیده است ملاقات کنند باید آنرا آب بکشد

رعایت شئون اسلامی در مهندسی منازل

«خداوند به یکی از پیامبران وحی کرد که به مؤمنان بگو: در لباس، خوراک و آداب و رسوم، دشمنان خدا را سرمشق قرار ندهید، که اگر چنین کنید شما هم مانند آنان از دشمنان خدا محسوب می‌شوید.^۱ امام صادق (ع)

سؤال ✕ آیا مهندسی و بنای ساختمانها بر اساس مهندسی غربی که برای آشپزخانه‌ها و اتاقها حفاظ مطلوبی قرار نمی‌دهند (آپن) و با اصول فرهنگ دینی و حفظ حیا و عفت خانوادگی سازگار نیست از نظر شرعی چگونه است؟

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

مسائل شرعی باید رعایت شود و باید از ایجاد محیطهایی که موجب از بین رفتن حدود شرعی می‌شود اجتناب کرد.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

خانه سازی باید به نحوی باشد که مستلزم اختلاط زن و مرد بیگانه نشود و خانه به اسلوب اسلامی ساخته شود. برخی خانه‌هایی که اخیراً

اجرای علنی حدود و تعزیرات

«اقامه حدی از حدود الهی از ۴۰ روز باریدن باران بهتر است».

«پیامبر اکرم (ص) از شفاعت کردن درباره حدود نهی کرده و فرمودند: «کسی که در حدی از حدود الهی شفاعت کند تا آن را باطل کند و در ابطال حدود الهی تلاش نماید، خداوند روز قیامت او را عذاب می‌کند».^۱ امام صادق (ع)

سؤال ❏ آیا حدود و تعزیرات در جرایمی که موجب سلب امنیت مالی و ناموسی مردم می‌شود و این جرائم علناً انجام می‌گردد را می‌توان در ملاء عام اجرا کرد یا اجرای حد در ملاء عام مختص زنا می‌باشد؟

حضرت آیت الله تبریزی:

در اجرای حدود و تعزیرات دو جهت لحاظ شده است، جهت اول مجازات اعمال و دوم متنبه بودن مردم که از جزای عمل بترسند و دنبال معصیت و گناه نروند و شخص مرتکب شده را بشناسند و این مترتب بر علنی بودن اجرای حدود و تعزیرات است و اختصاص به زنا ندارد.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

در مثل حد زنا قرآن مجید می فرماید: ﴿وَلْيَشْهَدْ عَذَابُهُمَا طَائِفَةٌ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ و ظاهراً سایر حدود نیز همین حکم را دارند و امر تعزیر با حاکم شرع جامع الشرایط و خود مجری آنست، هر طور صلاح بداند اجرا می نماید و الزام قاضی به کیفیت اجرای آن جایز نیست.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

بلی مربوط به نظر قاضی است.

حضرت آیت الله بهجت:

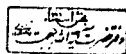
در زنا بنا بر نص قرآن کریم ثابت است و در سایر جرائم باید منصوص باشد یا به نظر حاکم شرع لازم باشد.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

جرائمی که باعث ناراحتی جامعه شده است اجرای حد آن در ملاء عام بهتر است.

بسم الله در اجرای حدود و جزای دولت لیا ط است
حجت اول محاربات اعمال و دود متنبه بودن مردم که از اجرای عمل متروکند و دنیا را معصیت و گناه نرود و بعضی مرتکبان را بشناسند و این مرتب بر عملی بودن اجرای حدود و جزای است و اختصاصی بر زنا ندارد

علاءالدین

در حد زنا قرآن مجید می فرماید: ﴿وَلْيَشْهَدْ عَذَابُهُمَا طَائِفَةٌ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ و ظاهراً سایر حدود نیز همین حکم را دارند و امر تعزیر با حاکم شرع جامع الشرایط و خود مجری آنست، هر طور صلاح بداند اجرا می نماید و الزام قاضی به کیفیت اجرای آن جایز نیست.

در زنا بنا بر نص قرآن کریم ثابت است و در سایر جرائم باید منصوص باشد یا به نظر حاکم شرع لازم باشد.

بسم الله در اجرای حدود و جزای دولت لیا ط است

بلی مربوط به نظر قاضی است.

استفاده از ماهواره

سؤال ✕ استفاده از آنتن ماهواره برای آگاهی از برنامه‌های علمی یا قرآنی و مانند آن که از طریق ماهواره توسط دولت‌های عربی یا کشورهای دیگر پخش می‌شود چه صورت دارد؟ با توجه به اینکه برنامه‌های مخرب نیز دارد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

استفاده از این دستگاه برای دیدن و شنیدن برنامه‌های علمی یا قرآنی و مانند آن هر چند فی نفسه مانعی ندارد ولی به دلیل اینکه برنامه‌هایی که از طریق ماهواره توسط دولت‌های غربی و بیشتر کشورهای همسایه پخش می‌شود غالباً دربردارنده آموزش افکار گمراه کننده و تحریف حقایق و همچنین برنامه‌های لهو و فساد هستند و حتی مشاهده برنامه‌های علمی یا قرآنی از طریق آنها موجب وقوع در فساد و ارتکاب حرام می‌گردد بنابراین شرعاً استفاده از آنتن‌های مذکور برای دیدن برنامه‌ها حرام است مگر آنکه برنامه‌های مفید علمی یا قرآنی محض باشند و مشاهده آنها مستلزم هیچ فساد یا ابتلا به عمل حرامی نباشد، البته اگر قانونی باشد باید

مراعات شود.^۱

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

با توجه به اینکه برنامه‌های مخرب بیش از برنامه‌های مفید است قرار دادن آن در اختیار عموم جایز نیست.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

از لحاظ شرعی استفاده از برنامه‌های مفید و مشروع مانعی ندارد و برنامه‌های دیگر جایز نیست و اگر در این زمینه مقرراتی وجود دارد باید رعایت شود.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

استفاده از برنامه‌های مشتمل بر فساد و مخرب جایز نیست.

حضرت آیت الله تبریزی:

چنانچه ماهواره در جذب برنامه‌های دینی و معارف اسلامی یا علوم قرآنی و امثال آن مورد استفاده باشد مانعی ندارد و اگر در جهت فساد مورد استفاده باشد حرام است.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر انسان مطمئن از استفاده نامشروع توسط خود یا دیگران نباشد حضرت آیت الله اجازه نگهداری و استفاده از آن را نمی‌دهند.

حضرت آیت الله بهجت:

از آنچه موجب تخریب عقاید و استخفاف به مقدسات می شود باید اجتناب کرد.

با توجه به این که برنامه های محبوب بیش از برنامه های مقدسات قرار دادن آن در اختیار عموم جایز نیست

اینکجه که در عبادت به کار می رود و نظایر اینهاست باید در جای خود بماند

استفاده از برنامه های مستند و علمی و آموزشی جایز است

مجلس علمیه نمی تواند برنامه های دینی

و صرفاً به امور دینی و قرآنی اکتفا کند و استفاده از برنامه های دینی در حد اعتدال و به گونه ای که موجب استخفاف و تخریب عقاید نشود جایز است

اگر انسان مطمئن از استفاده نامشروع توسط خود یا دیگران نباشد حضرت آیه الله اجازه نگهداری

و استفاده از آن را نمی دهند

از لحاظ شرعی استفاده از برنامه های مستند و علمی جایز است و در برنامه های مستند و علمی که موجب استخفاف و تخریب عقاید نشود استفاده از آن جایز است

امام صادق علیه السلام:

شراب ریشهٔ بدی‌ها و منشأ گناهان است، و کسی که شراب می‌خورد عقل خود را از دست می‌دهد و در آن موقع خدا را نمی‌شناسد، و از هیچ گناهی باک ندارد، و احترام هیچکس را نگه نمی‌دارد، حق خویشان نزدیک را رعایت نمی‌کند و از زشتیهای آشکار رو نمی‌گرداند، و روح ایمان و خداشناسی از بدن او بیرون می‌رود، و روح ناقص خبیثی که از رحمت خدا دو راست در او می‌ماند، و خدا و فرشتگان و پیغمبران و مؤمنین او را لعنت می‌کنند و تا چهل روز نماز او قبول نمی‌شود، و روز قیامت روی او سیاه است و زبان او از دهانش بیرون می‌آید و آب دهان او به سینه‌اش می‌ریزد و فریاد تشنگی او بلند است.

(رسالهٔ مراجع تقلید، احکام خوردنیها و آشامیدنیها)

عرفان چیست؟ عارف کیست؟

«معرفت و شناخت خداوند برترین معارف است».^۱ امام علی (ع)

«کسی خود را بشناسد به تحقیق خدایش را شناخته است».^۲ امام علی (ع)

سؤال ❧ خواهشمند است تعریفی از عرفان و عارف در اسلام مرقوم فرمائید، و آیا افراد مخصوصی به این مقام می‌رسند یا برای هر کس ممکن است.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

متأسفانه لفظ عرفان و عارف در عصر ما مورد سوء استفاده و منحرف کردن مردم از تعالیم واضح دین شده است، این دو لفظ قابل اطلاق بر هر مسلمانی است که معرفت به توحید خدا و سایر عقاید حقّه داشته باشد. هر کس در خلقت آسمان و زمین و آیات الهی و عجایب عالم آفرینش و عظمت و وسعت عالم و دلایل بی‌شمار بر علم و قدرت و حکمت خدا بیشتر فکر کند علم و عرفانش بیشتر است. ﴿ان فی خلق السموات و الارض و

۱. الحکم الزاهره، ۳۷/۱.

۲. الحکم الزاهره، ۳۷/۱.

اختلاف الليل و النهار لایات لاولی الالباب، الذین یذکرون الله قیاماً و قعوداً و علی جنوبهم و یتفکرون فی خلق السماوات و الارض ربنا ما خلقت هذا باطلاً سبحانک فقنا عذاب النار ﴿ تفکر در خلق و تفکر در فناء دنیا همه عرفان بخش است، تفکر در خود انسان در چشم و گوش و بینی و میلیونها اسرار وجود انسان که هنوز هم بیشترش ناشناخته است همه معرفت بخش است، متوجه باشید به اسم عارف و عرفان و سیر و سلوک افراد خاصی را صاحب رابطه نگیرید.

حضرت آیت الله تبریزی:

عارف حقیقی در زمان کسی است که در معارف حق و اعتقادات صحیحہ تحصیل یقین کرده که هیچ شبیه و وسوسه‌ای در او اثر ندارد گویا مانعی از دیدن حق ندارد و خدای متعال را ناظر بر خود دیده و به وظایف شرعی خود عامل و مراقب نفس خود می‌باشد.

حضرت آیت الله سیستانی:

عرفان شناخت خداوند است و عرفان واقعی آن است که انبیاء و ائمه (ع) پرچمدار آن بودند و مردم را به سوی آن هدایت می‌کردند و اما مدعیان عرفان که در مقابل آنها مکتبی بنا نهاده‌اند پیروان باطل هستند و باید با آنها مبارزه شود.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

عرفان همان شناخت خداوند و صفات جمال و جلال اوست و هر کس به مقدار توان خود و صفای قلبش می‌تواند از آن بهره‌ای داشته باشد،

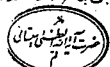
درباره عرفان اسلامی به کتاب اخلاق در قرآن مراجعه کنید.

حضرت آیت اللہ بہجت:

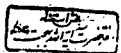
مهم عمل به وظایف شرعیه است، عمل به دستورات آسمانی عرفان واقعی را بر انسان می‌نمایاند و به جایی می‌رسد که می‌گوید: مَا أَعْبُدُ رَبًّا لَمْ أَرَهُ، عرفان حقیقی از التزام کامل به تمامی دستورات شرع مقدس که اهم دستورات آن ترک معصیت در اعتقاد و عمل است، حاصل می‌گردد و منحصر به شخص مخصوصی نیست، بلکه برای همه می‌باشد و این التزام به عقیده و عمل باید در همه باشد تا نتیجه دهد آن هم به مراتب.

مناظرات و مکاتبات، ۱۵۳.

عرفان و شایستگی خداوند است و عرفانی واقع آن است که انبیاء و ائمه علیهم السلام بر خدا و حق آن بودند و مردم را به سوی آن هدایت می کردند و اما متدعیان عرفان که در مقابل آنها یکبلی بنابر نهاده اند بی توان باطل هستند و باید با آنها مبارزه شود.

سید کا عارف حقیقی دریا کی گہرائی سے کہ دریا بہ لطف و مہربانی سے حاصل نہیں کر دے کہ یہ چشم نشہ پرور ہے
رواد شہزادہ گویا مٹی اور لہریں میں سوار و چنایا ہوئی ہے لہذا نظر پر دیدہ و بجا لطف شرعی جو طریقیوں میں غیب نہیں ہوتا دریا کی

[illegible]

شعبہ معمل بہ وظیفہ شہرہ

تطهروا

اگر دختر باشد و پد آن مرد در حیات باشد می تواند عقد بوقت آن دختر را با اجازت حاکم شرع برای پدرش بخواند
 تا حکم زن پیدا کند و محرم شود. و اگر خواهر آن مرد شیر داشته باشد و از شیر آن خواهر بخورد و باشد یا لایم (م)
 و پیدای کند و محرم می شود و در صورتیکه پدر باشد راه محرمیت همانست که از شیر خواهر یا مادر آن زن مانند زن بخورد
 زن خلایق خواهر رضاعی آن پدر شود و محرم گردد و اگر دوران شیر خوار می پس بچگونه شده باشد راهی برای محرمیت او نیست

مکتب مطهری

بسم الله الرحمن الرحيم
 به یک از علماء مراجع است

راهها متعدد و وجه دردمش اینست که قبضه زنا هم شدن و بعد کودک رفته که موجب محرم شدن آنها به مرد و زن محرم شود

اگر شیر خوار باشند با شیر خوردن از خواهر یا زن برادر و مانند آن محرمیت حاصل می شود و اگر شیر خوار نباشند
 به شرط عداقت با او

با ازدواج با پدر یا مادر و مانند آن تحصیل محرمیت ممکن است ولی متوقف بر اجازت پدر یا پدر بزرگ

بچه می باشد و بدون آن عقد صحیح نیست

اگر زن از دوسالگی او باشد می تواند خواهر آن زن او را بشود و پس از تمامیت رضاع با شیر انداختن آن

آن زن خادمه رضاعی او گردد و نیز خواهر آن مرد او را به همان نحو بشود و بعد تا آن مرد دانی رضاعی او بشود

بمقتضای می تواند آن دختر را در صورت وجود مصلحت و اذن حاکم شرع یا کسب او
 به عقد موقت پدر خود در آورند و نسبت به محرمیت پس غیر از طریق شیر دادن به نحوی که در رساله حضرت امام (ع)
 ذکر شده راه دیگری وجود ندارد

راههای محرمیت فرزند خوانده

«حق چشم آن است که آن را از دیدن چیزهایی که حلال نیست بپوشانی و بوسیله نگاه کردن با آن عبرت بگیری».^۱ امام سجاد(ع)

سؤال ❏ برخی از خانواده‌ها به علت نداشتن فرزند بیچه‌های بی سرپرست را به فرزندی گرفته و بزرگ می‌کنند آیا برای محرمیت آنها به مرد یا زن چه راههایی وجود دارد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

می‌توانند آن دختر را در صورت وجود مصلحت و اذن حاکم شرع یا وکیل او به عقد موقت پدر خود درآورند و نسبت به محرمیت پسر غیر از طریق شیر دادن به نحوی که در رساله حضرت امام(ره) ذکر شده راه دیگری وجود ندارد.

حضرت آیت الله بهجت:

راههای مختلف دارد به یکی از علما مراجعه نمایید.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

راههای متعدد وجود دارد مثل اینکه قبل از تمام شدن دو سال کودک، رضاعی که موجب محرم شدن آنها به مرد یا زن است حاصل شود.

حضرت آیت الله تبریزی:

اگر قبل از دو سالگی او باشد می تواند خواهر آن زن او را شیر دهد و پس از تمامیت رضاع با شرایط آن، آن زن خاله رضاعی او می شود و نیز خواهر آن مرد او را به همان نحو شیر دهد تا آن مرد دائی رضاعی او شود.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر شیرخوار باشند با شیر خوردن از خواهر یا زن برادر و مانند آن محرمیت حاصل می شود و اگر شیرخوار نباشند با ازدواج با پدر یا مادر به شرط مقاربت با او و مانند آن تحصیل محرمیت ممکن است ولی متوقف بر اجازه پدر یا پدر بزرگ بچه می باشد و بدون آن عقد صحیح نیست.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

اگر دختر باشد و پدر آن مرد در حیات باشد می تواند عقد موقت آن دختر را با اجازه حاکم شرع برای پدر خویش بخواند تا حکم زن پدر پیدا کند و محرم شود. و اگر خواهر آن مرد شیر داشته باشد و از شیر آن خواهر بخورد با شرایط لازم حکم خواهر زاده اش را پیدا می کند و محرم می شود، و در صورتی که پسر باشد راه محرمیت همانست که از شیر خواهر یا مادر آن زن فاقد فرزند بخورد تا آن زن خاله یا خواهر رضاعی آن پسر شود و محرم گردد و اگر دوران شیرخوارگی پسر بچه گذشته باشد راهی برای

محرمیت او نیست.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

اگر کودک، دختر شیرخواره باشد، از راههای زیر بین او و مرد (پدر خوانده) محرمیت ایجاد می شود.

۱. شیر همسر انسان را بخورد، که در این صورت دختر رضاعی مرد می شود.
 ۲. شیر مادر مرد را بخورد، که در این صورت خواهر رضاعی مرد می شود.
 ۳. شیر خواهر مرد را بخورد که دختر خواهر رضاعی مرد می شود و یا شیر دختر خواهر مرد را بخورد.
 ۴. شیر زن برادر مرد را بخورد، که دختر برادر رضاعی او می شود و یا شیر دختر برادر او را بخورد.
 ۵. اگر شیرخوار نباشد یا اگر شیرخوار است، و شیر موارد فوق وجود ندارد می توان بوسیله صیغه نکاح موقت بین دختر و پدر مرد یا پدر بزرگ او محرمیت ایجاد کرد که در این صورت این دختر، زن بابای مرد می شود، ولی باید توجه داشت که اگر دختر نابالغ باشد نکاح مذکور باید به اذن ولی شرعی او باشد و در صورت نبودن ولی، باید از مجتهد جامع الشرایط اذن گرفت و در هر صورت نباید صیغه محرمیت برای دختر بچه مفسده داشته باشد بلکه رعایت مصلحت او لازم است. کما اینکه اگر دختر بالغ باشد اذن پدر یا جد پدری به احتیاط واجب معتبر است.
- و اگر کودک پسر و شیرخوار باشد، از راههای زیر می توان بین او و زن (مادر خوانده) ایجاد محرمیت کرد:

۱. شیر همان زن را بخورد، که فرزند رضاعی او می شود.

۲. شیر مادر زن را بخورد، که برادر رضاعی زن می شود.

۳. شیر خواهر زن را بخورد، که پسر خواهر رضاعی زن می شود یا شیر دختر خواهر زن را بخورد.

۴. شیر زن برادر زن را بخورد که پسر برادر رضاعی زن می شود یا شیر دختر برادر زن را بخورد.

۵. اگر پسر شیرخوار نباشد و مادر خوانده، مادر بدون شوهر داشته باشد و او را به عقد دائم یا موقت پسر در آورند، پس از دخول به او مادر خوانده، ربیبه او می شود و به او محرم می شود.

البته راههای دیگری هم وجود دارد، که فعلاً محل ذکر آنها نیست.^۱

اعتکاف

سؤال X چند سالی است سنت حسنه اعتکاف با حضور جوانان رونق خاصی پیدا کرده است، توصیه حضرتعالی به جوانان در این رابطه چیست؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

اعتکاف از سنت‌های حسنه و وسیله ارتباط بیشتر انسان با خدای متعال است و برای همه مطلوب است به خصوص برای جوانان که نوعاً دارای قلبی روشن و پاک می‌باشند و عبادات از جمله اعتکاف در آنها تأثیر به‌سزائی دارد.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

اعتکاف عملی است مطلوب و توصیه حقیر در مورد جوانان این است که از این سنت حسنه غفلت ننمایند و آن را با اخلاص و توجه کامل انجام دهند امید است همه موفق به این عمل شوند.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

اعتکاف یک برنامه مهم خودسازی است که انسان را در مدت چند روز به کلی از مظاهر مادی دنیا جدا می‌سازد و در یک عالم روحانی و معنوی غرق می‌کند و او را

به نگرستن مجدد به برنامه‌های اخلاقی و خودسازی و توبه از گناه و مراقبه و اُمی دارد و در مجموع یک تولد ثانوی محسوب می‌شود و شایسته است مسلمانان از آن بهره گیرند و این سنت اسلامی را زنده نگاهدارند.

حضرت آیت اللہ فاضل لنکرانی:

مسایل شرعی را رعایت کنند و برای رضای خدا اعتکاف کنند.

حضرت آیت الله تبریزی:

همانطور که این عمل مستحب را اهمیت دادند و خداوند متعال توفیق انجام آن را به آنها داد، در عمل کردن به واجبات و ترک محرمات نیز اهتمام داشته باشند.

حضرت آیت اللہ بہجت:

احکام مربوطه را فراگیرند تا به وظیفه عمل نمایند.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر بارعایت شرایط باشد بسیار خوب است. موفق باشید.

[illegible]

لطیفہ ہر وقت:

جمع فاعل است مفعول به و موصیف مجرور و در امان است از آن است که از آن است نه غفلت
نمایند و از آنجا که در جمله کار کجاست دهده است که موقوف بر آن عمل شود.

منشور و اعلا کند و بپوشد و در آنجا بکشد.

چنانگونه که این عمل مستحب را اهل بیت دادند و فرمودند
توفیق انجام آن به آنها داد، در عمل کردن به واجبات و ترک
محرمات نیز اهتمام داشته باشند.

مجلس شورای اسلامی

اصحاب سرگودھا راجا دے ساتھ وطن میں

حضرت آية الله العظمى بهتانی

برینکه ای که مخالف از دست کسی حسنه و مسخره را بطریق بی احترامی با خدا مقابل هست
در جوابی چه مطلوب است بخصوص برای جوانان که خود را برای طلبی روشن و پاک می باشند و در مقام مخالف
در کمال بی احترامی بمنزلت دارند

برپایی تشییع نمادین و عزاداری حضرت زهرا(س)

«بدرستیکه فاطمه(س) بسیار راستگو و شهیده است».^۱ امام موسی کاظم(ع)
«علت وفات زهرا(س) آن بود که قنفذ به امر مولایش او را زد، محسنش را سقط کرد و
از این واقعه به شدت مریض شد».^۲ امام صادق(ع)

سؤال چند سال است که در شام شهادت حضرت فاطمه زهرا(س) مراسم معنوی و تأثیرگذار تشییع نمادین برگزار می‌گردد که اثرات و برکات معنوی فراوانی را به همراه دارد و مراجع و علمای بزرگ در این مراسم شرکت و تشویق کرده‌اند، مستدعیست نظر مبارک را درباره برپایی این مراسم همچنین راه‌اندازی دستجات عزاداری در روز شهادت آن حضرت مانند روز عاشورا مرقوم فرمایید.

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

اقامه عزای حضرت فاطمه زهرا علیها السلام هر چه باشکوه‌تر برگزار شود بهتر است.

۱. اصول کافی ۲/۳۵۶.

۲. زندگانی حضرت زهرا(س) ۱۶۱.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

برگزاری این مراسم باید هر چه باشکوهتر و با معنیتر انجام شود و اهتمام و مشارکت در آن از حسنات بزرگ است؛ «و من یعظم شعائر الله فانها من تقوی القلوب».

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

این مراسم همانند ایام عاشورا هر چه باشکوهتر و باشور و حرارت بیشتری برگزار شود ارزش و ثمرات بیشتری خواهد داشت.

حضرت آیت الله تبریزی:

مظلومیت حضرت زهرا(س) و صبر مولانا امیر المؤمنین(ع) از ادله قاطعه حقانیت مذهب تشیع می باشد که باید با مراسمی همچون عاشورا اعم از روضه خوانی، سینه زنی، برپایی دستجات و نقل مصایب آن دو بزرگوار آن را زنده نگه داشت تا جایی برای وسوسه بداندیشان باقی نماند.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

اقامه عزاداری در ایام و لیالی شهادت سیده نساء العالمین من الاولین و الاخرین فاطمه زهرا(س) از افضل قرباتست.

حضرت آیت الله بهجت:

اشکال ندارد.

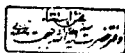
این رسم باشد ایام عازرا هر چه باشد و عذر و جوارح بشری برادر نموده اند و در آن بشری خلود است

و ایام عازرا هر چه باشد و عذر و جوارح بشری برادر نموده اند و در آن بشری خلود است

مظلومیت حضرت زهرا سلام الله علیها و صبر مولانا امیر المومنین علیه السلام
از ادله قاطعه حمایت مذهب تشیع می باشد که باید با مراسمی همچون
مراسم عاشورا ایام از روضه خدای و سینه زنی و برپایی دستجات و قفل -
صحابی آن دو جزو کار - آنرا زنده نگه داشت تا جای برای وسوسه
بد اندیشان باقی نماند.

طالع روز

اشنان ندارد

ت

ایام عازرا ای در ایام یک شاد است ایام عازرا ای در ایام یک شاد است ایام عازرا ای در ایام یک شاد است

ایام عازرا ای در ایام یک شاد است ایام عازرا ای در ایام یک شاد است ایام عازرا ای در ایام یک شاد است

به طوری که موقوف شد گستره ای را به بعضی از وظایف
 اما نه به ترتیبی که باشد اما منتهی به حدی که در تقسیم آن است
 به قابلیت همکاری است و در بعضی از اجزای خدمت ملاحظه فرمایید
 استقامت می شود

در این کار بر آنکه هر یک از گسترده در سطح جامع مطرح است
 به هر وجه باشد که بر نامه که در مورد آن تصویف شود در سطح باشد
 و اگر این چنین است در حله ام آن بودند.

چنانچه محرز شود که آستان چنینه کار می کنند و دولت هم
 صافت نمی کند، شیعیان ایند مقابل به مثل نمایند.

کنترل جمعیت در صورتی که غرض عقلائی بر آن مترتب باشد
 مانع ندارد و لکن اگر در زمان یا مکان خاصی آمار سوائی بر آن
 مترتب گردد حکم دیگری پیدا نمی کند.

کنترل جمعیت

«از دواج کنید، تکثیر نسل ننمائید، من در روز قیامت به شما به امت‌های دیگر مباحثات می‌کنم».^۱ پیامبر اکرم (ص)

سؤال ✕ در پی توصیه مسئولان کشور بر لزوم کنترل جمعیت و اعمال سختگیری‌ها از سوی دولت در این رابطه برخی اخبار حاکی از آن است که علمای سایر فرق اسلامی در کشور توصیه اکید به ازدیاد جمعیت کرده‌اند تا جایی که در برخی شهرهای کشور موازنه جمعیت به سود آنان بهم خورده است و پیش‌بینی می‌شود در صورت ادامه این روند طی چند دهه آینده به افزوده شدن جمعیت آنان نسبت به شیعه در کل کشور بیانجامد. آیا کنترل جمعیت و اعمال محدودیت‌های دولتی به این منظور شرعاً چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

کنترل جمعیت در صورتی که غرض عقلایی بر آن مترتب باشد مانع ندارد ولیکن اگر در زمان یا مکان خاصی آثار سوئی بر آن مترتب گردد حکم دیگری پیدا می‌کند.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

دست‌اندر کاران برنامه‌هایی که به طور گسترده در سطح جامعه مطرح است باید مراقب باشند که برنامه‌های مزبور موجب تضعیف شیعه و تشیع نباشد و اگر اینچنین است در اصلاح آن بکوشند.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

کنترل جمعیت شیعه در مناطق مذکور کار صحیحی نیست.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

همانطور که مرقوم شد کنترل موالید اگر به بعضی ملاحظات آثار مثبت داشته باشد، آثار منفی آن مخصوصاً در تغییر اکثریت به اقلیت خطرناک است و در بعضی اخبار مذمت علاقه به آن استفاده می‌شود.

حضرت آیت الله تبریزی:

چنانچه محرز شود که آنان چنین کاری می‌کند و دولت هم ممانعت نمی‌کند، شیعیان باید مقابله به مثل کنند.

تکثیر برگه‌های نقل خواب

سؤال X برگه‌هایی با نقل خواب از برخی افراد توزیع می‌شود و در آنها ذکر می‌شود چند بار از روی آنها نوشته یا تکثیر گردد و الا حادثه بدی اتفاق خواهد افتاد، آیا بی‌اعتنایی به آنها چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

این نوشته‌ها هیچ اعتباری ندارد.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

این خوابنامه‌ها که از قدیم الایام مرسوم بوده اعتباری ندارد و نباید به آن ترتیب اثر داد.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

این کار سابقه‌دار و دروغ است، نه تکثیر کنید و نه آن را به کسی بدهید بلکه از بین ببرید.

حضرت آیت اللہ فاضل لنکرانی:

مانعی ندارد، این اوراق اعتباری ندارد.

حضرت آیت اللہ تبریزی:

برگه‌های مزبور اعتبار شرعی ندارد.

حضرت آیت الله سیستانی:

اینها خرافات است، اعتنا نکنید.

حضرت آیت اللہ بہجت:

بی اثر است.

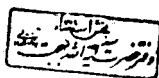
مانفی نزارد . این اعدا قیاسی نزارد .

این خواب را که از انجم الایام مرحوم بوده اعتباری ندارد و نباید بدان ترتیب اثر داد

بسم الله الرحمن الرحيم انما كان بقاء دار و دروخت
نه تفسیر نسید و نه آرای کسی درمید بلکه ازین برآید

طغیانی: کتابی است

برگه های مزبور اعتبار شرعی ندارد

اینها خرافات است اعتنا نکنید

این نوشته { هم عبادی ندارد

تقلب در امتحان

سؤال ❧ اگر دانش‌آموز یا دانشجویی در امتحانات با تقلب نمره قبولی کسب کند و به مرحله بالاتر برود و از مزایای آن استفاده کند، حکم استفاده از این مزایا چیست؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

تقلب حرام است ولی اگر تخصص و مهارت لازم را برای کاری که برای آن استخدام شده دارد و مقررات استخدام رعایت شده، استخدام و دریافت حقوق اشکال ندارد.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

مشکل است، شرعاً نمی‌تواند از این مزایا استفاده کند.^۱

حضرت آیت الله بهجت:

باید جبران کند آن درس را.

حضرت آیت الله تبریزی:

تقلب دروغ عملی است و جایز نیست و اگر کسی این کار را کرد و متصدی کاری شد که خبرویت نمی خواهد و مانند دیگران کار کرد مانعی ندارد و در صورتی که آن کار خبرویت می خواهد و شخص مذکور خبرویت آن را ندارد، تصدی آن جایز نیست.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

تقلب در هر امری جایز نیست.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

در صورتیکه در یکی دو ماده درسی تقلب کرده باشد هر چند کار برخلاف کرده ولی مدرک گرفته شده و ادامه تحصیل و استخدام با آن مدرک اشکال ندارد.

حضرت آیت الله سیستانی:

استفاده او اشکال ندارد گرچه عمل او جایز نیست.

تقلب حرام است و اگر شخصی به مرتب لازم برای کاری

که برای آن استخدام شده دارد و مقرر است استخدام می شود اما استخدام در یافت حقوق اشکال ندارد

تقلب

تقلب دروغ علی است جایز نیست، و اگر کسی این کار را کرد و متصدی کاری شد که خبرویت نمی خواهد و مانند دیگران کار کرد مانعی ندارد و در صورتی که آن کار خبرویت می خواهد و شخص مذکور خبرویت آن را ندارد تصدی آن جایز نیست.

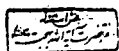
در صورتی که در یکی دو ماده درسی تقلب کرده باشد هر چند کار برخلاف کرده ولی مدرک گرفته شده و ادامه تحصیل و استخدام با آن مدرک اشکال ندارد

لطفاً به صحت

تقلب در هر امری جایز نیست

جایز نیست که کسی در یکی دو ماده

استفاده او اشکال ندارد گرچه عمل او جایز نیست

بازیهای قمارگونه

«ای کسانی که ایمان آورده‌اید، شراب، قمار و بت پرستی پلید و از اعمال شیطان است، از آن دوری کنید تا رستگار شوید. شیطان می‌خواهد به وسیله شراب و قمار میان شما عداوت برانگیزد و شما را از ذکر خدا بازدارد.»^۱

سؤال ❏ بازیهای رایج گردیده که فرد سکه پولی را در دستگاه قرار می‌دهد، ممکن است چیزی برنده شود یا نشود، آیا به این بازیها قمار صدق می‌کند؟ و شرعاً این بازیها چگونه است؟ چون در اکثر پارکها، فروشگاهها و مکانهای عمومی رایج گردیده است.

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

جایز نیست.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

بلی، حرام است.

حضرت آیت الله تبریزی:

قمار است و بازی با آن جایز نیست.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

این کار نوعی قمار محسوب می شود و جایز نیست.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

مفروض سؤال شبه قمار و اکل مال به باطل است و جایز نیست.

حضرت آیت الله بهجت:

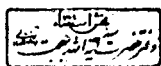
اشکال دارد.

حضرت آیت الله سیستانی:

قمار است.

این کار نوعی قمار محسوب می شود و جایز نیست

لش اشکال دارد

جایز نیست

مفروض شبه قمار و کسب مال به باطل است و جایز نیست

حرام است

مجلس

مجلس شورای اسلامی

قمار است

قمار است و بازی با آن جایز نیست

استعمال دخانیات در اماکن عمومی

سؤال ❏ استعمال دخانیات در ادارات دولتی و اماکن عمومی چه حکمی دارد؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

اگر برخلاف مقررات داخلی ادارات و اماکن عمومی باشد و یا موجب اذیت و ناراحتی دیگران و یا ضرر رساندن به آنان شود جایز نیست.

حضرت آیت الله تبریزی:

در ادارات تابع مقررات است.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

اگر ضرر معتدبه داشته باشد یا موجب آزار دیگران شود جایز نیست.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

مقتضای احتیاط ترک دخانیات است.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

کشیدن سیگار و انواع دخانیات اگر به تصدیق اهل اطلاع ضرر مهمی داشته باشد حرام است، ولی مواد مخدر مطلقاً حرام است.

حضرت آیت الله بهجت:

اولی ترک آن است.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر برای دیگران ضرر مهمی هر چند در آینده داشته باشد جایز نیست.

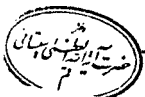
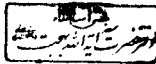
کشیدن سیگار و انواع دخانیات اگر به تصدیق اهل اطلاع ضرر مهمی داشته باشد حرام است، ولی مواد مخدر مطلقاً حرام است

مقتضای حکم شرعی است
از راه دیگران
ضرر مهمی
مقتضای حکم شرعی است

اولی ترک آن است
در ادارات تابع مقررات است

اگر برای دیگران ضرر مهمی هر چند در آینده داشته باشد جایز نیست

بجای دیگر خلاف مقررات داخلی ادارات و اماکن عمومی باشد
و یا موجب اذیت و ناآرامی دیگران و یا ضرر رساندن به آنان شود جایز نیست

معاشرت و معامله با فرقه علی الهی

«دو گروه درباره من هلاک شدند، گروهی که درباره من غلو می کنند و گروهی با من دشمنی می ورزند».^۱ امام علی (ع)
«کسی که خدا را به خلقش تشبیه کند مشرک است».^۲ امام رضا (ع)

سؤال ﴿﴾ حکم معاشرت و معامله با فرقه علی الهی چه صورت دارد؟ و آیا محکوم به طهارت هستند یا نجاست؟

حضرت آیت الله خامنه ای:

اگر اعتقاد داشته باشند که امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام خدا است حکم آنها مانند غیر مسلمانهایی است اهل کتاب نباشند، یعنی کافر و نجس می باشند.

حضرت آیت الله بهجت:

محکوم به نجاست اند.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

اگر حضرت امیر (ع) را خدا بدانند یا منکر یکی از ضروریات دین شوند نجس

۱. نهج البلاغه، کلمات قصار ۱۱۷.

۲. الحکم الزاهره، ۵۱/۲.

می باشند و الا محکوم به اسلام و طهارت می باشند.

حضرت آیت اللہ صافی گلپایگانی:

فرقه مذکوره منحرفند و معاشرت با آنها مضر است مگر برای کسی که احتمال عقلانی بدهد که در معاشرت‌ها می‌تواند آنها را هدایت نماید و در هر حال اگر حضرت امیرالمؤمنین را واقعاً بخدا بدانند مشرک و نجسند و ازدواج با آنها باطل است.

حضرت آیت الله تبریزی:

آنها محکوم به کفر هستند و در معاشرت با آنها باید رعایت احتیاط را نمود و معامله با آنها مانعی ندارد.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر منکر ضروریات دین نباشند محکوم به طهارتند ولی به هر حال از فرق ضاله هستند.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

همه آنها انحرافاتى دارند و آنها فرق مختلفى هستند. بعضى شهادتين يعنى توحيد و نبوت را قبول دارند آنها پاى هستند و معاشرت با اين دسته جايز است مگر اينكه سبب تقويت اين گروه منحرف گردد.

همان‌ها را که نمی‌دانند و اما حق حلقی هستند بعضی متدین یعنی اخید و تحت و امرک دانند آنها یک هستند و معاشرت با این دسته غایب است از این سبب تو این گروه محض گردد

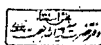
لکه حضرت الشیرازیه میفرماید و میگوید که از هر دین و مذهب خبری باشد و آن حکومت، مردم و اظهارات باشند

مقدم علی السلام عرفوه وگروه و خوفه و شاکست با آنها هرگز نگردد اگر کسی که چندین مرتبه بدو در مقامات و مقامات آنها را
آیت نامیده و هر چه از او گفته است از او نسیب و عطا شده باشد و هر که بخندد و از او باغی یا انگیخت

فطنتی ہو کر:

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين

معلوم به نحاست: اند

اگر شکر ضرورت است زمین بیا میدهند و حکومت طهارت از وی هم رجال از فرق ضالّه هستند

اگر اعتقاد داشته باشند که امیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام خدا است حکم کردند غیر ملائکه و ملائکه را که احل کتاب نباشند و نعم کافران و کفار باشند

رفت و آمد و معاشرت با خانواده‌های لاابالی

«از پیامبر اکرم (ص) سؤال شد که بهترین همنشینان کیست؟ آن حضرت فرمودند: آن کس که دیدنش شما را به یاد خدا بیندازد و گفتارش بر دانشتان بیفزاید و رفتارش شما را به یاد آخرت بیندازد»^۱.

سؤال ❧ معاشرت و رفت و آمد خانوادگی با خانواده‌های لاابالی، معتاد و غیر مقید به محرم و نامحرم با توجه به اثرات منفی آن بر روی فرزندان چه صورت دارد؟
حضرت آیت الله خامنه‌ای:

رفت و آمد خانوادگی با افراد مذکور اگر مستلزم حرام یا همراه با خطر معتاد شدن فرزندان باشد جایز نیست.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:
اگر مفسده داشته باشد جایز نیست.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

معاشرت با آنها آثار منفی دارد و چه بسا علاوه بر تأثیر اخلاق و رفتار آنها در بچه‌ها در بزرگترها هم مؤثر باشد ولی برای کسی که نهی از منکر بتواند انجام دهد و

آنها را راهنمایی نماید اشکال ندارد بلکه مستحسن است.

حضرت آیت الله تبریزی:

مخالطه زن و مرد نامحرم و پسر و دختر بالغ نامحرم جایز نیست و معرض نشر فساد است و شارع حرام کرده است.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

در فرض سؤال جایز نیست.

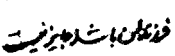
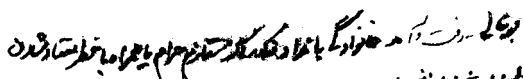
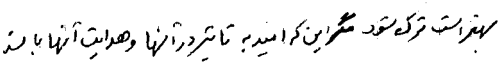
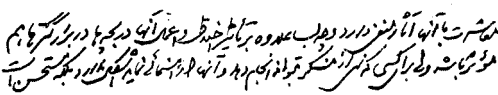
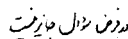
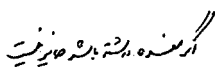
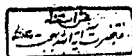
حضرت آیت اللہ بہجت:

اگر مؤثر در آنها نیستید بلکه متأثر از آنها می‌شوید نباید با آنها معاشرت و رفت‌وآمد کنید.

حضرت آیت اللہ سیستانی:

بہتر است ترک شود مگر اینکه امید بہ تأثیر در آنها و ہدایت آنها باشد.

کتاب آفریننده را با نیکی و احترام ملاقات از آنجا بیرون
 نیاورید و با آن معاشرت و وقت وانه کنید

مراجعة به فردی که از راه حرام کسب می کند

«کسی که منکری را ببیند و در حالی که قدرت دارد، از آن نهی نکند، پس او معصیت خدا را دوست داشته و کسی که معصیت خدا را دوست دارد به دشمنی با خدا برخاسته است»^۱. امام صادق (ع)

سؤال ﴿﴾ مراجعه متدبیین به کاسی که کسب او از راه حرام است (مانند ریش تراشی، خرید و فروش مواد مخدر یا آلات لهو و لعب) که به نوعی تقویت یا تشویق او محسوب می شود چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله خامنه ای:

تقویت و تشویق افراد برای کار حرام جایز نیست.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

اگر تقویت و ترویج عمل حرام او باشد جایز نیست.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

اگر مراجعه به او موجب تشویق و تقویت او شود مطلقاً جایز نیست.

حضرت آیت الله بهجت:

اگر اعانت و ترویج حرام محسوب شود جایز نیست.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

در فرض سؤال جایز نیست و در مورد ریش تراشی احتیاط است.

حضرت آیت الله تبریزی:

متدینین سزاوار است با کسبه‌ای که متدین هستند و در کسبشان رعایت مسایل شرعی را می‌کنند معامله نمایند.

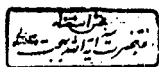
حضرت آیت الله سیستانی:

باید در موارد خود نهی از منکر کنند.

در فرض سؤال جایز نیست و در مورد ریش تراشی احتیاط است

اگر اعانت و ترویج حرام محسوب

شود جایز نیست

ملحق به صفحه

اگر مردم را در امور حرام و غیر حلال تعلیم و ترویج دهند و ترویج دهند
جائز نیست و در حرام

اگر ترویج و ترویج مردم را در حرام و غیر حلال

بسمه تعالی متدینین سزاوار است با کسبه‌ای که متدین هستند و در کسبشان رعایت مسایل شرعی را می‌کنند معامله نمایند. والله اعلم

ترویج و ترویج افراد برای کار حرام جایز نیست

وام قرض الحسنه

«اگر شما به خدا قرض الحسنه دهید، آن را برای شما مضاعف می‌سازد و شما را مشمول آمرزش خویش می‌گرداند».^۱

سؤال ❏ در جلسات خانوادگی یا عمومی یا برخی ادارات افراد پولی را به عنوان قرض الحسنه قرار داده و صندوقی تشکیل می‌دهند و پس از مدتی جهت پرداخت وام قرعه کشی صورت می‌گیرد، آیا از نظر شرعی چگونه است؟

حضرت آیت الله خامنه‌ای:

قرض دادن و قرض گرفتن به صورت قرض الحسنه به افراد بدون اخذ
زیادی اشکال ندارد.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

اشکالی ندارد.

حضرت آیت الله سیستانی:

اشکال ندارد.

۱. سوره تغابن، آیه ۱۷.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

اگر پول اول به عنوان مشارکت باشد حرام نیست ولی اگر به عنوان قرض به شرط پرداخت وام باشد حرام است.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

در فرض سؤال اگر به جز اصل وام از گیرنده وام چیزی نگیرند و نیز دادن وام مشروط به اینکه پولی که به صندوق می ریزند مدتی در صندوق بماند مثلاً یک ماه بیشتر یا کمتر نباشد اشکال ندارد.

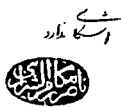
حضرت آیت الله تبریزی:

چنانچه افراد با تراضی پول می گذارند و با قرعه یا بدون قرعه به کسی قرض می دهند، مانعی ندارد.

حضرت آیت الله بهجت:

اگر وام آن بدون بهره باشد اشکال ندارد.

اگر پول اول به عنوان مشارکت باشد حرام نیست ولی اگر به عنوان قرض به شرط پرداخت وام باشد حرام است.

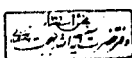

اشکال ندارد.

در فرض سؤال اگر به جز اصل وام از گیرنده وام چیزی نگیرند و نیز دادن وام مشروط به اینکه پولی که به صندوق می ریزند مدتی در صندوق بماند مثلاً یک ماه بیشتر یا کمتر نباشد اشکال ندارد.

اگر وام آن بدون بهره باشد اشکال ندارد.

بسمه تعالی چنانچه افراد با تراضی پول می گذارند و با قرعه یا بدون قرعه به کسی قرض می دهند، مانعی ندارد.

قرض دادن و گرفتن به صورت قرض نیست بلکه به عنوان مشارکت است و اشکال ندارد.

ادعای ارتباط با امام زمان (عج)

سؤال ❏ برخی از افراد در جلسات دعا یا عزاداری ادعای ارتباط با ائمه معصومین (ع) خصوصاً امام زمان (عج) کرده و بدینوسیله ضمن استفاده‌های مادی از احساسات دینی مردم سوء استفاده می‌نمایند و اینگونه مسایل در جلسات مختلف خصوصاً زنانه رو به ازدیاد است. با توجه به ادعای ارتباط با معصومین و واسطه بودن آنان و برخی تبعات اخلاقی که موجب سست شدن اعتقادات مردم به مسایل دینی می‌شود، مستدعیست نظر مبارک را درباره شرکت در این جلسات و هرگونه تقویت و ترویج این افراد بیان فرمایید.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

ادعای ارتباط خاص با حضرت حجت عجل الله تعالی فرجه الشریف در زمان غیبت آن بزرگواران دروغ است و شرکت در مجالسی که در آن چنین ادعاها می‌شود حرام است و مؤمنین باید بی‌اساس بودن چنین ادعا را برای مردم بیان کنند که گمراه نشوند.

حضرت آیت الله سیستانی:

این افراد دروغگو و دجال‌اند، و در صورتیکه امکان هدایت آنها نباشد باید مردم را متوجه نمود تا از آنان دوری کنند.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

این ادعاها مخصوصاً اگر همراه با ادعای پیامی از ناحیه معصومین باشد باید تکذیب شود.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

باید جلوی این سوء استفاده از این مجالس را گرفت.

حضرت آیت الله تبریزی:

این مطالب اساس ندارد و تقویت و ترویج این امور موجب وهن مذهب و جایز نیست. مؤمنین باید با شرکت نکردن در این مجالس و تذکر دادن به افراد کاری کنند که این مجالس از بی رونقی تعطیل شود.

حضرت آیت الله بهجت:

ادّعا تا یقین آور نباشد اعتبار ندارد، تقویت و تثبیت آنچه ثابت نیست جایز نیست.

این افراد در دعوت و تبلیغ اند و در صورتی که امکان عداوت آنها نباشد باید مردم را متوجه نمود تا از آفات دوری کنند.

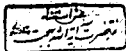

بسمه تعالی این مطالب اساس ندارد و تقویت و ترویج این امر که موجب وهن مذهب

جایز نیست و مؤمنین باید با شرکت نکردن در این مجالس و تذکر دادن به افراد

گناهان کنند که این مجالس از بی رونقی تعطیل شود و همه عالم

از این امر آبرو برداشته و اعتبار را از دست بدهند و شریعت را تضعیف نمایند و این کار جایز نیست

پوشش مردان

«بر شما باد به پوشیدن لباس ضخیم و سخت، بدستیکه کسی که لباسش نازک و سست باشد دینش سست است».^۱ امام علی (ع)

سؤال X پوشیدن لباس آستین کوتاه، تنگ و چسبان، یا بدن نما توسط مردان در محیط‌هایی که زنان و مردان به صورت مشترک مشغول کار هستند، از نظر اخلاقی و حفظ عفت عمومی چه صورت دارد؟

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:
مناسب اخلاق اسلامی نیست.

حضرت آیت الله تبریزی:
پوشیدن لباسی که موجب تحریک شهوت بر حرام نسبت به خود شخص یا دیگری باشد اشکال دارد بلکه جایز نیست.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

بسیار مذموم و قبیح است.

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

اشکال دارد.

حضرت آیت الله سیستانی:

اگر به قصد واداشتن زنان به نگاه نامشروع باشد حرام است؛ سزاوار
مؤمن نمی باشد.

حضرت آیت الله بهجت:

هرچه سبب فتنه و فساد باشد اشکال دارد و اختلاط زن و مرد جایز
نیست.

بسمه تعالی پوشیدن لباسی که موجب تحریک شهوت برحرم نسبت به خود شخص یا دیگری باشد
اشکال دارد بلکه جایز نیست

مجلس علمیه

مرکز تحقیقات

مجلس علمیه

اشکال دارد

مجلس علمیه

بسمه تعالی

مجلس علمیه

اگر به قصد واداشتن زنان به نگاه نامشروع باشد حرام است

سزاوار مؤمن نمی باشد

هرچه سبب فتنه و فساد

اشکال دارد

اختلاط زن و مرد جایز نیست

حکم استفاده از بچه ماهی و بچه گوسفند و گاو

سؤال ❏ حکم استفاده از بچه ماهی مرده‌ای که در شکم ماهی صید شده بدست می‌آید، یا بچه گوسفند و گاو که در شکم حیوان ذبح شده است چیست؟

حضرت آیت الله مکارم شیرازی:

در صورتی که ماهی مرده باشد خوردن آن خالی از اشکال نیست و اگر زنده باشد و خارج از آب بمیرد حلال است و بچه گوسفند که پس از ذبح مادر در شکم او می‌میرد پاک و حلال است به شرط اینکه مو یا پشم آن روئیده باشد.

حضرت آیت الله صافی گلپایگانی:

در فرض سؤال بره یا گوساله که از شکم گوسفند یا گاو ذبح شده مرده بیرون بیاید و خلقتش تمام شده و پشم یا موی او روئیده باشد حلال است و بچه ماهی که از شکم ماهی صید شده بیرون می‌آورند بنا بر احتیاط واجب خوردنش حرام است.

حضرت آیت الله فاضل لنکرانی:

ماهی در شکم ماهی صید شده حلال است و همینطور است بچه کامل که اگر به تبع ذبح مادر در رحم او بمیرد، و اگر کامل نباشد حرام است.

حضرت آیت الله تبریزی:

ماهی ای که از شکم ماهی صید شده گرفته می شود مذکّی حساب می شود و خوردن آن مانعی ندارد و بچه گوسفند یا گاو که از شکم حیوان ذبح شده به صورت مرده خارج می شود در صورتی که تام الخلقه باشد یعنی موی یا پشم داشته باشد مذکّی حساب می شود و خوردن آن مانعی ندارد.

حضرت آیت الله سیستانی:

ماهی مرده در شکم ماهی حرام است و اما بچه گوسفند و گاو با شرایطی حلال است:

۱. اینکه تام الخلقه باشد و پشم و مو بر بدنش رویده باشد.

۲. قبل از تذکّیه مادر نمرده باشد.

۳. پس از ذبح فوراً اقدام به شکافتن شکم مادر و خارج ساختن بچه کنند، پس اگر زنده بود ذبح کنند و اگر مرده بود حلال است. اما اگر تأخیر شود و به این سبب بمیرد حرام می شود.

حضرت آیت الله بهجت:

اگر حیوانی را شکار کنند یا سر ببرند و بچه مرده ای از شکمش بیرون

علی علیه السلام در فراق فاطمه علیها السلام:

نَفْسِي عَلَى زَفَرَاتِهَا مَحْبُوسَةٌ

يَا لَيْتَهَا خَرَجْتُ مَعَ الزَّفَرَاتِ

لَا خَيْرَ بَعْدَكَ فِي الْحَيَاةِ إِنَّمَا

أَبْكِي مَخَافَةَ أَنْ تَطُولَ حَيَاتِي

«جان من با آه هایش محبوس است، ای کاش که

این جان همراه آهها بیرون آید.

پس از تو خیری در زندگی نیست، و من از این

می‌گیریم که مبادا زندگانیم طولانی شود.»

(بحار الانوار ۲۱۳/۴۳)

یکی از عبرت‌های تاریخ

«رحمت خدا بر آن کس باد که فکر کند و عبرت بگیرد و بینا شود».^۱ امام علی (ع)

«درسهای عبرت چه بسیارند و عبرت گیرنده کم».^۲ امام علی (ع)

عبرت‌آموزی در قرآن و کلمات معصومین (ع) از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است.

قرآن کریم مسلمانان را به عبرت آموختن از حوادث و رخدادها دعوت کرده و مسلمان زیرک کسی است که با تدبّر و اندیشیدن در تاریخ گذشتگان سرمشق گرفته و از تکرار حوادث تلخ جلوگیری کند.

متأسفانه اسلام و مسلمین در طول تاریخ مورد هجوم ناجوانمردانه قدرت‌های ضد اسلامی بوده و هستند. دشمنان برای غلبه یافتن بر مقدّرات مسلمین از شیوه‌های مختلف بهره جستند که مهم‌ترین آنها تهاجم فرهنگی و مبارزه با سنت‌ها، ارزش‌ها و فرهنگ ملی، دینی مسلمین

۱. نهج البلاغه، خطبه ۱۰۳.

۲. حکمت ۲۹۷.

بوده است.

از آنجایی که امروز این رفتار ناجوانمردانه با استفاده از ابزارهای پیشرفته و شیوه‌های جدید در مسخ ارزشها و از بین بردن غیرت دینی مسلمین ادامه داده و به تعبیر رهبر معظم انقلاب اسلامی قتل و غارت فرهنگی صورت می‌گیرد، بازخوانی یکی از حوادث تلخ تاریخ اسلام برای عبرت‌آموزی مؤثر خواهد بود.

لذا به طور مختصر به سرگذشت تاریخ و تأثیر بار کشور اسلامی اندلس (اسپانیا) می‌پردازیم. باشد که همگان با اهتمام به فریضه امر به معروف و نهی از منکر به مبارزه با لهو و لعب، لابی‌گری‌ها، شیوع مواد مخدر و الکلی، بدحجابی، بی‌عفتی و بی‌غیرتی و تمامی مظاهر ضد دینی پرداخته تا خدای ناکرده گرفتار چنین عاقبت شومی نگردند.

اسپانیا سرزمینی که در آخرین قسمت اروپا واقع شده است. سرزمینی که زیبایی را در حد کمال خود مجسم می‌کند یکی از سرداران اسلام در نامه خود به خلیفه می‌نویسد: این کشور در قشنگی آسمان و زمین، شام، در لطافت آب و هوا، یمن، در گل و ریاحین و انواع عطریات، هند، در ثروت و حاصلخیزی، مصر و در احجار کریمه، چین می‌باشد.

آثار اسلامی در اسپانیا

در گوشه و کنار شهرهای اسپانیا در میان آن همه جلوه‌گری‌های زیبا و دلربای طبیعت، مناظر تازه‌ای به چشم می‌خورد که در سایر نقاط اروپا دیده نمی‌شود، اینها مناظر طبیعی نیستند بلکه ساخته‌های دست بشرند و

از عمر هر کدام از آنها ۷۰۰ تا ۱۰۰۰ سال می‌گذرد اینها آثار و عمارتهایی است که از زمان حکومت مسلمین در اسپانیا به یادگار مانده و عظمت و ابهت تمدن اسلامی را در خاطره‌ها تداعی می‌کند. گرچه تماشای مسجد الحمراء، مسجد قرطبه، عمارت القصر در اشبیلیه و قصر الحمرا در غرناطه و گلدسته ژیرالدا هر کس را مجذوب خود می‌کند و عظمت و جلال ۷ قرن حکومت مسلمین را به یاد می‌آورد ولی در کنار این مناظر انقراض این تمدن بزرگ با نقشه‌های مرموز و خطرناک دستگاه استعمارگر مسیحیت هر مسلمان آزاده‌ای را متأثر می‌سازد. از قرن چهارم هجری که اروپای مسیحیت متوجه عظمت تمدن و حکومت اسلامی و خطر عمیق آن برای استعمارگران شد مشابه این وقایع در گوشه و کنار کشورهای اسلامی زیاد به چشم می‌خورد و هم اکنون نیز این نقشه‌های شوم و ویرانگر ادامه دارد.

تسخیر اسپانیا توسط مسلمین

موسی بن نصیر فرمانده مسلمین آفریقا که از آمادگی مردم آن کشور برای پذیرش رژیم جدید مطلع گردیده و در صدد بسط و نفوذ حکومت اسلامی بود، طارق بن زیاد را مأمور فتح اسپانیا کرد. روز دوشنبه ۲۵ رجب سال ۹۲ هجری ارتش اسلام به فرماندهی طارق از تنگه‌ای که آفریقا و اروپا را به هم نزدیک می‌کند و از آن روز بنام تنگه جبل الطارق موسوم شد وارد سرزمین‌های اسپانیا گردید. و پس از مدتی با انجام تاکتیک‌های بی‌سابقه جنگی ارتش اسلام قوای اسپانیا را شکست داد.

رفتار مسلمین در اسپانیا

گوستا وایون در تاریخ تمدن اسلام و عرب می‌نویسد:

رفتار عرب با اهالی اندلس همان رفتاری بوده که با اهالی شام و مصر نموده بودند، اختیار اموال و معابد و قوانین آنها را به خودشان واگذار کردند و آنها را مختار نمودند که در زیر نظر حکومت حکام و قضات هم‌کیش خود باقی مانده و مطابق شروط چندی، سالیانه جزیه (مالیات سرانه) بدهند و مردم هم آن را قبول کردند. مسلمانان در طول چند قرن کشور اندلس را از نظر علمی و مالی بکلی منقلب نموده و آن را تاج افتخاری بر سر اروپا قرار داده بودند، همزیستی مذهبی با ادیان دیگر داشتند تا جایی که کلیساهای زیادی در دوره حکومت اسلامی بنا گردید. خوب است خوانندگان محترم این رفتار انسانی و اسلامی را با رفتار وحشیانه مسیحیان نسبت به مسلمانان مغلوب اسپانیا مقایسه نمایند. ولی افسوس که عمر دوره تمدن اسلامی در اسپانیا کوتاه بود و ۸ قرن بیشتر دوام نیافت و ما امروز شاهد ویرانه‌های این تمدن بزرگ هستیم.

دوره‌های تاریخی اسلامی اسپانیا

دوره‌های تاریخ اسلامی اسپانیا به سه دوره متمایز تقسیم می‌گردد:

دوره اول: از ابتدای تسخیر اسپانیا سال ۹۲ هجری قمری تا ۱۳۸ است که اسپانیا به دست فرماندارانی که به نام نایب الخلافه از جانب حکومت مرکزی اسلام (دمشق یا بغداد) تعیین می‌شدند، اداره می‌شد.

دوره دوم: از سال ۱۳۸ هجری قمری تا ۴۲۲ بود که سراسر اسپانیا

دارای یک خلاف مستقل و حکومت اسلامی جدای از بغداد بود. دوره سوم: از سال ۴۲۲ هجری قمری تا ۸۹۸ که حکومت آنجا ملوک الطوائفی و هر قسمتی از آن دارای امارتی مستقل بود و برخی از نواحی آن به دست حکومت‌های غیر مسلمان (مسیحی) اداره می‌شد.

علل انحطاط اسپانیا

قدرت مسلمانان در اسپانیا برای دستگاه کلیسا و پاپ خطرناک بود، چون صدای سمّ اسبان مسلمین از قله جبال پیرنه در میان آسمان فرانسه می‌پیچید و در ناقوس کلیساها منعکس می‌شد، از همان روزها بود، که کلیسا تصمیم گرفت بهر طریق ممکن از پیشرفت سریع اسلام در اروپا جلوگیری کند. به همین منظور کلیسا قوای مذهبی و ملی اروپا را حرکت داد، آنان توانستند مسلمانان را در کنار نهر «لوآر» و ادار به عقب‌نشینی کرده و آنان را تا آنطرف جبال پیرنه به عقب برگرداند، اما نتوانستند پیشتر بیایند و کوه‌های سخت پیرنه اجازه پیشروی به آنان نداد. و چون مسلمانان هنوز قوی بودند حملات آنان را به سختی پاسخ می‌دادند و حمله و جنگ بی‌فایده بود.

لذا می‌بایست آنان کار را از داخل و در میان مسلمین شروع و نقشه‌های خود را عملی کنند.

عوامل شکست نهایی مسلمانان

۱. اختلاف داخلی و بسط و توسعه آن بوسیله عمال مسیحی.
۲. خیانت وزرا و زمامداران وطن فروش.

۳. اشاعه میخواری و شهوترانی در میان جوانان بوسیله ایادی کلیسا.

۴. ورود مشاورین نظامی مسیحی در ارتش اندلس.

۵. آزادی بی حساب مسیحیان در تبلیغات دینی و هجوم مبشرین مسیحی به اسپانیا.

۶. بسط مناسبات بازرگانی بین مسلمانان و مسیحیان.

۷. نفوذ مسیحیان در فرهنگ مسلمانان.

چهار دانشگاه بزرگ در اندلس بنا شد که جوانان مسلمان به طور رایگان در آن تحصیل می‌کردند و در این دوره مدارس و دانشگاه‌های اسلامی قرطبه رو به ضعف نهاده و غالب کلاس‌های آن تعطیل شده بود. در نتیجه جوانان مسلمان روی به مدارس مسیحی آورده و اساتید مسیحی با استفاده از فرصت نقش خود را به خوبی در ترویج مسیحیت ایفا می‌کردند. از طرفی برای جوانان مسلمان پارکهای بزرگ و گردشگاه‌های عمومی تشکیل داده و عده‌ای از دختران افسونگر مسیحی را که برای همین کار تعلیماتی دیده بودند در آن‌ها ساختند.

در نتیجه جوانان مقاوم و مبارز دیروز با هجوم به پارکها و مشغول شدن با دختران مسیحی به آلودگی‌های اخلاقی مبتلا شدند.

کلوپ‌های شبانه‌ای که دختران مسیحی بعنوان پیشخدمت از واردین پذیرایی می‌کردند، همه وقت شب به طور رایگان آماده پذیرایی از جوانان مسلمان بود. همچنین رواج میخواری از دیگر اقدامات کلیسا بود. یکی از همین مبشرین و پدران روحانی! به قصد قربت و به خاطر اینکه جوانان

مسلمان مسکرات را به قیمت گران نخرند، تمام انگور باغ‌های قرطبه را خریداری و شراب آن را در اختیار دانشجویان مسلمان گذاشت و قسم خورد که آن را جز به دانشجویان بخصوص آنهایی که در مدارس مسیحی درس می‌خوانند نفروشد.

پاپ همه سالیانه یک هزار فلورین از جیب خود را برای ترویج میخواری میان مسلمانان اختصاص داد.

جنایت مسیحیان

با این مبارزه فرهنگی مسیحیان بر قرطبه دست یافتند، جامع قرطبه را که از آثار بدیع اسلامی بود با خاک یکسان کرده و محل آن را مرکز فساد قرار دادند.

کتابخانه عمومی قرطبه را که بیش از ۸۰ هزار جلد کتاب داشت به آتش کشیده و چهار هزار نفر از اهالی آنجا را کشته و عده زیادی از دوشیزگان اشراف و بزرگان مسلمان را میان امرای ارتش مسیحی تقسیم کردند.

نظیر وحشیگری آنان جز در خرابکاریهای مغول یافت نمی‌شود در شهر والانس به زنان مسلمان تجاوز می‌کردند و هر کس می‌خواست از ناموس خود دفاع کند کشته می‌شد، در آن روز ۱۳ هزار مسلمان به گناه دفاع از ناموس و شرف به خاک و خون کشیده شدند و ۳ هزار نفر مرد و زن را که حاضر به پذیرش دین مسیحی نشدند شهید نمودند و سه هزار نفر را سوزاندند. این رفتار وحشیانه را با رفتار انسانی مسلمانان هنگام ورود به اندلس مقایسه کنید.

و این بود سرانجام ملتی که علیرغم کسب عزت و عظمت در پرتو حکومت اسلامی با غرق شدن در عیش و نوش و خوشگذرانی به استعمار بیگانه تن داده و تمام هویت خود را به تاراج گذاشتند. «فاعتبروا یا اولی الابصار»^۱.

